

Vergilər, işsizlikdən sığorta, icbari tibbi sığorta və məcburi dövlət sosial sığorta haqları, faizlər və maliyyə sanksiyaları üzrə yaranmış borcların alınmasına dair

QAYDALAR

I. Ümumi müddəalar

1.1. "Vergilər, işsizlikdən sığorta, icbari tibbi sığorta və məcburi dövlət sosial sığorta haqları, faizlər və maliyyə sanksiyaları üzrə yaranmış borcların alınmasına dair Qaydalar" (bundan sonra - Qaydalar) vergilər, işsizlikdən sığorta, icbari tibbi sığorta və məcburi dövlət sosial sığorta haqları, faizlər və maliyyə sanksiyaları üzrə yaranmış borcların (bundan sonra – (borc)) vergi orqanları tərəfindən Azərbaycan Respublikasının Vergi Məcəlləsi və digər aidiyyəti hüquqi aktların tələblərinə uyğun olaraq dövlət və ya müvafiq fondların büdcəsinə alınmasını və bu məqsədlə həyata keçirilməli olan tədbirləri nəzərdə tutur.

1.2. Qaydalar Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasına, Azərbaycan Respublikasının Vergi Məcəlləsinə, Azərbaycan Respublikasının Mülki Məcəlləsinə, Azərbaycan Respublikasının Mülki Prosesual Məcəlləsinə, Azərbaycan Respublikasının İnzibati Prosesual Məcəlləsinə, Azərbaycan Respublikasının Cinayət Məcəlləsinə, Azərbaycan Respublikasının Cinayət-Prosesual Məcəlləsinə, Azərbaycan Respublikasının İnzibati Xətalər Məcəlləsinə, "İcra haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununa, "İnzibati icraat haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununa, "Sosial sığorta haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanuna, "İşsizlikdən sığorta haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununa, "Tibbi Sığorta haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununa, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 10 avqust 2000-ci il tarixli 383 nömrəli Fərmanı ilə təsdiq edilmiş "Azərbaycan Respublikasında dövlət əmlakının özəlləşdirilməsinin II Dövlət Proqramı"na, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 18 sentyabr 2003-cü il tarixli 919 nömrəli Fərmanı ilə təsdiq edilmiş "Özəlləşdirilməsi qadağan olunan dövlət əmlakının, habelə özəlləşdirilməsi Azərbaycan Respublikası Prezidentinin və Azərbaycan Respublikası Əmlak Məsələləri Dövlət Komitəsinin qərarı ilə həyata keçirilən müəssisə və obyektlərin əmlakının siyahıya alınması Qaydaları"na və digər aidiyyəti hüquqi aktların tələblərinə uyğun olaraq hazırlanmışdır.

1.3. Qaydalarda aşağıdakılar nəzərdə tutulmuşdur:

1.3.1. Borclar üzrə icraat vərəqələrinin açılması və "Vergi borcunun ödənilməsinə dair", "İşsizlikdən sığorta haqları üzrə borcun ödənilməsinə dair", "İcbari tibbi sığorta haqları üzrə borcun

ödənilməsinə dair” və “Məcburi dövlət sosial sığorta haqları üzrə borcların ödənilməsinə dair” bildirişlərin hazırlanması və vergi ödəyicilərinə göndərilməsi;

1.3.2. Borcların alınması sahəsində borclu vergi ödəyicilərinin məlumatlandırması;

1.3.3. Borcların alınması və ya pul vəsaitinin məxaric əməliyyatları üzrə dondurulması üçün kredit təşkilatına və ya bank əməliyyatları aparan şəxsə icra sənədi və ya icra (ödəniş) sənədi olan sərəncamların verilməsi;

1.3.4. Borclu vergi ödəyicilərinin aktivləri barədə məlumatın alınması;

1.3.5. Borclu vergi ödəyicilərinin əmlakının siyahıya alınması;

1.3.6. Ölkədən getmək hüququnun müvəqqəti məhdudlaşdırılması üçün məhkəməyə müraciət edilməsi və məhdudlaşdırmanın götürülməsi;

1.3.7. Cinayət tərkibi yaradan borc materiallarının hazırlanması və aidiyyəti üzrə göndərilməsi;

1.3.8. Borcların məhkəmə qaydasında tələb edilməsi və ya icra qurumları tərəfindən alınması üçün müraciətlərin edilməsi;

1.3.9. Borcların alınması (borcun ödənilməməsi) ilə əlaqədar qanuni qüvvəyə minmiş məhkəmə qərarlarının qərəzli olaraq icra edilməməsi və ya həmin məhkəmə qərarlarının icrasına maneçilik törədilməsi faktlarına dair materialların hazırlanması və aidiyyəti üzrə göndərilməsi;

1.3.10. Dövlət büdcəsinə alınması ümitsiz olan vergi borclarının (vergilər, faizlər və maliyyə sanksiyaları üzrə borcların) silinməsi, artıq ödənilmiş vergilərin, faizlərin və maliyyə sanksiyalarının tələbetmə müddətinin bitmiş hesab edilməsi;

1.3.11. İcra məmurlarının icraatında olan işlərlə bağlı vergi orqanları tərəfindən tədbirlər görülməsi.

1.4. Bu Qaydaların məqsədləri üçün:

1.4.1. Borcların alınması ilə məşğul olan struktur dedikdə, yerli vergi orqanlarında vergi öhdəliklərinin icrasına nəzarət səlahiyyəti həvalə edilmiş vergi orqanının idarəsi, şöbəsi (bölmə) və ya vəzifəli şəxsi başa düşülür;

1.4.2. Dövlət Vergi Xidmətinin borcların alınması sahəsində nəzarəti həyata keçirən müvafiq struktur vahidi dedikdə, Dövlət Vergi Xidmətinin vergi öhdəliklərinin icrasına nəzarət (borclarının alınması işinin təşkili) sahəsində təşkilati və nəzarət tədbirlərini həyata keçirən struktur vahidi başa düşülür.

1.4.3. Borclu dedikdə, dövlət büdcəsinə və ya müvafiq fonda bu qaydaların 1.1-ci bəndində nəzərdə tutulmuş borcları yaranmış şəxslər başa düşülür.

1.5. Qaydalarda nəzərdə tutulan prosedurlara nəzarət etmək, təhlillər və monitorinqlər aparmaq, habelə müvafiq məlumatları almaq məqsədilə Avtomatlaşdırılmış Vergi İnformasiya Sistemində (bundan sonra - AVİS) və “Axtarış&Hesabat” informasiya sistemində mövcud olan hesabatlardan istifadə edilir.

1.6. Borcların alınması ilə məşğul olan strukturun əməkdaşları öz xidməti vəzifələrini yerinə yetirərkən qanunvericiliyin tələblərini rəhbər tutmalı, kommersiya və vergi sirrini qorumalı, “Dövlət vergi orqanları əməkdaşlarının etik davranış Qaydaları”na tam əməl etməli, peşəkarlıq və nəzakətlik nümayiş etdirməli, habelə öz xidməti fəaliyyətlərini obyektiv, ədalətli və şəffaf prinsiplər əsasında təşkil etməli, vergi orqanının adına və nüfuzuna xələl gətirə biləcək hərəkətlərə (hərəkətsizliyə) yol verməməlidirlər.

1.7. Qanunvericiliyin və bu Qaydaların tələblərinin pozulmasına görə vergi orqanlarının vəzifəli şəxsləri qanunvericiliklə müəyyən edilmiş qaydada məsuliyyət daşıyırlar.

1.8. Vergi Məcəlləsinin 1.4-cü maddəsinə əsasən bu Məcəllənin vergitutmanın ümumi əsasları, vergilərin ödənilməsi qaydaları (ödənilməsi mənbələri istisna olmaqla), vergi ödəyicilərinin və dövlət vergi orqanlarının, habelə vergi münasibətlərinin digər iştirakçılarının vergitutma məsələləri ilə bağlı hüquq və vəzifələri, vergi nəzarətinin forma və metodları, vergi qanunvericiliyinin pozulmasına görə məsuliyyət, dövlət vergi orqanlarının və onların vəzifəli şəxslərinin hərəkətlərindən (hərəkətsizliyindən) şikayət edilməsi qaydaları ilə bağlı müddəaları məcburi dövlət sosial sığorta haqqı, icbari tibbi sığorta haqqı və işsizlikdən sığorta haqqına münasibətdə də tətbiq olunur.

II. Borclar üzrə icraat vərəqələrinin açılması və borc bildirişlərinin göndərilməsi

2.1. Hesablanmış vergilər, işsizlikdən sığorta, icbari tibbi sığorta və məcburi dövlət sosial sığorta haqları, faizlər, habelə tətbiq edilmiş maliyyə sanksiyaları qanunvericiliklə müəyyən edilmiş müddətdə ödənilmədikdə dövlət büdcəsinə, “Sosial sığorta haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun 19-cu maddəsində, “Tibbi sığorta haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun 15-11-ci maddəsində və “İşsizlikdən sığorta haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun 20-ci maddəsində nəzərdə tutulan fondlara borclar yaranır ki, onların da vergi orqanları tərəfindən alınması həyata keçirilir.

2.2. Vergi ödəyicisinin borcları barədə məlumatlar onların ödənilməsi üçün qanunvericiliklə müəyyən edilmiş son müddətdən sonrakı iş günü ərzində müvafiq uçot

bazasından alınır və həmin gün ərzində borcları olan vergi ödəyicilərinə bu Qaydalara Əlavə 1-ə uyğun "İcraat vərəqəsi" açılır. İcraat Vərəqəsi titullu, 1-ci və 2-ci hissələrdən ibarət olur:

Açılmış İcraat Vərəqəsinin titullu səhifəsində vergi orqanının adı, vergi ödəyicisinin tam adı (fiziki şəxs olduqda adı, soyadı və atasının adı), , təsisçiləri, rəhbəri, hüquqi və faktiki ünvanı, yuxarı təşkilatı, tabeçiliyi, borclu şəxsin etibarnamə əsasında səlahiyyətli və ya qanuni nümayəndələri, mülkiyyət növü, təşkilati-hüquqi forması, fəaliyyət növləri (əsas fəaliyyət növü), fəaliyyət vəziyyəti, əlaqə telefonları, VÖEN, VÖEN-in qeydiyyat tarixi, ƏDV qeydiyyatının qüvvəyə mindiyi tarix, bank hesablarının sayı, hesabları olan bankların və kredit təşkilatlarının adı (bank və ya kredit təşkilatlarında olan milli və ya xarici valyutada cari və ya digər hesablarının növü, nömrəsi, vəziyyəti), obyektləri, qeydiyyata alınmış NKA-lar, icraat vərəqəsinin açılma tarixi, tədiyyənin adı, borcun yaranma tarixi, borc məbləği, borc məbləğinin ləğv edildiyi tarix və icraat vərəqəsinin bağlama tarixi göstərilir.

İcraat Vərəqəsinin 1-ci hissəsində bildiriş, sərəncam, vergi ödəyicisinin məlumatlandırılması barədə məlumatlar, əmlakın siyahıya alınması barədə çıxarılmış Qərar, siyahıya alınmış əmlak üzrə tərtib edilmiş Protokol, materialların aidiyyəti üzrə istintaq orqanına göndərilməsi prosesləri, müstəntiqin cinayət işinin başlanması, dayandırılması, sübutların qiymətləndirilməsi, cinayət işinə xitam qərarları və ittiham aktının prokurorluğa göndərilməsi barədə məlumatlar, məhkəməyə müraciət edilməsi məqsədilə hüquq strukturuna edilən müraciətlər, iddia ərizələri və ərizələr, məhkəmə qətnaməsi, məhkəmə hökmü, məhkəmə əmri, ölkədən getmək hüququnun müvəqqəti məhdudlaşdırılması barədə məhkəmə qətnamələri, qəraradları və məhkəmə qərarlarının icrası ilə əlaqədar edilmiş müraciətlər və s.), operativ vergi nəzarətinin keçirilməsi ilə əlaqədar görülmüş tədbirlər, borcların alınması ilə əlaqədar əmlakın müəyyən edilməsi məqsədilə müvafiq dövlət orqanlarına edilmiş müraciətlər, bu müraciətlərə alınmış cavablar, aktivlər barədə məlumatın alınması ilə əlaqədar edilmiş müraciətlər, alınmış cavablar və bununla əlaqədar qəbul edilmiş qərarlar və borcların alınması ilə bağlı digər tədbirlər göstərilir.

İcraat Vərəqəsinin 2-ci hissəsində vergi ödəyicisinin adı, VÖEN-i, səyyar vergi yoxlaması ilə əhatə olunmuş dövr, səyyar vergi yoxlaması barədə, vergi ödəyicisinin təqdim etdiyi mənfəət (gəlir), sadələşdirilmiş, torpaq, əmlak, yol vergilərinin bəyannamələrinə əsasən aktivləri barədə, qeydiyyatda olan nəqliyyat vasitələri barədə DİN, FHN və KTN-dən inteqrasiya olunmuş məlumatlar, idxal-ixrac məlumatları, aldığı və satdığı E-VHF (e-qaimə), aksiz, mədən vergisi üzrə hasilat, bina tikintisi fəaliyyəti ilə məşğul olan şəxslərin sadələşdirilmiş vergi bəyannamələri üzrə tikinti barədə, torpaq icarəsi barədə məlumatlar göstərilir.

İcraat vərəqəsi vergilər, işsizlikdən sığorta, icbari tibbi sığorta və məcburi dövlət sosial sığorta haqları növlərinə bölünməklə vergi ödəyicisinin borcları üzrə fərdi qaydada açılır və borcların alınması ilə əlaqədar görülmüş tədbirlərin qeydiyyatı həmin icraat vərəqəsində aparılır. İcraat vərəqəsi üzrə borc məbləği tam ləğv edildiyi halda həmin icraat vərəqəsi passiv, bütün digər hallarda icraat vərəqəsi aktiv hesab edilir.

Vergi ödəyicilərinin adına açılmış icraat vərəqələrində uçotun aparılmasının düzgünlüyünə borcların alınması ilə məşğul olan strukturun rəhbəri tərəfindən nəzarət edilir.

İcraat vərəqəsi açıldığı gün borcların alınması ilə məşğul olan strukturun rəhbəri tərəfindən 1 iş günündən gec olmayaraq borcların ödənilməsi üçün həmin icraat vərəqələri əməkdaşlar arasında bölüşdürülür. İcraat vərəqələri əməkdaşların iş həcmi və borcların alınmasının effektivliyi nəzərə alınmaqla bölüşdürülür.

Borcların alınması ilə bağlı görülən tədbirlər barədə məlumatların icraat vərəqəsinə daxil edilməsinə borcların alınması ilə məşğul olan strukturun rəhbəri və icraat vərəqəsinin həvalə edildiyi işçi məsuliyyət daşıyır.

Əməkdaş hər hansı səbəbdən (ezamiyyə, məzuniyyət və digər səbəblər) işdə olmadıqda, bölüşdürülmüş icraat vərəqələrinin icrası xidməti məruzənin və ya ezamiyyə, məzuniyyət və s. haqda əmrin nömrəsi AVİS-ə daxil edilməklə digər əməkdaşa həvalə edilməlidir.

2.3. Vergi Məcəlləsinin 65.1-ci maddəsinə, "Sosial sığorta haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun 14-cü maddəsinə və "İşsizlikdən sığorta haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun 10-cu maddəsinə əsasən vergi ödəyicisi yaranmış öhdəliklərini müəyyən edilmiş müddətdə yerinə yetirmədikdə vergi orqanı hesablanmış və ya yenidən hesablanmış vergilərin, faizlərin, tətbiq edilmiş maliyyə sanksiyalarının o cümlədən işsizlikdən sığorta, icbari tibbi sığorta və məcburi dövlət sosial sığorta haqları üzrə yaranmış borcların 5 gün müddətində ödənilməsinə dair vergi ödəyicisinə bildiriş göndərir.

2.4. Vergi ödəyicisinin borcu üzrə icraat vərəqəsi açıldığı gün borclarının alınması ilə məşğul olan struktur tərəfindən 1 iş günündən gec olmayaraq bu Qaydalara Əlavə 2-1, 2-2 və 2-3-ə uyğun olaraq vergi ödəyicilərinə göndəriləcək borcların ödənilməsinə dair bildirişlərin hazırlanması təmin edilir.

2.5. Bildirişlər hazırlandığı gün vergi orqanının rəhbəri (onun müavinləri) tərəfindən imzalandıqdan sonra "Elektron sənəd mübadiləsi haqqında" müqavilə bağlamış borclu vergi ödəyicilərinə elektron qaydada, digərlərinə isə kağız daşıyıcısında göndərilməlidir. Sənədlərlə iş və vətəndaş müraciətlərinə baxılması strukturu tərəfindən kağız daşıyıcısında

olan borcların ödənilməsinə dair bildirişlərin növbəti iş günündən gec olmayaraq göndərilməsi təmin edilməlidir.

2.6. Vergi Məcəlləsinin 70.2-1-ci maddəsinə əsasən sənədlər (onların surətləri) vergi orqanı tərəfindən vergi ödəyicisinə (onun səlahiyyətli nümayəndəsinə) şəxsən verildikdə – şəxsən verildiyi gün, poçt rabitəsi vasitəsilə vergi ödəyicisi olan hüquqi şəxsin dövlət qeydiyyatı haqqında sənədlərində və ya vergi ödəyicisi olan fiziki şəxsin uçot sənədlərində sonuncu ünvan kimi qeyd olunmuş ünvanına göndərildikdə – poçta təqdim edildiyi gündən 5 iş günü keçdikdən sonra, elektron üsulla elektron kabinetinə göndərildikdə – elektron üsulla göndərildiyi gündən 3 iş günü keçdikdən sonra lazımı qaydada çatdırılmış sayılır.

Borcun ödənilməsi ilə bağlı sənədlər vergi ödəyicisinin ünvanının düzgün olmaması və ya həmin ünvanda yaşamaması ilə əlaqədar poçtdan geri qaytarıldıqda, borcların alınması ilə məşğul olan struktur tərəfindən müvafiq sənədlərin vergi ödəyicisinə çatdırılması üçün vergi ödəyicisinin ünvanı dəqiqləşdirilməlidir.

Vergi ödəyicisinin ünvanını dəqiqləşdirmək üçün AVİS məlumat bazasından və ödəyicinin iş qovluğunda olan sənədlərindən, şəxsiyyəti təsdiq edən sənədin (şəxsiyyət vəsiqəsi, pasport) tarixi, nömrəsi, PİN kodu barədə məlumatlardan, mənzil istismar idarələrindən alınan məlumatlardan istifadə oluna bilər.

2.7 Vergi Məcəlləsinin 85-ci maddəsinə əsasən hər bir vergiyə dair ödənilmə müddətləri müəyyən edilir. Vergilərin müəyyən edilmiş ödənilmə müddətinin dəyişdirilməsi yalnız Vergi Məcəlləsi ilə müəyyən edilmiş qaydada həyata keçirilə bilər.

2.8 Vergi Məcəlləsinin 85.6-cı maddəsinə əsasən vergi öhdəliklərinin yerinə yetirilməsi müddətlərinin Məcəllə ilə müəyyən edilmiş müddətdən daha gec müddətə dəyişdirilməsi aşağıdakı hallar müəyyən edildikdə həyata keçirilir:

- təbii fəlakət və digər qarşısı alınmaz qüvvə nəticəsində vergi ödəyicisinə zərər dəydikdə. Bu halda vergi ödəyicisi hadisənin baş verməsi barədə və onun nəticəsində dəymiş zərərin məbləği barədə müvafiq dövlət orqanlarının arayışlarını təqdim etməlidir;

- vergini birdəfəyə ödədiyi təqdirdə vergi ödəyicisinin iflasa uğramaq təhlükəsi olduqda.

2.9 Vergi öhdəliyinin yerinə yetirilməsi müddətinin uzadılması üçün vergi ödəyicisi yazılı şəkildə əsaslandırılmış və onun tərəfindən vergi öhdəliyinin yerinə yetirilməsi üçün müvafiq girovun və ya zəmanətin verildiyini özündə əks etdirən müraciətini vergi orqanına göndərməlidir. Müraciət vergi növü (növləri) üzrə onların müvafiq hesabat dövrü üçün qanunvericiliklə müəyyən edilmiş ödəmə müddətində təqdim olunmalıdır. Müvafiq icra hakimiyyəti orqanı 30 gün müddətində bu müraciətə baxaraq müvafiq əsaslar olduğu halda müddətin uzadılması barədə qərar qəbul edir. Vergi öhdəliyinin yerinə yetirilməsi müddəti

vergi ili ərzində 1 aydan 9 ayadək uzadıla bilər. Qərarla vergi üzrə borcun məbləği, ödənilməsi müddəti uzadılan verginin növü (növləri), ödənilmənin müddəti və qaydası, hesablanan faizlər, habelə girov və ya zəmanət haqqında qeydlər göstərilməlidir.

2.10 Vergi Məcəlləsinin 85.8-ci maddəsinə əsasən vergi ödəyicisinə münasibətdə vergi qanunvericiliyinin pozulması ilə bağlı cinayət işi qaldırılıbsa və ya vergi ödəyicisi riskli vergi ödəyicisidirsə, vergi öhdəliyinin yerinə yetirilməsi müddəti uzadıla bilməz. Bu maddənin məqsədləri üçün riskli vergi ödəyicisi dedikdə Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetinin müvafiq Qərarı ilə təsdiq edilmiş "Riskli vergi ödəyicisinin, habelə riskli əməliyyatların meyarları"na uyğun müəyyən edilən vergi ödəyiciləri nəzərdə tutulur.

III. Vergi ödəyicilərinin borcları barədə məlumatlandırılması

3.1. Vergi Məcəlləsinin 24.0.3-cü maddəsinə əsasən vergi orqanı vergi qanunvericiliyi və vergi qanunvericiliyində edilən dəyişikliklər barədə vergi ödəyicilərinə kütləvi informasiya vasitələri ilə və ya fərdi qaydada əvəzsiz olaraq məlumat verməyə, müəyyən edilmiş hesabat formalarının doldurulması qaydalarını izah etməyə, vergilərin hesablanması və ödənilməsi barədə izahatlar verməyə, vergi ödəyicilərinə onların hüquq və vəzifələrini izah etməyə borcludur.

3.2. Bu məqsədlə borcların ödənilməsinə dair bildiriş göndərildikdən sonra 5 gün ərzində borc ödənilmədikdə vergi ödəyicilərinin borcları barədə məlumatlandırılması ilə bağlı vergi orqanları tərəfindən müvafiq tədbirlər həyata keçirilir.

3.3. Borclar barədə vergi ödəyicilərinin məlumatlandırılması ilə bağlı vergi orqanı tərəfindən həyata keçirilən tədbirlərin uçotu aparılmalı və vergi ödəyicisinin icraat və rəqəsinə məlumatların və qeydlərin daxil edilməsi təmin edilməlidir. Qeyd edilən uçot vasitəsilə borclu vergi ödəyiciləri üzrə məlumatlandırılma növləri və məlumatlandırılmanın nəticəsi ilə bağlı məlumatlar tarixi göstərilməklə əks olunmalıdır. Məlumatlandırılmanın nəticəsinin icraat və rəqəsinə daxil edilməsi müvafiq proqram təminatı vasitəsilə avtomatik şəkildə işlənir.

3.4. Məlumatlandırılma həm telefon əlaqəsi ilə, həm də vergi ödəyicisi ilə görüş keçirilməklə 5 gün ərzində həyata keçirilir.

3.5. Məlumatlandırma zamanı vergi orqanının borcların alınması ilə məşğul olan strukturunun əməkdaşı tərəfindən vergi ödəyicisinə yaranmış borc barədə ətraflı məlumat verməli, borcun yaranma mənbəyi izah olunmalı, borcun ödənilmədiyi təqdirdə görülməli qanunamüvafiq tədbirlər və vergi ödəyicisinin qarşılaşacağı məhdudiyətlər barədə məlumat verməlidir.

**IV. Borcun alınması və ya pul vəsaitinin məxaric əməliyyatları üzrə
dondurulması üçün kredit təşkilatına və ya bank əməliyyatları aparan şəxsə, habelə
ƏDV depozit hesabına icra sənədi və ya icra (ödəniş) sənədi olan sərəncamların
verilməsi**

4.1. Vergi Məcəlləsinin 65.2.1.1 və 65.2.1.4-cü maddələrində nəzərdə tutulan hallar (vergi ödəyicisi tərəfindən hesablanmış və bəyan edilmiş vergilər bu Məcəllənin 65.1-ci maddəsinə əsasən göndərilmiş bildirişdə göstərilən müddətdə ödənilmədikdə və ya vergi ödəyicisinin yazılı razılığı olduğu hallar) istisna olmaqla, digər hallarda vergi orqanının hesabladığı və ya yenidən hesabladığı vergilər, işsizlikdən sığorta, icbari tibbi sığorta və məcburi dövlət sosial sığorta haqları, faizlər və maliyyə sanksiyaları üzrə vergi orqanı vergi ödəyicisinin milli və ya xarici valyutada cari və ya digər hesablarında borc məbləğinin 105 faizi həcmində pul vəsaitinin məxaric əməliyyatları üzrə dondurulması haqqında müvəkkil banka və ya digər kredit təşkilatına icra sənədi olan sərəncam verir.

4.2. Bununla yanaşı, Vergi Məcəlləsinin 65.2.1-ci maddəsinə əsasən vergi orqanı aşağıdakı hallarda borcların vergi ödəyicisinin milli və ya xarici valyutada cari və ya digər hesablarından dövlət büdcəsinə və ya müvafiq fonda alınması haqqında müvəkkil banka və ya digər kredit təşkilatına icra (ödəniş) sənədi olan sərəncam verir:

- vergi ödəyicisi tərəfindən hesablanmış və bəyan edilmiş vergilər, işsizlikdən sığorta, icbari tibbi sığorta və məcburi dövlət sosial sığorta haqları Vergi Məcəlləsinin 65.1-ci maddəsində müəyyən edilmiş müddətdə ödənilmədikdə;

- vergi orqanının hesabladığı vergilər, işsizlikdən sığorta, icbari tibbi sığorta və məcburi dövlət sosial sığorta haqları, faizlər və maliyyə sanksiyaları üzrə vergi ödəyicisi tərəfindən Vergi Məcəlləsinin 65.1-ci maddəsində göstərilən bildirişin alındığı tarixdən 30 təqvim günü müddətində məhkəməyə şikayət verilmədikdə və ya Dövlət Vergi Xidmətinə şikayət verilmədikdə;

- məhkəmənin müvafiq və ya Dövlət Vergi Xidmətinin qərarı olduqda həmin qərara uyğun olaraq;

- vergi ödəyicisinin yazılı razılığı olduqda. – bu halda vergi ödəyicisinin vergi orqanına rəsmi müraciəti əsasında onun milli və ya xarici valyutada cari və ya digər hesablarında borc məbləğinin alınması ilə bağlı sərəncamlar göndərilir.

4.3. Vergi Məcəlləsinin 65.2.2-ci maddəsinə əsasən vergi orqanının hesablamaları üzrə vergi ödəyicisi tərəfindən Vergi Məcəlləsinin 65.1-ci maddəsində göstərilən bildirişin alındığı tarixdən 30 təqvim günü müddətində məhkəməyə və ya müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi orqana (quruma) şikayət verildikdə kredit təşkilatı və ya bank əməliyyatları

aparan şəxs Vergi Məcəlləsinin 65.2.1.3-cü maddəsinə əsasən məhkəmənin qanuni qüvvəyə minmiş qərarına və ya müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi orqanın (qurumun) qərarına uyğun olaraq verilmiş sərəncamın icrasını təmin edir.

4.4. Vergi orqanı vergi ödəyicisinin ƏDV depozit hesabından yalnız ƏDV üzrə vergi borclarının dövlət büdcəsinə alınmasını təmin edir. ƏDV üzrə vergi borclarının ödənilməsi üçün ƏDV depozit hesabında vergi ödəyicisinin kifayət qədər vəsaiti olmadıqda, ƏDV üzrə vergi borclarının dövlət büdcəsinə alınması üçün həmin şəxsin digər hesablarına Vergi Məcəlləsində nəzərdə tutulmuş qaydada sərəncam verilə bilər.

4.5. Vergi Məcəlləsinin 65.2.3-1-ci maddəsinə əsasən, bu Məcəllənin 65.2.1.1-ci və 65.2.1.4-cü maddələrində nəzərdə tutulan hallar istisna olmaqla digər hallarda vergi orqanının hesabladığı və ya yenidən hesabladığı ƏDV üzrə vergi, faiz və ya tətbiq etdiyi maliyyə sanksiyası üzrə borc məbləğinin 105 faizi həcmində pul vəsaitinin vergi ödəyicisinin ƏDV depozit hesabında dondurulması barədə vergi orqanı tərəfindən qərar qəbul edilir.

4.6. Vergi orqanının hesablamaları üzrə vergi ödəyicisi tərəfindən bu Məcəllənin 65.1-ci maddəsində göstərilən bildirişin alındığı tarixdən 30 təqvim günü müddətində məhkəməyə və ya müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi orqana (quruma) şikayət verilmədikdə vergi orqanı tərəfindən ƏDV depozit hesabından ƏDV üzrə vergi borcunun, faizlərin və tətbiq edilmiş maliyyə sanksiyalarının dövlət büdcəsinə alınması həyata keçirilir.

4.7. Vergi orqanının hesablamaları üzrə vergi ödəyicisi tərəfindən bu Məcəllənin 65.1-ci maddəsində göstərilən bildirişin alındığı tarixdən 30 təqvim günü müddətində məhkəməyə və ya müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi orqana (quruma) şikayət verildikdə bu Məcəllənin 65.2.3-1-ci maddəsinə uyğun olaraq dondurulmuş ƏDV depozit hesabından ƏDV üzrə vergi, faiz və tətbiq edilmiş maliyyə sanksiyası üzrə borclarını alınması məhkəmənin qanuni qüvvəyə minmiş qərarına və ya müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi orqan (qurum) tərəfindən "İnzibati icraat haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununa uyğun olaraq qəbul edilmiş qərara uyğun həyata keçirilir.

4.8. Vergi ödəyicisi tərəfindən onun bank hesabında xarici valyutada olan pul vəsaiti hesaba vergi orqanının sərəncamı daxil olduğu gündən 10 bank günü ərzində konvertasiya edilmədikdə, növbəti iş günü ərzində Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankının elan etdiyi məzənnə ilə xarici valyutada olan dondurulmuş pul vəsaiti bank tərəfindən konvertasiya edilməklə sərəncam icra edilir. Bankın xarici valyutanın konvertasiya edilməsinə kifayət edəcək məbləğdə milli valyutası olmadıqda konvertasiya əməliyyatı mövcud olan milli valyutaya uyğun həyata keçirilməklə sərəncam icra edilir və hər dəfə bankın hesabına milli valyuta daxil olduqca icra edilir.

4.9. Banklarda və ya digər kredit təşkilatlarında hesabları olan vergi ödəyicilərinə bu Qaydalara Əlavə 3D-yə uyğun olaraq dondurulmalı və 3A-ya uyğun olaraq alınmalı sərəncamların (elektron və ya kağız daşıyıcısı formasında) siyahısının alındığı gündən gec olmayaraq hazırlanır.

4.10. Borclu vergi ödəyicilərinin bank hesablarına hazırlanmalı olan cəmi sərəncamların siyahısı reyestr şəklində (pdf formasında) çap edilməklə saxlanıla bilər.

4.11. İcra sənədi olan sərəncamların göndərilməsi üzrə müəyyən edilmiş struktur bölmənin məsul işçisi hazırlanmış dondurulmalı və (və ya) alınmalı sərəncamların (elektron və ya kağız daşıyıcısı formasında) nəzarət siyahısına uyğun olmasını yoxlayır, vergi ödəyicisi tərəfindən məhkəmə və inzibati icraat qaydasında mübahisələndirilmiş hallarla bağlı məlumatların və qəbul edilmiş qərarların mövcud olduğunu və mübahisələrin bitməsinə müvafiq proqram təminatına işlənilməsinə gündəlik nəzarətdə saxlayır və qanunamüvafiq tədbirlərin görülməsini həyata keçirir.

Sərəncamı göndərən strukturun işçisi və rəhbəri mütəmadi olaraq borclu vergi ödəyicilərinin bütün hesablarına dondurulmalı və (və ya) alınmalı sərəncamların vaxtında verilməsi və banklara çatdırılması vəziyyətini, borcun yaranma mənbəyinə uyğunluğunu AVİS-in imkanlarından istifadə etməklə yoxlayır və sərəncamlarla bağlı görülən işlərə görə məsuliyyət daşıyırlar.

4.12. Vergi orqanının rəhbəri aidiyyəti strukturun rəhbəri tərəfindən vizaya göndərilən gün ərzində hazırlanmış dondurulmalı və (və ya) alınmalı sərəncamların (elektron və ya kağız daşıyıcısı formasında) nəzarət siyahısına uyğun və vaxtında hazırlanmasını yoxlayaraq vizasını qəbul edir və imzalayır.

4.13. Vergi orqanının rəhbəri tərəfindən imzalandıqdan sonra həmin sərəncamlar kağız daşıyıcısında poçt vasitəsi ilə göndərilir. Sənədlərlə iş və vətəndaş müraciətlərinə baxılması strukturu tərəfindən banklarda və digər kredit təşkilatlarında milli və ya xarici valyutada cari və ya digər hesabları olan vergi ödəyicilərinə hazırlanan dondurulmalı və (və ya) alınmalı sərəncamlar növbəti iş günündən gec olmayaraq poçt vasitəsi ilə göndərilir. Sərəncamlar elektron formada olduqda vergi orqanının rəhbəri tərəfindən gün ərzində imzalandıqdan sonra birbaşa müvafiq bank idarəsinə elektron formada göndərilir.

4.14. Eyni bank və ya kredit təşkilatında olan bir neçə vergi ödəyicisinin hesablarına dondurulmalı və (və ya) alınmalı sərəncam hazırlandığı halda, hazırlanmış sərəncamların banklar üzrə bu Qaydalara Əlavə 4-ə uyğun olaraq reyestrləri tərtib edilərək göndərilə bilər (reyestrə bankın adı, kodu, hər bir sətirdə sıra sayı, vergi ödəyicisinin tam adı, VÖEN,

hesabın nömrəsi, sərəncamın nömrəsi, sərəncamın növü və sərəncam üzrə cəmi məbləğ göstərilir).

4.15. Kağız daşıyıcılarında olan dondurulmalı və (və ya) alınmalı sərəncamlar gün ərzində imzalandıqdan və möhürlə təsdiq edildikdən sonra növbəti iş günündən gec olmayaraq bank və ya digər kredit təşkilatlarına şəxsən və ya “sifarişli məktubla” təqdim olunur.

4.16. Hər iş gününün sonuna bank və ya digər kredit təşkilatına vaxtında çatdırılmamış dondurulmalı və (və ya) alınmalı sərəncamlar (elektron və ya kağız daşıyıcısı formasında) müəyyən edilərsə, dərhal sərəncamı göndərən strukturun rəhbərinə məlumat verilməli və onun tərəfindən həmin sərəncamların elektron və ya kağız daşıyıcısı formasında banka təqdim edilməsi təmin edilməlidir.

4.17. İcra sənədi olan sərəncamların göndərilməsinə məsul olan struktur bölmənin işçisi tərəfindən vergi ödəyicisinin bank və ya digər kredit təşkilatında olan hesablarına dondurulmalı və (və ya) alınmalı sərəncam kağız daşıyıcısı formasında göndərilməzdən əvvəl sərəncam veriləcək bankın ünvanı dəqiqləşdirilməlidir.

4.18. Dondurulmalı və (və ya) alınmalı sərəncamlar kağız daşıyıcısı formasında icra üçün bank və ya digər kredit təşkilatına poçt vasitəsilə göndərildikdən sonra struktur bölmənin işçisi həmin sərəncamların bank və ya digər kredit təşkilatları tərəfindən qəbul edilməsinə dair təsdiqedicə sənədlərdəki qəbul edildiyi tarixi AVİS-in müvafiq pəncərəsindən istifadə etməklə banka çatdırılma tarixi kimi qeyd edir və banka çatdırılmalı sərəncamları gündəlik nəzarətdə saxlayır. Elektron formada göndərilmiş sərəncamların bank qeydiyyatı AVİS vasitəsilə avtomatlaşdırılmış qaydada aparılır və struktur bölmənin işçisi sərəncamların elektron formada bank tərəfindən icraya qəbul edilməsini nəzarətdə saxlayır, hər hansı uyğunsuzluq olduqda bu barədə bölmə rəhbərinə məlumat verir.

4.19. Vergi ödəyicisinin borc məbləği dəyişdikdə (artdıqda və ya azaldıqda) vergi ödəyicisinin bank və ya digər kredit təşkilatlarında olan hesablarına yeni sərəncamlar göndərilir və bu sərəncam icraya qəbul edildikdən sonra hesabda mövcud olan əvvəlki sərəncam qüvvədən düşür. Vaxt itkisinə yol verilməməsi və işin səmərəliliyinin artırılması baxımından sərəncam üzrə borc məbləğinin artımı yalnız faiz artımının hesabına yarandıqda sərəncam dəyişdirilmir.

4.20. Vergi orqanı tərəfindən vergi ödəyicisinin banklarda və ya digər kredit təşkilatlarında olan milli və ya xarici valyutada cari və ya digər hesablarına verilmiş icra (ödəniş) sənədi olan dondurulmalı və (və ya) alınmalı sərəncamlar vergi ödəyicisinin borc məbləği tam ləğv edildikdən sonra elektron və ya kağız daşıyıcısı formasında geri qaytarılır.

4.21. Aidiyyəti struktur vahidin işçisi tərəfindən hər iş günündə vergi ödəyicilərinin bank və ya digər kredit təşkilatlarında olan milli və ya xarici valyutada cari və ya digər hesablarına verilmiş dondurulmalı və (və ya) alınmalı sərəncamlardan geri qaytarılmalı olan sərəncamların siyahısı (reyestr-məktubda bankın adı, hər bir sətirdə sıra sayı, vergi ödəyicisinin tam adı, VÖEN, hesablaşma hesabının nömrəsi, sərəncamın tarixi və nömrəsi) AVİS vasitəsilə alınır. Bundan sonra banklarda və digər kredit təşkilatlarında hesabları olan vergi ödəyicilərinin sərəncamların icra edilmədən geri qaytarılması barədə elektron və ya kağız daşıyıcısı formasında olan məktubları bu Qaydalara Əlavə 5A və 5D-yə uyğun olaraq siyahının alındığı gün və ya növbəti iş günündən gec olmayaraq hazırlanır.

4.22. Elektron sənədlər (sərəncamlar və onların icrasının dayandırılması barədə məktublar) vergi orqanı tərəfindən imzalandıqdan sonra struktur bölmənin işçisi tərəfindən (saat 15:00-dən gec olmayaraq) həmin sənədlərin göndərilməsi həyata keçirilir.

4.23. Elektron məlumat mübadiləsi zamanı texniki problem yarandıqda (saat 15:00-dək) bu barədə Nazirliyin aidiyyəti strukturuna məlumat verilməklə yanaşı, məlumat mübadiləsi müvafiq qanunvericiliyə əsasən kağız daşıyıcılarından istifadə etməklə aparıla bilər.

4.24. Elektron sənədlər göndərildikdən sonra sənədlərin hamısının göndərilib göndərilmədiyini müəyyənləşdirmək üçün struktur bölmənin işçisi AVİS-in "Banklarla inteqrasiya" modulunun "göndərilməyən sərəncamlar" (sərəncamlarda) və "AVİS-lə hazırlanıb elektron getməyib" (geri çağırılmalı sərəncamlarda) hissəsindən məlumatları alır.

4.25. Elektron formada göndərilmiş sənədlərin bank qeydiyyatı AVİS vasitəsilə avtomatlaşdırılmış qaydada aparılır və sərəncamı göndərən strukturun işçisi dondurulmalı və (və ya) alınmalı sərəncamların elektron formada bank tərəfindən icraya qəbul edilməsini nəzarətdə saxlayır, hər hansı uyğunsuzluq olduqda bu barədə sərəncamı göndərən strukturun rəhbərinə məlumat verir.

4.26. AVİS-in "Banklarla inteqrasiya" modulundan istifadə edən struktur bölmənin işçisi elektron dondurulmalı və (və ya) alınmalı sərəncamları göndərdikdən sonra təhlillər aparır. Cari gündə "Banklarla inteqrasiya" modulunda "Mərkəzi banka çatmayan" (sərəncam) və "Göndərilib amma bank tərəfindən qəbul edilməyib" (geri çağırılmalı sərəncam) hissəsində sənədlərin banka çatmaması səbəbini müvafiq bank idarələri ilə telefon əlaqəsi saxlamaqla məlumatların onlara çatıb-çatmamasını və "Banklarla inteqrasiya" modulunda sənədlərin qaytarılma səbəblərini müəyyənləşdirir. Banka çatmayan sənədlərin hər hansı biri aşkar edildikdə (saat 15:00-dək) məlumatların yenidən göndərilməsi təmin edilməli və bu barədə dərhal sərəncamı göndərən strukturun rəhbərinə məlumat verilməlidir. Növbəti iş günü, günün ikinci yarısından sonra ötən günlərdə göndərilmiş sərəncamların banka çatmama halı

müəyyən edilərsə, həmin sənədlər sərəncamı göndərən strukturun işçisi tərəfindən kağız daşıyıcılarından istifadə etməklə göndərməli, kağız daşıyıcıları ilə göndərilmiş elektron dondurulmalı və (və ya) alınmalı sərəncamların banka çatdırılması barədə sənədlər müvafiq qovluqda saxlanılmalıdır.

4.27. Vergi orqanının hesablamaları üzrə vergi ödəyicisi tərəfindən Vergi Məcəlləsinin 65.1-ci maddəsində göstərilən bildirişin alındığı tarixdən 30 təqvim günü müddətində məhkəmə və ya inzibati icraat qaydasında mübahisələndirilməsi barədə aidiyyəti strukturun rəsmi məlumat daxil olduqda vergi orqanı vergi ödəyicisinin milli və ya xarici valyutada cari və ya digər hesablarında borc məbləğinin 105 faizi həcmində pul vəsaitinin məxaric əməliyyatları üzrə dondurulması haqqında müvəkkil banka və ya digər kredit təşkilatına göndərdiyi icra sənədi olan sərəncamı vergi ödəyicisinin müvafiq bank hesablarında saxlanılmaqla məhkəmənin qanuni qüvvəyə minmiş qərarına uyğun olaraq müvafiq tədbirlər görülür.

4.28. Vergi orqanının hesablamaları üzrə vergi ödəyicisi tərəfindən Vergi Məcəlləsinin 65.1-ci maddəsində göstərilən bildirişin alındığı tarixdən 30 təqvim günü müddətində məhkəmədə və ya inzibati icraat qaydasında mübahisələndirilmədikdə və ya mübahisələndirilməsi barədə rəsmi məlumat aidiyyət strukturun daxil olmadığıda həmin 30 təqvim günü bitdikdən sonra növbəti gündən gec olmayaraq vergi orqanı vergi ödəyicisinin milli və ya xarici valyutada cari və ya digər hesablarında borc məbləğinin 105 faizi həcmində pul vəsaitinin məxaric əməliyyatları üzrə dondurulması haqqında müvəkkil banka və ya digər kredit təşkilatına göndərdiyi icra sənədi olan sərəncamı dəyişərək əvəzinə həmin borcların müvafiq hesablardan dövlət büdcəsinə və ya müvafiq fonda alınması haqqında müvəkkil banka və ya kredit təşkilatına icra sənədi olan sərəncam verir.

4.29. Dondurulmalı və (və ya) alınmalı sərəncamların icrasının müvəqqəti dayandırılması və mübahisələndirilən məbləğə həbs qoyulması barədə məhkəmə qəraradları icra olunması üçün aidiyyəti strukturun daxil olduqda sərəncamı göndərən struktur tərəfindən qəraradın daxil olduğu gün ərzində tarixinin, nömrəsinin və mübahisələndirilən məbləğin AVİS-ə işlənməsi təmin edilməklə və yeni hazırlanmış sərəncama və ya sərəncamların dayandırılması barədə hazırlanmış məktuba məhkəmə qəraradı əlavə edilməklə dərhal banka göndərilməsi və bu barədə aidiyyəti struktura yazılı məlumatın verilməsi təmin edilməlidir.

4.30. Məhkəmənin növbəti qəraradı icra üçün aidiyyəti strukturun daxil olduqda bu qəraradın icrası ilə əlaqədar AVİS-də müvafiq dəyişiklərin aparılması təmin edilməklə nəticəsi barədə aidiyyəti struktura yazılı məlumatın verilməsi təmin edilməlidir.

4.31. Vergi orqanının sorğusu, tələbi olmadan bank və ya digər kredit təşkilatları tərəfindən dondurulmalı və (və ya) alınmalı sərəncamlar müxtəlif səbəblər göstərilməklə geri qaytarıldıqda sərəncamı göndərən strukturun işçisi həmin sərəncamların qaytarılma səbəblərini göstərməklə AVİS-də müvafiq qeydlər aparmalıdır.

4.32. Bank tərəfindən geri qaytarılmış dondurulmalı və (və ya) alınmalı sərəncamların geri qaytarılma səbəbləri, o cümlədən bank rekvizitlərinin düzgün olmaması, hesabların ləğv edilməsi və s. araşdırılır, onların qaytarılmasına əsas verən çatışmazlıqlar müəyyən edilir, zərurət yarandığı hallarda banklara müvafiq məktublar hazırlanır, qeyd olunan nöqsanlar aradan qaldırılaraq sərəncamların yenidən AVİS vasitəsilə bərpa edilməsi və banka çatdırılması təmin edilir.

4.33. Eyni zamanda göstərilən sərəncamlar hüquqi əsas olmadan geri qaytarıldığı hallarda vergi orqanı tərəfindən növbəti iş günündən gec olmayaraq geri qaytarmanın səbəbləri və sərəncamın yenidən banka təqdim edilməsi imkanları bankla birgə araşdırılmalı, bu məqsədlə banka yenidən müraciət edilməlidir. Əgər bank 10 gün müddətində sərəncamın qəbulundan yenidən imtina edərsə və ya vergi orqanının müraciətinə cavab verməzsə, geri qaytarma barədə bankın qərarından məhkəməyə şikayət verilməsi üçün hüquq strukturuna müraciət edilməli və müraciətə aşağıdakı sənədlər əlavə edilməlidir:

4.33.1. geri qaytarılmış dondurulmalı və (və ya) alınmalı sərəncamın təsdiq edilmiş sürəti;

4.33.2. bankın geri qaytarma barədə məktubunun təsdiq edilmiş sürəti;

4.33.3. geri qaytarılan dondurulmalı və (və ya) alınmalı sərəncamda göstərilən borcun yaranması əsaslarını təsdiq edən sənədlərin təsdiq olunmuş sürətləri (hesabatlar, bəyannamələr, bildiriş məktubları, şəxsi və rəqədən çıxarış, kameral hesablama barədə sənədlər və digər təsdiq edici sənədlər);

4.33.4. geri qaytarmanın əsassız hesab edilməsi ilə bağlı vergi orqanı tərəfindən banka edilmiş müraciət və müraciətə verilmiş cavab;

4.33.5. hesabın açılması barədə şəhadətnamə-dublikatın surəti;

4.33.6. geri qaytarmanın əsassız hesab edilməsi ilə bağlı borcların alınması ilə məşğul olan strukturun rəyi.

4.34. Vergi ödəyicilərinin bank və ya digər kredit təşkilatlarında olan milli və ya xarici valyutada cari və ya digər hesablarına verilmiş, icra edilmədən geri qaytarılmış və vergi orqanının müraciəti olmadan banklar tərəfindən geri qaytarılmış dondurulmalı və (və ya) alınmalı sərəncamların uçotu AVİS vasitəsilə aparılır.

4.35. Sərəncamlarla əlaqədar görülmüş işlər barədə bu Qaydalara uyğun olaraq açılmış icraat vərəqəsində AVİS vasitəsilə qeydlər aparılır. İcraat vərəqəsində vergi ödəyicisinin bank və ya digər kredit təşkilatlarında olan milli və ya xarici valyutada cari və ya digər hesablarına təqdim edilmiş sərəncamların (o cümlədən bankdan geri qaytarılmış, dəyişdirilmiş) tarixi, nömrəsi qeyd edilir.

4.36. Banklar tərəfindən dondurulmalı və (və ya) alınmalı sərəncamların vaxtında icra edilməməsinə və (və ya) növbəlik pozulmaqla icra edilməsinə dair məlumatlar olduqda bu məlumatların səyyar vergi yoxlaması zamanı nəzərə alınması məqsədilə bankın qeydiyyatda olduğu vergi orqanına verilməsi təmin edilməlidir.

Nəzərə alınmalıdır ki, Vergi Məcəlləsinin 65.2-ci maddəsinə əsasən vergi orqanı vergi ödəyicisinin milli və ya xarici valyutada cari və ya digər hesablarında borc məbləğinin 105 faizi həcmində pul vəsaitinin məxaric əməliyyatları üzrə dondurulması haqqında kredit təşkilatına və ya bank əməliyyatları aparan şəxsə icra sənədi olan sərəncam göndərildiyi zaman kredit təşkilatları və ya bank əməliyyatlarını aparan şəxslər tərəfindən bank hesablarında dondurulmuş vəsaitdən artıq olan pul vəsaitinə dair hesabdən məxaric edilməsini nəzərdə tutan vergi ödəyicisinin ödəmə tapşırıqları icra edilir.

V. Aktivlər barədə məlumatların alınması

5.1. Vergi Məcəlləsinin 89.3-cü maddəsinə əsasən borclar Vergi Məcəlləsinin 65.1-ci maddəsində qeyd olunan bildirişdə göstərilən müddət ərzində ödəmədikdə, vergi orqanı aktivləri barədə məlumatın 10 gün ərzində vergi orqanına təqdim edilməsini vergi ödəyicisindən tələb edə bilər.

5.2. Vergi ödəyicisi borcları "Borcların ödənilməsinə dair" bildirişdə göstərilən müddət bitdikdə bu Qaydalara Əlavə 6H-yə uyğun olaraq "Hüquqi şəxsin aktivləri barədə" məlumatın və 6F-ə uyğun olaraq "Fiziki şəxsin aktivləri barədə" məlumatın 10 gün müddətində təqdim edilməsi vergi ödəyicisindən Vergi Məcəlləsinin 89.3-cü maddəsinə əsasən tələb oluna bilər.

5.3. Borcların ödənilməsinə dair bildiriş göndərildiyi gündən 10 gün müddətində borcun ödənilməsi təmin edilmədikdə, aktivlər barədə məlumatın tələb edilməsi məqsədilə 2 iş günü müddətində vergi ödəyicilərinə müvafiq məktublar hazırlanaraq göndərilir.

5.4. Aktivlər barədə məlumatların vergi orqanına təqdim edilməsi barədə məktub vergi ödəyicilərinə Vergi Məcəlləsinin 70-ci maddəsinin müddəalarına uyğun təqdim edildikdə lazımı qaydada verilmiş hesab edilir.

Aktivlər barədə məlumat forması borcların alınması ilə məşğul olan struktur tərəfindən hazırlanmalı, yuxarıda qeyd edilən tələblər gözlənilməklə təqdim edilməlidir. Aktivlər barədə

məlumat formasının vergi ödəyicisindən tələb edilməsinə dair AVİS məlumat bazasında müvafiq qeydlər aparılmalıdır.

“Vergi ödəyicisinin aktivləri barədə məlumat” forması vergi ödəyicisi tərəfindən vergi orqanının məktubunun Vergi Məcəlləsinin 70-ci maddəsinin müddəalarına uyğun olaraq lazımi qaydada verilmiş hesab edildiyi tarixdən 10 gün müddət ərzində təqdim edildiyi halda vergi ödəyicisinin icraat vərəqəsində müvafiq qeydlər edilir.

5.5. Aktivlər barədə məlumat vergi ödəyicisinə Vergi Məcəlləsinin 70-ci maddəsinin müddəalarına uyğun olaraq lazımi qaydada verildiyi tarixdən 10 gün müddətində vergi orqanına təqdim edilmədikdə Vergi Məcəlləsinin 54 və 55-ci maddələrinə əsasən vergi qanunvericiliyinin pozulmasına görə məsuliyyətə cəlb olunmanı istisna edən halların və vergi qanunvericiliyinin pozulmasında şəxsin təqsirini istisna edən halların olub-olmaması 10 gün müddətində araşdırılır. Aparılmış araşdırma zamanı vergi qanunvericiliyinin pozulmasına görə məsuliyyətə cəlb olunmanı istisna edən hallar və vergi qanunvericiliyinin pozulmasında şəxsin təqsirini istisna edən hallar olmadıqda Vergi Məcəlləsinin 57.2-ci maddəsinə əsasən bu Qaydalara Əlavə 7-yə uyğun olaraq vergi ödəyicisinə 100 manat maliyyə sanksiyasının tətbiq edilməsi barədə “Vergi ödəyicisinin aktivləri barədə məlumatın verilməməsinə görə məsuliyyətə cəlb edilməsi barədə” Qərar qəbul edilərək vergi ödəyicisinin şəxsi hesab vərəqəsinə daxil edilir.

5.6. Vergi ödəyicisi tərəfindən təqdim olunan məlumatlarda və ya əldə olunmuş məlumatlarda Vergi Məcəlləsinin 54 və 55-ci maddələrinə əsasən vergi qanunvericiliyinin pozulmasına görə məsuliyyətə cəlb olunmanı istisna edən hallar və vergi qanunvericiliyinin pozulmasında şəxsin təqsirini istisna edən hallar olduqda bu Qaydalara Əlavə 8-ə uyğun olaraq “Vergi ödəyicisinin aktivləri barədə məlumatın verilməməsinə görə məsuliyyətə cəlb edilməsindən imtina haqqında” Qərar qəbul edilir və aktivlər barədə məlumatın alınması üçün bu Qaydaların tələblərinə uyğun prosedurlar yerinə yetirilir. Məsuliyyətə cəlb etmə qərarı qəbul edildikdə tətbiq edilmiş maliyyə sanksiyasının 10 gün müddətində ödənilməsi tələb edilir.

5.7. Aktivlər barədə məlumat formasının və onların əlavələrinin vergi ödəyicisi tərəfindən alınma tarixləri nəzarətdə saxlanılmalıdır.

VI. Qeyri–dövlət mülkiyyətində olan borclu vergi ödəyicilərinin əmlakının siyahıya alınması

6.1. Vergi Məcəlləsinin 89.1-ci maddəsinə əsasən vergi ödəyicisi vergi öhdəliyini, işsizlikdən sığorta, icbari tibbi sığorta və ya məcburi dövlət sosial sığorta haqlarını Vergi Məcəlləsi ilə müəyyən edilmiş müddətdə yerinə yetirmədikdə yaranmış vergi, işsizlikdən sığorta, icbari tibbi sığorta və ya məcburi dövlət sosial sığorta haqları üzrə borclarının, habelə həmin öhdəliyin yerinə yetirilməməsi ilə əlaqədar hesablanmış faizlərin və tətbiq edilmiş maliyyə sanksiyalarının ödənilməsinə təmin etmək üsulu kimi onun əmlakı siyahıya alınabilir.

6.2. Bununla əlaqədar "Borcun ödənilməsinə dair" bildirişin göndərildiyi tarixdən 30 gün ərzində borc ödənilmədikdə əmlakı siyahıya alınmalı olan borclu vergi ödəyicilərinin siyahısı AVİS-in qərar açılmalılar alt modulunda əks olunur. Əmlakı siyahıya alınmalı olan borclu vergi ödəyicilərinin siyahısı AVİS-in qərar açılmalılar alt modulunda əks olunduqdan 2 iş günü müddətində əmlakın siyahıya alınması barədə Qərarlar bu Qaydalara Əlavə 9-a uyğun olaraq açılır.

6.3. Əmlakın siyahıya alınması haqqında qərarlar 30 iş günü müddətində icra olunmalıdır.

Vergi Məcəlləsinin 89.3-cü maddəsinə əsasən vergi ödəyicisinin vergi öhdəliyini yerinə yetirməkdən boyun qaçırması barədə vergi orqanının kifayət qədər əsası olduqda, habelə vergi ödəyicisi riskli vergi ödəyicisi olduğu halda vergi orqanı vergi ödəyicisinə yazılı bildiriş göndərməklə eyni zamanda ondan vergi öhdəliyini dərhal ödəməyi tələb edə bilər.

Vergi ödəyicisi bu maddənin ikinci abzasında nəzərdə tutulmuş hallarda vergi öhdəliyini yerinə yetirmədikdə, vergi orqanı özünün əsaslandırılmış qərarı əsasında vergi ödəyicisinin əmlakının siyahıya alınmasını həyata keçirə bilər.

6.4. Qərarı olan vergi ödəyicisinin borc məbləğində dəyişiklik olduqda və bu qərar üzrə əvvəllər əmlakın siyahıya alınması aparılmadıqda, bu Qaydalara Əlavə 10-a uyğun olaraq "Əmlakın siyahıya alınması haqqında qərarların bir icraatda birləşdirilməsi barədə" Qərar açılır və əvvəlki qərar bu qərara birləşdirilir. Bu proses protokol tərtib edilənədək davam etdirilir.

6.5. Əmlakın siyahıya alınması vergi orqanının rəhbərinin (onun müavinlərinin) qərarına əsasən həyata keçirilir. Qərada vergi ödəyicisinin adı və əmlakın yerləşdiyi ünvan göstərilməlidir.

6.6. Adına əmlakın siyahıya alınması haqqında qərar açılmış əməkdaş hər hansı səbəbdən işdə olmadıqda (ezamiyyə, məzuniyyət və digər səbəblər), bu barədə əmrin nömrəsi göstərilməklə xidməti məruzə ilə vergi orqanının rəhbərinə (onun müavinlərinə) müraciət edilir və rəhbərin (onun müavinlərinin) bu Qaydalara Əlavə 11-ə uyğun olaraq

“Əmlakının siyahıya alınması haqqında qərara əlavələr (dəyişikliklər) edilməsi barədə” Qərarına əsasən həmin qərarın icrası digər əməkdaşa həvalə edilir.

6.7. Əmlakın siyahıya alınmasının həyata keçirilməsinə təxirəsalınmaz hallar istisna olunmaqla gecə vaxtı (axşam saat 20.00-dan səhər saat 08.00-a qədər) yol verilmir.

Siyahıya alınma prosesi saat 20.00-a qədər başa çatdırılmamışdırsa, həmin prosese saat 20.00-dan 08.00-a qədər fasilə verilməli və saat 08.00-dan başlayaraq bu proses davam etdirilə bilər.

Təxirəsalınmaz hallarda (siyahıya alınan mallar tez xarab olan mallar olduqda, vergi ödəyicisinin siyahıya alınan əmlakın özgəninkiləşdirilməsinə cəhd etməsi barədə əsaslı faktlar mövcud olduqda, vergi ödəyicisinin iş vaxtı 20.00-dan sonra da davam etdikdə və s.) siyahıya alınma prosesi fasilə edilmədən davam etdirilə bilər.

6.8. Əmlakın siyahıya alınmasını həyata keçirən vergi orqanının vəzifəli şəxsləri vergi ödəyicisinə (onun nümayəndəsinə) siyahıya alınma haqqında vergi orqanının rəhbərinin qərarını və özlərinin səlahiyyətlərini təsdiq edən sənədi təqdim etməlidirlər.

6.9. Vergi Məcəlləsinin 89.8-ci maddəsinə əsasən əmlakın siyahıya alınması vergi ödəyicisinin (onun nümayəndəsinin), habelə müşahidəçilərin və zəruri hallarda mütəxəssislərin iştirakı ilə həyata keçirilir.

Bu zaman əmlakın siyahıya alınması prosesində vergi ödəyicisinin (onun qanuni və səlahiyyətli nümayəndəsinin) iştirak etməsinə qadağa qoyulmasına yol verilmir. Burada qanuni nümayəndə dedikdə, vergi ödəyicisinin valideynləri, övladlığa götürənlər, qəyyumlar, səlahiyyətli nümayəndə dedikdə isə müəyyən edilmiş qaydada verilmiş etibarnamə əsasında iştirak edən şəxslər başa düşülür.

Fiziki şəxslər tərəfindən verilmiş etibarnamələr notariat qaydasında təsdiq olunmalı, hüquqi şəxs adından verilən etibarnamə isə hüquqi şəxsin rəhbərinin və ya təsis sənədlərinə əsasən buna səlahiyyətli olan digər şəxsin imzası və hüquqi şəxsin möhürü vurulmaqla verilməlidir.

6.10. Siyahıya alma tədbiri ilə bağlı borclu vergi ödəyicisinin obyektinə getməzdən əvvəl siyahıya alınması üçün vergi ödəyicisinə məxsus daşınar və daşınmaz əmlaklar müəyyən edilir. Daşınar əmlakların operativ şəkildə müəyyən edilməsi məqsədilə vergi ödəyicisi barədə əlaqəli məlumatlar, hesabatlar, bəyannamə və keçirilmiş səyyar vergi yoxlaması məlumatları, dövlət orqanları və digər şəxslərdən əldə edilmiş məlumatlar, habelə digər mənbəyi bəlli məlumatlar əsas götürülür və bunun üçün aşağıdakı məlumatlardan (lakin bunlarla məhdudlaşmayan) istifadə edilir:

6.10.1. Daxili İşlər Nazirliyinin Dövlət Yol Polisindən əldə edilən vergi ödəyicisinin mülkiyyətində olan avtomobil nəqliyyat vasitələri barədə məlumatlar;

6.10.2. Kənd Təsərrüfatı Nazirliyindən və Fövqəladə Hallar Nazirliyindən əldə edilən vergi ödəyicisinin mülkiyyətində olan maşın, avadanlıq, texnika və mexanizmlər barədə məlumatlar;

6.10.3. Vergi ödəyicisi tərəfindən Vergi Məcəlləsinin 89.3-cü maddəsinə uyğun olaraq təqdim edilən aktivləri barədə məlumatlar;

6.10.4. Mənfəət (gəlir) və sadələşdirilmiş vergi bəyannamələrinin əlavələrində qeyd olunan aktivlər barədə məlumatlar;

6.10.5. Vergi orqanında vergi ödəyicisinin mülkiyyətində olan əmlakları barədə məlumatlar;

6.10.6. Səyyar vergi yoxlaması aktında qeyd olunan aktivlər barədə məlumatlar;

6.10.7. İdxal-İxrac Əməliyyatları üzrə Nəzarət Departamentinin təqdim etdiyi məlumatlara;

6.10.8. Yük gömrük bəyannamələrinə, elektron qaimə-faktura və elektron vergi hesab fakturalara əsasən əldə edilmiş mallar barədə məlumatlar;

6.10.9. Hüquqi şəxsin nizamnamə kapitalına qoyulmuş əmlakın qiymətləndirilməsinə dair auditor rəyi;

6.10.10. Sığortalanan daşınar əmlakların dəyəri barədə sığorta təşkilatlarından əldə olunmuş məlumatlar;

6.10.11. Vergi ödəyicisinin əmlak, torpaq, mədən və aksiz vergi ödəyicisi olması barədə məlumatlar;

6.10.12. Mənbəyi bəlli olan digər məlumatlar.

6.11. Əmlak siyahıya alınarkən Vergi Məcəlləsinin 89.6-cı maddəsi ilə müəyyən edilmiş ardıcılığa əməl edilməklə öhdəliyin yerinə yetirilməsi, həmin öhdəliyin yerinə yetirilməsi ilə əlaqədar borcun, habelə əmlakın satışı üzrə xərclərin ödənilməsi üçün zəruri və kifayət olan, mənəvi və fiziki cəhətdən köhnəlməmiş, satış üçün yararlı, daha çox tələbat olan, gec xarab olan, tez satıla bilən, öz əmtəə xassəsini itirməmiş əmlak siyahıya alınmalıdır.

6.12. Vergi ödəyicisində siyahıya alma tədbirləri həyata keçirildikdə, onun borcun ödənilməsinə real (effektiv) təsir edə biləcək əmlakları siyahıya alınmalıdır. Bu zaman yeni və ya daha az köhnəlmiş, bazarda daha çox tələb olunan, tez satıla bilən və qiyməti borcdan aşağı olmayan əmlaklara üstünlük verilməlidir.

Bu zaman nəzərə almaq lazımdır ki, siyahıya alınması üçün vergi ödəyicisinin bir əmlakı mövcuddursa, həmin əmlakın dəyəri vergi öhdəliyindən artıq olduğu halda da həmin əmlak siyahıya alınmalıdır.

6.13. Əmlakın siyahıya alınması prosesində siyahıya alınmış əmlakın hər birinin ən azı 3 ədəd müxtəlif formalarda (fərqli bucaqlarda) rəngli fotosəkili çəkilir. Əmlakın siyahıya alınması prosesində əmlakın video çəkilişi də aparıla bilər. Foto və video çəkiliş keyfiyyətli aparılmalı, çəkiliş zamanı əmlak tam təsvirdə verilməli, əmlakın texniki nömrəsi varsa çəkilişə bu nömrə də salınmalıdır və AVİS-in müvafiq ekranına işlənilməlidir.

6.14. Əmlakın siyahıya alınması Vergi Məcəlləsinin 89.6-cı maddəsi ilə müəyyən edilmiş aşağıdakı ardıcılıqla həyata keçirilməlidir:

- nağd pul vəsaitləri;
- bilavasitə məhsulların (malların) istehsalında iştirak etməyən əmlak (qiymətli kağızlar, valyuta dəyərləri, qeyri-istehsal binaları, minik avtonəqliyyatı, xidmət otaqlarının dizayn əşyaları və sair);
- hazır məhsullar (mallar), habelə istehsalda iştirak etməyən və (və ya) bilavasitə istehsalda iştirakı nəzərdə tutulmayan digər maddi qiymətlilər;
- istehsalda bilavasitə iştirakı nəzərdə tutulmuş xammal və materiallar, habelə dəzgahlar, avadanlıqlar, binalar, qurğular və digər əsas vəsaitlər;
- inventarizasiya aparılmaqla digər əmlak.

6.15. Qərarın icrası zamanı, yəni protokolun tərtib edilərkən, vergi orqanının əvvəlki qərarları ilə siyahıya alınmış əmlaklar nəzərə alınmaqla, AVİS üzrə icraat vərəqəsində siyahıya alınmanın aparıldığı tarixə olan borc məbləği həcmində əmlakı siyahıya alınmalı və bu Qaydalara Əlavə 13-də göstərilən forma üzrə Protokolun tərtib edilməsinə başlanılmalıdır (əmlakı siyahıya alınan vergi ödəyicisi barədə məlumatlar, prosesdə iştirak edən şəxslərin soyadı, adı, atasının adı barədə məlumatlar və s. qeyd edilir).

6.16. Vergi ödəyicisinin əmlaklarının siyahıya alınması haqqında Protokol və Qaydalara Əlavə 14-də göstərilən forma üzrə siyahıya alınmış əmlakların Siyahısı (Siyahılar) 2 nüsxədə tərtib edilir. Həmin protokol və siyahı 3 iş günü müddətində AVİS-in müvafiq moduluna işlənir.

Siyahı və özündə əmlakın fotosəkillərini (və ya video çəkilişini) əks etdirən müvafiq daşıyıcı protokola əlavə edilir.

Protokola və Siyahıya mətnlər vergi orqanının vəzifəli şəxsinin öz xətti ilə qeyd edilir.

Protokolun №-si müvafiq Qərarın №-si ilə eyni olmalıdır. Protokolda tarix əmlakın siyahıya alınması prosesi qurtardıqdan sonra qeyd edilir.

Protokolda və Siyahıda «əmlakların obyektlər üzrə yerləşdiyi ünvanlar» sətrində siyahıya alınmış əmlakların ünvanları qeyd edilir.

6.17. Siyahının “əmlakın yerləşdiyi obyektin və ya onun hissəsinin tam adı” sətrində Qərarda (Protokolda) qeyd olunmuş ünvanda yerləşən obyektin dəqiq adı (məsələn: “Arzu” mağazası, “Fidan” firmasına məxsus 3 saylı anbar, vergi ödəyicisinə məxsus ofis binası və s.) və obyektin hissəsinin tam adı (məsələn: “Arzu” mağazasının anbarında; fiziki şəxs Məmmədov Cəfər Həsən oğluna məxsus anbarın 2 Nəli boksunda; “Şirvan” firmasına məxsus ofis binasının birinci mərtəbəsinin sağdan birinci otağında və s.) göstərilir. Obyektin hissəsi olmadıqda (bina özü siyahıya alınırsa) yalnız obyektin adı göstərilir.

6.18. Obyektin ayrı-ayrı hissələrində siyahıya alınmış əmlaklar üçün ayrı-ayrı Siyahılar tərtib edilir və Siyahının “Əlavə №_____” sətrində hissələr üzrə müvafiq say rəqəmləri qeyd edilir.

Hər hissə üzrə Siyahının əlavəsində əmlakın sayı 1 rəqəmlə başlanılmalı və 1.1, 1.2, 1.3 və s. davam etdirilməlidir. Siyahıda boş qalan yerlər başdan-başa “Z” işarəsi ilə işarələnin ki, boş sahə qalması.

6.19. Əmlakın siyahıya alınma prosesində bir neçə mütəxəssis iştirak edirsə, Protokolun və Siyahının müvafiq sətirlərində prosesdə iştirak edən hər mütəxəssisin soyadı, adı, atasının adı qeyd edilir və Protokol ilə Siyahı hər bir mütəxəssis tərəfindən ayrıca imzalanır. Daşınmaz əmlak və nəqliyyat vasitəsi siyahıya alındıqda ona dair mülkiyyət hüququnu təsdiq edən sənədlər, tikilidə tikintiyə icazə verilməsi barədə sənədlər siyahıya almaya dair materiallara əlavə edilməlidir.

6.20. Əmlakın siyahıya alınması prosesində iştirak edən şəxs (vergi ödəyicisi və ya onun səlahiyyətli nümayəndəsi) Protokolu və ya Siyahını imza etməkdən imtina edərsə, bu barədə onlarda “_____ şəxs Protokola (Siyahıya) imza etməkdən imtina etdi” sözləri qeyd edilir və imza etməkdən imtina edən şəxsə imtinanın səbəbləri barədə Protokolda və yaxud (Protokolda qeydlər üçün yer çatmadıqda) əlavə bir vərəqədə müvafiq qeydlərin edilməsi təklif olunur.

İrad və ya təkliflər əlavə vərəqədə tərtib edildikdə, onu tərtib edən fiziki şəxs öz soyadını, adını və atasının adını qeyd etməli, aktı imzalamalı və onun tərtib edildiyi tarixi göstərməlidir.

Vergi ödəyicisi protokolu imzalamaması barədə protokolda qeydlər etməkdən imtina etdikdə, protokolda vergi ödəyicisinə bu imkanın yaradılması və onun tərəfindən heç bir səbəb göstərilmədən onu imzalamaqdan imtina edilməsi qeyd edilməlidir.

Vergi ödəyicisi protokolu imza etməkdən imtina etməsi barədə şifahi olaraq müəyyən səbəb göstərsə, lakin bu barədə protokolda yazılı şəkildə qeyd etməkdən imtina edərsə, bu səbəblər vergi ödəyicisinin izahatına (dediyi sözlərə) əsasən vergi orqanının nümayəndəsi tərəfindən protokolda qeyd edilməli və əmlakın siyahıya alınmasında iştirak edən şəxslərin imzaları ilə təsdiq edilməlidir.

6.21. Əmlakın siyahıya alınması prosesində iştirak edən sahibkarlıq fəaliyyətini hüquqi şəxs yaratmadan həyata keçirən fiziki şəxs və ya hüquqi şəxsin rəhbəri və ya onların səlahiyyətli nümayəndələri Protokolun və ya ona əlavə edilmiş Siyahının (Siyahıların) surətlərini almaqdan imtina etdikdə, bu barədə qeyd olunan sənədlərdə “_____ şəxs və ya onun nümayəndəsi Protokolun (Siyahının) surətini almaqdan imtina etdi” sözləri qeyd edilir və bu sənədlər, onların tərtib edildiyi gündən sonrakı iş günündən gec olmayaraq hüquqi şəxsə və ya sahibkarlıq fəaliyyətini hüquqi şəxs yaratmadan həyata keçirən fiziki şəxsə Vergi Məcəlləsinin 70-ci maddəsinin tələblərinə uyğun təqdim edilir.

6.22. Əmlakın siyahıya alınmasını aparan əməkdaş tərəfindən siyahıya alınmış əmlaklar məsul saxlanma üçün vergi ödəyicisinə (hüquqi şəxsin rəhbərliyinə və ya sahibkarlıq fəaliyyətini hüquqi şəxs yaratmadan həyata keçirən fiziki şəxsə və ya onların səlahiyyətli və (və ya) qanuni nümayəndələrinə) bu Qaydalara Əlavə 15-də göstərilən forma üzrə aktla təhvil verilir. Vergi ödəyicisinin (onun səlahiyyətli və (və ya) qanuni nümayəndəsinin) razılığı ilə siyahıya alınmış əmlak vergi orqanının vəzifəli şəxsləri tərəfindən müəyyən edilmiş yerlərdə məsul saxlanmaya təhvil verilə bilər. Akt əmlakı təhvil verən və təhvil alan şəxslər tərəfindən imzalanır. İmzalandıqdan sonra onun surəti əmlakı təhvil alan şəxsə təqdim edilir.

6.23. Qiymətli metallar və daşlar, mirvari, qiymətli kağızlar (o cümlədən səhmlər, borc öhdəlikləri, çeklər, konossamentlər, xəzinə biletləri, pul istiqrazları, lotereya biletləri və s.) saxlanması üçün səhmləri dövlətə məxsus olan banka təhvil verilir. Bu halda müvafiq bank xərcləri vergi ödəyicisi tərəfindən ödənilir;

6.24. Dəzgahlar, qurğular və istehsalatla birbaşa bağlı olan digər avadanlıqların götürülməsi texniki cəhətdən mümkün olmadığı təqdirdə, vergi ödəyicisinin sahibkarlıq fəaliyyətinin pozulmaması məqsədilə, həmin avadanlıqlardan istifadə vergi orqanının müvafiq razılığı və nəzarəti altında həyata keçirilə bilər.

6.25. Vergi ödəyicisi siyahıya alınmış malları məsul saxlamaya qoymaq üçün qəbul etməkdən imtina etdikdə və ya vergi ödəyicisinin malları saxlamaq üçün müvafiq şəraiti olmadıqda, vergi orqanının vəzifəli şəxslərinin (şəxsinin), vergi ödəyicisinin (və ya vergi ödəyicisinin səlahiyyətli nümayəndəsinin), iki müşahidəçinin və obyektin məsul şəxsinin

iştirakı ilə edilən hərəkətlər bu Qaydalara Əlavə 16-ə uyğun olaraq protokolla rəsmiləşdirilərək mallar yerində qablaşdırılır, möhürlənir və obyektə vergi orqanının müəyyən etdiyi digər vergi ödəyicisində və ya vəzifəli şəxsə məsul saxlamaya qoyulmaq üçün götürülür.

6.26 Qaydaların 6.25-ci bəndində qeyd olunan müvafiq şəraitin olmaması dedikdə aşağıdakılar nəzərdə tutulur:

- vergi ödəyicisinin siyahıya alınan əmlakların yerləşdiyi təsərrüfat subyektində video müşahidə qurğusunun olmaması;

- yanğından mühafizə ilə əlaqədar müvafiq avadanlığın olmaması;

- siyahıya alınmış əmlakın saxlanması üçün xüsusi şərait olmadıqda və ya qablaşdırılması tələb olunan əmlaklar olduqda;

- vergi ödəyicisinin siyahıya alınan əmlakların yerləşdiyi təsərrüfat subyektinin (obyektinin) mülkiyyət hüququnu təsdiq edən sənəd, icarə müqaviləsi və ya obyektin müvəqqəti istifadəsini nəzərdə tutan digər müqavilələr olmadıqda

6.27. Malların götürülməsi haqqında protokol vergi orqanının vəzifəli şəxsləri, habelə vergi ödəyicisi (və ya onun nümayəndəsi), obyektin məsul şəxsi və müşahidəçilər tərəfindən imzalanır. Vergi ödəyicisi və ya onun səlahiyyətli nümayəndəsi protokolu imzalamaqdan imtina etdikdə həmin protokolda bu barədə müvafiq qeydlər edilir. Götürülmüş malların təhvil verilməsi bu Qaydalara Əlavə 15-də göstərilən formaya əsasən həyata keçirilir.

Protokolda və Aktda vergi ödəyicisinin Vergi Məcəlləsi ilə müəyyənləşdirilmiş qaydanı pozaraq siyahıya alınmış əmlaka dair bağladığı əqdlərin etibarsız hesab edilməsi və həmin əmlakın israf edilməsinə, özgəninkiləşdirilməsinə, gizlədilməsinə, dəyişdirilməsinə görə Cinayət Məcəlləsinin 303-cü maddəsinə əsasən məsuliyyət daşıdığı barədə xəbərdar edildiyi qeyd edilir.

6.28. Əmlakın siyahıya alındığı tarixdən 30 gün ərzində borcunu ödəmədiyi halda onun siyahıya alınmış əmlakının satılması üçün iddia ərizəsi ilə məhkəməyə müraciət ediləcəyi barədə vergi ödəyicisi xəbərdarlıq edilir və bu barədə Protokolda qeyd edilir.

6.29. Əmlakın siyahıya alınması haqqında Protokol və əmlakın siyahıya alınması barədə Siyahı siyahıya alma prosesində iştirak edən bütün şəxslərə imzalanmaq üçün təqdim edilir. İmzalandıqdan sonra onların surətləri vergi ödəyicisinə və ya onun nümayəndəsinə təqdim edilir.

6.30. Siyahıya alınmış əmlakların qiymətləndirilməsi üçün aşağıdakı mənbələrdən (lakin bunlarla məhdudlaşmayan) istifadə edilir:

6.30.1. Vergi orqanında mövcud olan bazar qiymətləri məlumatları;

6.30.2. Kütləvi informasiya vasitələri, o cümlədən, internet məlumatları (virtual marketlər və s.);

6.30.3. Reklam mənbələrinin məlumatları;

6.30.4. Vergi ödəyicisinin uçot sənədlərində qeyd edilən qiymətlər;

6.30.5. Eyni xüsusiyyətli malların satışı üzrə analoji vergi ödəyicilərində olan məlumatlar;

6.30.6. Əldə edilmiş qaimə-faktura və ya elektron qaimə-faktura, alış aktları, hesab-faktura, e-VHF, yük gömrük bəyannaməsi məlumatları;

6.30.7. Hüquqi şəxsin nizamnamə kapitalına qoyulmuş əmlakın qiymətləndirilməsinə dair auditor rəyi;

6.30.8. Sığortalanan daşınar əmlakların dəyəri barədə sığorta təşkilatlarından əldə olunmuş məlumatlar;

6.30.9. Mənbəyi bəlli olan digər məlumatlar.

6.31. Siyahıya alınmış əmlakı məsul saxlamaya təhvil alan şəxsə, vergi ödəyicisinin Vergi Məcəlləsi ilə müəyyənləşdirilmiş qaydanı pozaraq siyahıya alınmış əmlaka dair bağladığı əqdlərin etibarsız hesab edilməsi və ona təhvil verilmiş həmin əmlakların israf edilməsinə, özgəninkiləşdirilməsinə, gizlədilməsinə və dəyişdirilməsinə yol verdiyi təqdirdə Azərbaycan Respublikasının Cinayət Məcəlləsinin 303-cü maddəsinə əsasən cinayət məsuliyyətinə cəlb ediləcəyi barədə vergi orqanının vəzifəli şəxsi (şəxsləri) tərəfindən bu Qaydalara Əlavə 18-də nəzərdə tutulan forma üzrə xəbərdarlıq edilir.

Qeyd olunan xəbərdarlıq bu Qaydalara Əlavə 18-də nəzərdə tutulan forma üzrə 2 nüsxədə tərtib olunur.

6.32. Vergi ödəyicisinin pul vəsaitləri siyahıya alınarkən Vergi Məcəlləsinin 89.16-cı maddəsinə əsasən siyahıya alındığı gündən sonrakı iş günündən gec olmayaraq müvafiq büdcə hesabına depozitə qoyulur. Vergi orqanı vergi ödəyicisinin pul vəsaitlərinin depozitə qoyulmasını təsdiq edən sənədin surətini pul vəsaitlərinin depozitə qoyulduğu gündən sonrakı iş günündən gec olmayaraq ona təqdim edir.

Vergi ödəyicisinin siyahıya alınmış nağd pul vəsaitləri və ya əmlakları barədə məlumatlar "Əmlakın siyahıya alınması protokolunun işlənilməsi" ekranı, tərtib edilmiş sənədlər sənəd qeydiyyatı ekranı vasitəsilə AVİS-ə daxil edilir.

6.33. Bununla yanaşı olaraq vergi ödəyicisinin əmlakı siyahıya alındıqdan sonrakı müddətdə borcun məbləği azala bilər. Bu halda əlavə protokol tərtib edilməli, borcun azalmasını təsdiq edən sübutedici sənəd(lər) protokola əlavə edilməklə azalmış borc məbləğində əmlak siyahıdan çıxarılmalı və tərtib edilmiş əlavə protokollar iddia ərizəsinin

hazırlanmalı tarixinədək AVİS-ə daxil edilməlidir. Bu zaman əlavə tərtib edilmiş protokola əvvəlki tərtib edilmiş protokolun nömrəsinə əlavə kimi nömrə verilməlidir.

6.34. Əmlakın siyahıya alınması prosesində nəzərə almaq lazımdır ki, Vergi Məcəlləsinin 89.2-ci maddəsinə əsasən vergi ödəyicisinin əmlakı siyahıya alındıqdan sonra, o öz əmlakına sərəncam vermək hüququna malik olmur, lakin həmin əmlaka sahiblik və ondan istifadə hüququnu itirmir və vergi orqanı tərəfindən onun əmlakının siyahıya alınması vergi ödəyicisini bu əmlaka sahiblik və istifadə hüququndan məhrum etmir.

Bu zaman vergi orqanının vəzifəsi ondan ibarətdir ki, siyahıya alınmış əmlaka vergi ödəyicisinin sahiblik etməsinə və ondan istifadə etməsinə mütəmadi nəzarəti həyata keçirsin.

6.35. Əmlakın siyahıya alınması prosesində aşağıdakı hallarda möhürdən istifadə edilə bilər:

- Vergi Məcəlləsinin 89.3-cü maddəsində nəzərdə tutulan vaxtadək (iş günü saat 20.00-dək), habelə vergi ödəyicisinin qeyri-iş gününədək vergi ödəyicisinin əmlakının siyahıya alınmasını başa çatdırmaq mümkün olmadıqda və bununla əlaqədar olaraq əmlakın siyahıya alınma prosesi müvəqqəti olaraq dayandırıldıqda;

- siyahıya alınmış əmlakın məhkəmədə baxılan müddətədək vergi ödəyicisi tərəfindən istifadə edilməsi nəticəsində onun satış qiymətinin təbii aşınma normasından xeyli aşağı düşməsi ehtimal olunduqda;

- həcmcə kiçik və qiymətcə bahalı olan siyahıya alınmış əmlakın salamat saxlanması məqsədilə onun qablaşdırılmasına zərurət olduqda;

- vergi ödəyicisi siyahıya alınmış əmlakını məsul saxlanmaya götürməkdən imtina etdikdə və bu əmlak başqasına saxlamaya verildikdə;

6.36. Əmlaklar aşağıdakı qaydada möhürlənə bilər:

- siyahıya alınmış əmlakların gələcəkdə vergi ödəyicisi tərəfindən satılması, dəyişdirilməsi və digər özgəninkiləşdirilməsi hallarının qarşısının alınması məqsədilə həmin əmlaklar satışdan çıxarılarq qablaşdırılmalı və möhürlənməlidir.

- əmlakın siyahıya alınması prosesi müvəqqəti dayandırıldığı halda siyahıya alınmış əmlakın əsas hissəsinin olduğu yerin giriş qapısı möhürlənir. Bu məqsədlə içəridən qapının dəstəyinə ip keçirilərək düyünlənir və onun hər iki ucu çölə çıxarılır. Bundan sonra qapı örtülür, ipin çöldə qalan ucları dartılaraq qapının çərçivəsinə və yaxud çərçivənin olduğu divara plastilinlə yapışdırılır və möhürlənir;

- mexaniki hərəkət edən avadanlığın əsas işlədiyi hissəsi onun korpusu ilə bağlanır. Bu məqsədlə avadanlığın hərəkət edən hissəsinə ip keçirilərək düyünlənir və onun hər iki ucu dartılaraq avadanlığın korpusuna plastilinlə yapışdırılır və möhürlənir;

- əmlak qablaşdırıcı qaba yığıldığı halda, onun örtülən yerlərinə möhürlənməni həyata keçirən vəzifəli şəxsin(lərin) imzası(ları) ilə kağız yapışdırılır. Bundan sonra qab iplə 4 tərəfdən bağlanılır (düyünlənir), ipin ucları dartılaraq qaba plastilinlə yapışdırılır və möhürlənir. Eyni zamanda möhürlənmənin etibarlılığı üçün qabın, ipin keçdiyi bir neçə başqa yerində də möhürlənmə həyata keçirilir.

Əmlak möhürləndikdən sonra, möhürlənmənin etibarlılığına, habelə plastilin üzərində möhürün rekvizitlərinin aydın oxunduğuna əmin olmaq lazımdır.

6.37. Nəzərə almaq lazımdır ki, hər hansı bir əmlakın möhürlənməsi nəticəsində vergi ödəyicisinə zərər dəydikdə, onun tərəfindən zərərin məhkəmə üsulu ilə alınmasına hüquq yaranır.

6.38. Möhürlərin istifadəsi "Azərbaycan Respublikasının dövlət vergi orqanlarında möhür və ştampların hazırlanması, uçotu, saxlanması, istifadəsi və ləğv edilməsi qaydaları haqqında Təlimat"a uyğun həyata keçirilir.

Möhürdən istifadənin uçotu aparılır. Möhürdən istifadə edilməsinə zərurət yarandıqda, o müəyyən edilmiş qaydada təhvil-təslim edilir və bu Qaydalara Əlavə 17-yə uyğun olaraq qeydiyyat kitabında müvafiq qeydlər aparılır. Qeydiyyat kitabı göstərilən formaya uyğun olaraq açılır və aparılır.

Vergi ödəyicisinin borcu ilə əlaqədar həyata keçirilən əmlak siyahıya alınması tədbiri zamanı vergi orqanı tərəfindən istifadə edilən möhürün eskizi (nümunəsi) bu Qaydalara Əlavə 34-ə uyğun olaraq hazırlanmalıdır.

Qeydiyyat kitabı və möhür vergi orqanının rəhbərliyinin sərəncamında saxlanılır.

6.39. Nəzərə almaq lazımdır ki, vergi ödəyicisi olan hüquqi şəxsin bütün əmlakı, vergi ödəyicisi olan fiziki şəxsin isə Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyinə əsasən tələb yönəldilə bilməyən əmlakından başqa digər əmlakı siyahıya alınma bilər.

6.40. Əmlakın siyahıya alınması zamanı fiziki şəxsin Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin "Fiziki şəxs barəsində icra sənədi icra olunarkən tələbin yönəldilməsinə yol verilməyən əmlak növlərinin dəqiq Siyahısının təsdiq edilməsi barədə" 5 iyun 2002-ci il tarixli 89 nömrəli Qərarına əsasən aşağıdakı əmlakları siyahıya alınmır:

- borclu və onun ailəsinin sanitariya normaları çərçivəsində birgə yaşamalarını təmin edəcək mənzil, ev və ya onun ayrı-ayrı hissələri, həmçinin onların altında olan həyətyanı torpağı (bir ailə üçün bir ev və ya mənzildən çox olmamaq şərti ilə);

- əsas məşğuliyyəti kənd təsərrüfatı olan borclu və onun ailəsinin təsərrüfat tikililəri və ayrı-ayrı hissələri, həmçinin onların altında olan torpağı;

- əsas məşğuliyyəti kənd təsərrüfatı olan borclu və onun ailəsi üçün 1,0 hektaradək kənd təsərrüfatı təyinatlı torpaq sahəsini;

- əsas məşğuliyyəti kənd təsərrüfatı olan fiziki şəxslərin hər növ mal-qara və digər ev heyvanından bir başı və ev quşlarından bir cütü;

- əsas məşğuliyyəti kənd təsərrüfatı olan fiziki şəxslərin yeni yem yığılanadək və ya mal-qara örüşə çıxarılanadək mal-qara üçün lazım olan yemi;

- əsas məşğuliyyəti kənd təsərrüfatı olan borclu fiziki şəxslərə növbəti əkin üçün lazım olan toxumu;

- əsas məşğuliyyəti kənd təsərrüfatı olan borclu fiziki şəxs və onun ailəsi üçün yeni məhsul yetişdirilənədək zəruri olan azuqə, digər borclular üçün isə bir aylıq dolanışiq azuqəsi;

- xörək hazırlamaq və ailənin yaşayış mənzilini qızdırmaq üçün mühüm əhəmiyyəti olan qızdırıcı sobası və mövsüm ərzində lazım olan yanacaq;

- borclunun peşə fəaliyyətinin davam etdirilməsi üçün zəruri olan avadanlığı, o cümlədən ixtisas üzrə kitabları və vəsaitləri;

- əlillərin və ya sağlamlıq imkanları məhdud uşaqların hərəkəti üçün xüsusi nəqliyyat vasitələrinə (Nazirlər Kabinetinin 20 avqust 2008-ci il tarixli 192 nömrəli Qərarına əsasən edilən əlavələr nəzərə alınmaqla);

- əsas dolanacaq mənbəyi ov olan şəxslərin odlu silahı, döyüş sursatı və digər ov alətləri;

- borclu və onun ailə üzvlərinin qazandıqları beynəlxalq və başqa prizləri;

- borclu və onun ailə üzvləri üçün lazım olan aşağıdakı ev avadanlıqları, əşyalar və paltarları:

- hər bir şəxs üçün paltar: bir yay, bir payız paltarı, bir qış paltosu və ya başqa üst geyimi, bir qış kostyumu (qadınlar üçün iki dəst qış paltarı), bir yay kostyumu (qadınlar üçün iki dəst yay paltarı), hər bir mövsüm üçün bir baş geyimi (qadınlar üçün bundan əlavə yay üçün iki baş yaylığı və bir isti baş yaylığı və ya baş şalı), uzun müddət istifadə edilmiş və qiymətini itirmiş digər paltar və baş geyimləri;

- geyinilmiş ayaqqabı, alt paltarları, istifadə edilmiş yataq ləvazimatı, qiymətli materiallardan hazırlanmış, habelə bədii dəyəri olan şeylər istisna edilməklə qab-qacaq və mətbəx ləvazimatı;

- mebel - hər bir şəxs üçün bir çarpayı və stul, bir ailə üçün bir stol, bir şkaf, bir sandıq, mənzildə olan bir soyuducu, bir radio və bir televizoru;

- bütün uşaq ləvazimatı;

- Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi ilə siyahıya alınması qadağan edilmiş digər əşyaları.

Bununla yanaşı, siyahıya alınma zamanı borcların alınması prosesində aşağıdakı hərəkətlərə yol verilmir:

- fiziki şəxsin razılığı olmadan yaşadığı mənzillərə daxil olmağa;
- borclu olan vergi ödəyicisinə məxsus olmayan (3-cü şəxslərin mülkiyyətində olan) əmlakların siyahıya alınmasına;
- girov qoyulmuş, digər şəkildə yüklənmiş və qanunvericiliyə müvafiq qaydada üzərinə həbs qoyulmuş əmlakların siyahıya alınmasına.

6.41. Borclu vergi ödəyicisi olan fiziki şəxsə tələb yönəldilə bilməyən əmlakından başqa digər əmlakının siyahıya alınması barədə Vergi Məcəlləsinin 89.4-cü maddəsinin və Nazirlər Kabinetinin 5 iyun 2002-ci il tarixli 89 sayılı Qərarının müddəaları izah edilməklə əmlakın siyahıya alınmasının həyata keçirilməsi üçün əmlakının təqdim olunması təklif edilir.

6.42. Əmlakın siyahıya alınması haqqında qərar açıldıqdan sonra vergi ödəyicisinin siyahıya alınmalı əmlakının olmadığı müəyyən edildikdə bununla əlaqədar olaraq bu barədə Qaydaların 19 №-li Əlavəsinə əsasən forması müəyyən edilmiş müvafiq akt tərtib edilərək AVİS-in müvafiq moduluna daxil edilir. Həmin akt 3 iş günü müddətində AVİS-in müvafiq moduluna daxil edildikdən sonra borclu vergi ödəyicilərinin əmlakının müəyyən edilməsi məqsədilə növbəti iş günündən gec olmayaraq Daşınmaz Əmlakın Dövlət Reyestri Xidmətinə və ya onun aidiyyəti yerli orqanına müraciət edilir. Borclu vergi ödəyicisinin əmlakının müəyyən edilməsi ilə əlaqədar edilmiş müraciətlərin və alınmış cavabların AVİS məlumat bazasına daxil edilməsi təmin edilir. Vergi ödəyicilərinin əmlakının müəyyən edilməsi ilə əlaqədar edilmiş sorğulara alınmış cavablarda bazada olmayan əmlak müəyyən edilərsə bu barədə bəyannamələr və uçot nəzarət strukturlarına məlumat verilir və icraat vərəqələrinə daxil edilir.

6.43. Borclu fiziki şəxs (və ya onun nümayəndəsi) vergi orqanının vəzifəli şəxslərinə obyektə daxil olmağa icazə vermədikdə və ya hər hansı bir formada maneçilik törədildikdə, bu barədə Qaydaların 20 №-li Əlavəsinə əsasən forması müəyyən edilmiş akt tərtib edilməlidir. Akt əmlakın siyahıya alınmasında iştirak edən şəxslərin imzaları ilə təsdiq edilir. Vergi ödəyicisi (və ya onun nümayəndəsi) həmin aktı imzalamaqdan imtina etdikdə, bu barədə aktda qeyd edilir.

Əmlakın siyahıya alınması haqqında qərarın icrası zamanı vergi orqanının vəzifəli şəxslərinin öz qanuni vəzifələrini yerinə yetirməsinə hüquqi şəxslərin vəzifəli şəxsləri və fiziki şəxslər tərəfindən maneçilik törədildikdə qeyd edilən inzibati xəta hadisəsi İnzibati Xətalər

Məcəlləsinin 545-ci maddəsinə əsasən inzibati xətalara dair protokolla rəsmiləşdirilir. İnzibati xətalara dair işlərə İnzibati Xətalər Məcəlləsinin tələblərinə əsasən baxılır.

İnzibati Xətalər Məcəlləsinin 57-60-cı maddələrinin tələblərinə əsasən inzibati xəta haqqında işə baxılmasının vaxtı və yeri barəsində vergi ödəyicisinə bildiriş göndərilir, yaxud şəxsən verilir. İnzibati Xətalər Məcəlləsinin 112.1.4-cü maddəsinə əsasən iş üzrə icraatda iştirak edən şəxslərin gəlməmələrinin səbəbləri araşdırılır və həmin şəxslərin iştirakı olmadan işə baxılma və ya işə baxılmanın başqa vaxta keçirilməsi məsələsi həll edilir.

İnzibati xətalara dair işlərə baxılması nəticəsində şəxsin təqsirini istisna edən hallar olmadıqda İnzibati Xətalər Məcəlləsinin 111.1-ci və 545-ci maddəsinə uyğun olaraq 15 gün ərzində inzibati tənbeh vermə haqqında qərar qəbul edilir və qərarın surəti 2 gün müddətində barəsində qərar qəbul edilmiş şəxsə təqdim edilməlidir.

6.44. İnzibati tənbeh vermə haqqında qərarın surətinin vergi ödəyicisinə göndərilməsi təmin edildikdən sonra, vergi ödəyicisinin əsas borc məbləği 20 mindən manatdan yuxarı olduqda, cinayət işinin başlanılması məqsədilə borc ilə bağlı materialların aidiyyəti üzrə istintaq orqanına göndərilməsi üçün müvafiq tədbirlər görülməlidir. Borcun məbləği 20 mindən manatdan aşağı olduğu halda isə, Azərbaycan Respublikasının "İnzibati icraat haqqında" qanununun 82-ci maddəsinin müddəalarına əsasən tələbin icraya yönəldilməsi barədə qərar qəbul edilərək, bu Qaydaların 9.2-ci bəndinin tələblərinə uyğun olaraq sənədlər icra strukturlarına təqdim edilməlidir.

6.45. Vergi ödəyicisi (onun nümayəndəsi) əmlakının siyahıya alınması prosesi zamanı iştirak etmədikdə onun və ya nümayəndəsinin siyahıya alınma prosesində iştirakının zəruri olması və ona məxsus əmlakın siyahıya alınmaya təqdim edilməsi barədə məktub göndərilir. Məktubda göstərilən vaxtda və təyin edilən yerdə vergi ödəyicisi və ya səlahiyyətli nümayəndəsi yenidən iştirak etmədikdə, müşahidəçilərin iştirakı ilə vergi orqanının vəzifəli şəxsləri tərəfindən vergi ödəyicisinin əmlakların siyahıya alınması həyata keçirilir və əmlakın siyahıya alınmasına dair protokolda müvafiq qeydlər aparılır.

6.46. Vergi ödəyicisi ona məxsus nəqliyyat vasitələrini siyahıya alınmaya təqdim etmədikdə və ya boyun qaçırdığı halda bu barədə həmin nəqliyyat vasitəsinin siyahıya alınmaya təqdim edilməsi (vaxt və yeri bildirilməklə) barədə məktub göndərilir. Məktubda göstərilən vaxtda və yerdə vergi ödəyicisi nəqliyyat vasitəsinə siyahıya alınmaya təqdim etmədikdə bu Qaydaların 9.2-ci bəndinin tələblərinə uyğun olaraq digər müvafiq tədbirlər həyata keçirilir.

6.47. Əmlakın siyahıya alınması haqqında qərarın icrası zamanı siyahıya alınmalı əmlakları müəyyən edilən vergi ödəyicisini tapmaq mümkün olmadıqda, baza məlumatlarına və aparılmış araşdırmalara əsasən vergi ödəyicisinin sonuncu ünvanları dəqiqləşdirilir.

6.48. Vergi Məcəlləsinin 89.10-cu maddəsinə əsasən vergi ödəyicisi siyahıya alınmış əmlakı barəsində Vergi Məcəlləsinin 89.2-ci və 89.11-ci maddələrində müəyyən edilmiş məhdudiyətlərin pozulmasına görə Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyinə uyğun olaraq məsuliyyət daşdığı barədə vergi orqanı tərəfindən bu Qaydalara Əlavə 22-də nəzərdə tutulan forma üzrə xəbərdar edilir.

Bununla əlaqədar olaraq əmlakın siyahıya alınması günündən sonrakı 1 iş günündən gec olmayaraq borclarının alınması ilə məşğul olan struktur tərəfindən bu Qaydalara Əlavə 18-ə uyğun olaraq əmlakın siyahıya alındığı gündən 30 gün müddətində vergi ödəyicisi tərəfindən borclar dövlət büdcəsinə tam ödənilmədikdə siyahıya alınmış əmlakın satılması üçün məhkəmədə iddia qaldırılacağı barədə xəbərdarlıq hazırlanır.

Vergi Məcəlləsinin 89.11-ci maddəsinə əsasən vergi ödəyicisinin bu maddənin müəyyənləşdirdiyi qaydanı pozaraq siyahıya alınmış əmlaka dair bağladığı əqdlər etibarsız sayılır. Bununla yanaşı Cinayət Məcəlləsinin 303-cü maddəsi siyahıya alınmış və ya üzərinə həbs qoyulmuş, yaxud müsadirə olunmalı əmlak barəsində qanunsuz hərəkətlərə görə cinayət məsuliyyətini nəzərdə tutur.

6.49. Borclu vergi ödəyicisinin siyahıya alınmış əmlaka dair əqdlər bağladığı məlum olduqda, bu faktın aşkar edildiyi tarixdən 10 gün müddətində həmin əqdin etibarsız hesab edilməsi məqsədilə məhkəməyə müraciət edilməsi üçün hüquq strukturuna müraciət edilməlidir.

6.50. Siyahıya alınmış əmlakların israf edilməsi, özgəninkiləşdirilməsi, gizlədilməsi, dəyişdirilməsi aşkar edildikdə, bu faktın aşkar edildiyi tarixdən 10 gün müddətində müvafiq sənədlər hazırlanaraq aidiyyəti üzrə istintaq orqanına göndərilməsi üçün hüquq strukturuna təqdim edilməlidir. Qeyd edilən müraciətə aşağıdakı sənədlər və materiallar əlavə edilməlidir:

- Borcun alınması üçün vergi ödəyicisinə göndərilmiş sənədlərin təsdiq olunmuş surətləri ("Borcun ödənilməsinə dair" bildiriş və ya xəbərdarlıq məktubları);

- Əmlakın siyahıya alınması ilə bağlı sənədlərin təsdiq olunmuş surətləri (əmlakın siyahıya alınması haqqında qərarın, əmlakın siyahıya alınması haqqında aktın və protokolun, əmlakın məsul saxlanmaya verilməsi haqqında protokolun, siyahıya alınmada vergi ödəyicisinin nümayəndəsi iştirak etmişdirsə onun səlahiyyətlərini təsdiq edən sənədin surəti, əmlakın özgəninkiləşdirilməməsi ilə bağlı vergi ödəyicisinə xəbərdarlığın edilməsini təsdiq

edən sənədin, əmlakın siyahıya alınması ilə bağlı sənədlərin vergi ödəyicisinə göndərilməsini (və ya vergi ödəyicisi tərəfindən alınmasını) təsdiq edən sənədlərin surətləri;

- Qaydaların 6.13-cü bəndində nəzərdə tutulmuş qaydada əmlakın siyahıya alınması prosesində çəkilmiş foto və videolar;

- Əmlakın özgəninkiləşdirilməsini təsdiq edən sənədlərin təsdiq olunmuş surətləri və iş üzrə digər zəruri sənədlər.

6.51. Siyahıya alınmış əmlakların israf edilməsinə, özgəninkiləşdirilməsinə, gizlədilməsinə, dəyişdirilməsinə nəzarətin edilməsi əmlakı məsul saxlamaya verilmiş şəxsin iştirakı ilə (əmlakı məsul saxlamaya verilmiş şəxs iştirak etmədikdə müşahidəçilərin iştirakı ilə) həyata keçirilməli, bu barədə əmlakın fotosəkili də əlavə edilməklə Qaydaların 21 №-li Əlavəsinə əsasən forması müəyyən edilmiş akt tərtib edilərək vergi ödəyicisinin icraat və rəqəsinə işlənilməlidir.

Nəzarət zamanı siyahıya alınmış əmlakın üzərində qanunsuz hərəkətlər aşkar edilərsə, bu fakt müşahidəçilərin iştirakı təmin olunmaqla müvafiq aktla rəsmiləşdirilməli, əmlakı məsul saxlamaya verilmiş şəxsin izahatı alınmalıdır.

6.52. Vergi Məcəlləsinin 89.12-ci maddəsinə əsasən əmlakın siyahıya alınması haqqında qərar qanunla müəyyən edilmiş qaydada ləğv edildiyi andan, yaxud öhdəliyin yerinə yetirildiyi andan öz qüvvəsini itirir.

Öhdəliyini tam yerinə yetirmiş vergi ödəyicilərinin əmlakının siyahıya alınması barədə bağlanmalı olan Qərarların siyahısı AVİS-dən alınır. Bundan sonra borcların alınması ilə məşğul olan strukturun əməkdaşı əmlakın siyahıya alınması barədə Qərarlar üzrə vergi öhdəliyinin tam yerinə yetirilməsinin düzgünlüyünü yoxlayır və gün ərzində Qərarların bağlanmasını həyata keçirir.

6.53. Vergi ödəyicisində əmlakın siyahıya alınmasına dair tədbir keçirildikdən sonra aidiyyəti məhkəmə qətnaməsi çıxanadək hər 30 gündən bir siyahıya alınmış əmlaklara baxış keçirilməli və Qaydaların 21 №-li Əlavəsinə əsasən forması müəyyən edilmiş "Siyahıya alınmış əmlaklara baxışın nəticələrinə dair Akt" tərtib edilməlidir.

6.54. Baxış zamanı siyahıya alınmış əmlakıların israf edilməsi, özgəninkiləşdirilməsi, gizlədilməsi, dəyişdirilməsi halları və digər hərəkətlər aşkar edilərsə, vergi orqanının borcların alınması ilə məşğul olan strukturu tərəfindən Azərbaycan Respublikasının Cinayət Məcəlləsinin 303-cü maddəsinə nəzərdə tutulan əməlin törədilməsi ehtimalı ilə əlaqədar tərtib edilmiş akt və ona əlavə edilmiş digər sənədlər olmaqla, materialların aidiyyəti üzrə istintaq orqanına göndərilməsi məqsədilə vergi orqanının hüquq strukturuna təqdim edilir.

VII. Dövlət mülkiyyətində olan borclu vergi ödəyicilərinin əmlakının siyahıya alınması

7.1. Vergi Məcəlləsinin 89.15-ci maddəsinə əsasən Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi ilə özəlləşdirilməsi qadağan olunan dövlət əmlakının, habelə özəlləşdirilməsi müvafiq icra hakimiyyəti orqanının qərarı ilə həyata keçirilən, lakin özəlləşdirilməsi barədə qərar qəbul edilməmiş və ya özəlləşdirilməsi başa çatmamış vergi ödəyicilərinin əmlakının siyahıya alınması yalnız müvafiq icra hakimiyyəti orqanının razılığı ilə həyata keçirilir.

7.2 “Borcun ödənilməsinə dair” bildirişin göndərildiyi tarixdən 30 gün ərzində borc ödənilmədikdə 2 iş günü ərzində dövlət mülkiyyətində olan borclu vergi ödəyicilərinin siyahısı müəyyən edilərək, borclarının alınması ilə məşğul olan struktur tərəfindən əmlakın siyahıya alınmasına razılıq bildirilməsi məqsədilə Əmlak Məsələləri Dövlət Xidmətinə rəsmi müraciət edilir.

7.3 Vergi orqanları tərəfindən əmlakının siyahıya alınmasına razılıq verilməsi məqsədilə Əmlak Məsələləri Dövlət Xidmətinə müraciətin edilməsindən əvvəl aşağıdakılara əməl edilməlidir:

- balansında özəlləşdirilməsi qadağan olunan əmlakı olan və özəlləşdirilməsi qadağan olunan müəssisə və təşkilatların, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin və Əmlak Məsələləri Dövlət Xidmətinin qərarı ilə həyata keçirilən, lakin özəlləşdirilməsi barədə qərar qəbul edilməmiş dövlət müəssisələrinin və özəlləşdirilməsi başa çatmamış (başa çatmış) müəssisələrin dəqiq siyahısı müəyyən edilməlidir;

- göstərilən kateqoriya üzrə müəssisələrin siyahısının müəyyən edilməsində çətinlik yarandıqda və bununla əlaqədar aparılmış dəqiqləşdirmələr nəticə vermədikdə bu məsələyə aydınlıq gətirilməsi üçün Əmlak Məsələləri Dövlət Xidmətinə rəsmi sorğu ilə müraciət edilməlidir;

- göstərilən kateqoriya müəssisə və təşkilatların borcları dəqiqləşdirilməlidir.

7.4 Əmlakının siyahıya alınmasına razılıq verilməsi məqsədilə Əmlak Məsələləri Dövlət Xidmətinə edilən müraciətdə aşağıdakılar göstərilməlidir:

müraciət edilməsi üçün əsaslar (Vergi Məcəlləsinin 89.15-ci maddəsi və Qaydalar);

səlahiyyətli nümayəndənin ayrılması barədə;

borclu müəssisənin(lərin) adı, VÖEN, borcun cəmi məbləği;

siyahıya alınmasına razılıq verilməsi barədə xahiş.

Bu məktub(lar) Əmlak Məsələləri Dövlət Xidmətinə “sifarişli məktubla” təqdim edilməli və onların rəsmi alınma tarixləri nəzarətdə saxlanılmalıdır.

7.5 Vergi Məcəlləsinin 89.15-ci maddəsinə əsasən Əmlak Məsələləri Dövlət Xidməti tərəfindən həmin məktuba vergi orqanının müraciəti daxil olduğu gündən bir ay müddətində cavab verilməlidir.

7.6 Əmlakın siyahıya alınmasına bir ay müddətində razılıq verildikdə, vergi ödəyicisinin əmlakının siyahıya alınmasına dair qərar qəbul edilərək əmlakın siyahıya alınması Qaydaların 6-cı bəndinə əsasən Vergi Məcəlləsi ilə müəyyən edilmiş qaydada həyata keçirilir.

7.7 Əmlak Məsələləri Dövlət Xidməti tərəfindən əmlakın siyahıya alınmasına razılıq bildirildikdə, eyni zamanda vergi orqanına borclar üzrə tələbin hansı əmlaka ilk növbədə yönəldilməsi təklifi və əmlakın siyahıya alınmasında iştirak edəcək səlahiyyətli nümayəndəsi barədə məlumat verilməlidir.

7.8. Vergi Məcəlləsinin 89.15-ci maddəsi ilə nəzərdə tutulmuş bir ay müddətində sorğu edilmiş müəssisənin əmlakının siyahıya alınmasına Əmlak Məsələləri Dövlət Xidməti tərəfindən razılıq verilmədikdə həmin müəssisənin əmlakının siyahıya alınması aparılmamalıdır və qanunvericilikdə nəzərdə tutulmuş digər tədbirlərin həyata keçirilməsi davam etdirilir.

7.9 Əvvəlki müraciət(lər)lə əlaqədar Əmlak Məsələləri Dövlət Xidməti tərəfindən barəsində sorğu edilmiş müəssisənin əmlakının siyahıya alınmasına razılıq verilib-verilməməsindən asılı olmayaraq vergi ödəyicisinin yeni borcu yarandıqda hər 6 ayda 1 dəfədən çox olmamaq şərti ilə Əmlak Məsələləri Dövlət Xidmətinə müəssisənin əmlakının siyahıya alınması üçün yenidən müraciət edilməlidir.

7.10. Borcların alınması ilə məşğul olan struktur tərəfindən Azərbaycan Respublikası Prezidentinin və Əmlak Məsələləri Dövlət Xidmətinin Qərarları ilə özəlləşdirilməsi nəzərdə tutulmuş, lakin özəlləşdirilməsi barədə hələlik qərar verilməmiş müəssisələr Əmlak Məsələləri Dövlət Xidmətindən Dövlət Vergi Xidmətinə daxil olacaq siyahılar vasitəsilə nəzarətdə saxlanılır və qeydiyyatı AVİS-in müvafiq ekranı vasitəsilə aparılır.

7.11. Özəlləşdirilmə prosesi başa çatmamış müəssisələrin özəlləşdirilməsinin başa çatıb-çatmaması da nəzarətdə saxlanılmalıdır.

Müəssisənin özəlləşdirilməsi başa çatıbsa bu halda Əmlak Məsələləri Dövlət Xidmətindən razılıq alınmadan həmin müəssisənin əmlakının qanunvericilikdə nəzərdə tutulmuş ümumi qaydada siyahıya alınması üçün tədbirlər görülməli və özəlləşdirilməsi başa çatan müəssisələrin uçot və qeydiyyat məlumatlarında dəyişikliklərin aparılması üçün vergi orqanının müvafiq strukturuna xidməti məktub təqdim edilməlidir.

Göstərilən tədbirlər həmin müəssisənin əmlakının siyahıya alınmasına əvvəllər razılıq verilməməsindən asılı olmayaraq həyata keçirilməlidir.

7.12. Əmlak Məsələləri Dövlət Xidmətinə göndərilən və alınan cavab məktublarının qeydiyyatı aparılaraq icraat vəərəqəsinə işlənməsi təmin edilməlidir.

VIII. Ölkədən getmək hüququnun müvəqqəti məhdudlaşdırılması üçün məhkəməyə müraciət edilməsi və məhdudlaşdırmanın götürülməsi

8.1. Vergi Məcəlləsinin 23.1.15-3-cü maddəsinə əsasən vergi ödəyicisi vergi öhdəliyini Vergi Məcəlləsi ilə müəyyən edilmiş müddətdə yerinə yetirmədikdə, hesablanmış vergilər üzrə borcların, faizlərin və tətbiq edilmiş maliyyə sanksiyalarının ödənilməsinə təmin etmək üsulu kimi vergi ödəyicisi olan fiziki şəxsin və ya hüquqi şəxsin icra orqanının rəhbərinin ölkədən getmək hüququnun müvəqqəti məhdudlaşdırılması üçün məhkəməyə müraciət etmək vergi orqanlarının hüquqlarına aid edilmişdir.

8.2. Mülki Prosesual Məcəllənin 305.1.12-ci, 355-5-ci, 355-6-cı və 355-7-ci maddələrində və Miqrasiya Məcəlləsinin 9.3.6-1-ci və 17.1.6-1-ci maddələrində fiziki şəxsin və ya hüquqi şəxsin icra orqanının rəhbərinin ölkədən getmək hüququnun müvəqqəti məhdudlaşdırılması ilə bağlı müvafiq müddəalar nəzərdə tutulmuşdur.

8.3. Bildiriş göndərildiyi gündən 30 gün sonra borcların alınması ilə məşğul olan struktur tərəfindən tələbetmə müddəti keçməyən borclar üzrə 3 iş günü ərzində borclu (vəfat etməsi barədə rəsmi məlumat olan və məhkəmə qaydasında borcu mübahisələndirilən şəxslər istisna olmaqla) fiziki şəxslərin və hüquqi şəxslərin icra orqanının rəhbərinin ölkədən getmək hüququnun müvəqqəti məhdudlaşdırılması üçün hüquq strukturuna elektron şəkildə sifarişlər verilir.

Əgər bu Qaydaların 8.3-cü bəndinin tələblərinə cavab verən:

- fiziki şəxs hər hansı borclu hüquqi şəxsin (hüquqi şəxslərin) icra orqanının rəhbəridirsə;

- hüquqi şəxsin icra orqanının rəhbəri digər borclu hüquqi şəxsin (hüquqi şəxslərin) icra orqanının rəhbəridirsə;

- hüquqi şəxsin icra orqanının rəhbərinin vergi ödəyicisi olan fiziki şəxs kimi də borcu varsa, bu zaman vəzifəli şəxslərin bütün borclu vergi ödəyiciləri üzrə siyahısı avtomatik olaraq AVİS-in müvafiq ekranına çıxır.

8.4. Məhkəmələrə göndəriləcək ərizələr hüquq strukturu tərəfindən elektron sifarişlər daxil olduğu gündən ən gec 5 iş günü ərzində AVİS-in müvafiq ekranı vasitəsilə elektron şəkildə hazırlanmalı və imzalanması üçün aidiyyəti üzrə təqdim olunmalıdır.

8.5. Mülki Prosesual Məcəllənin 355-5.2-ci maddəsinə əsasən ölkədən getmək hüququnun müvəqqəti məhdudlaşdırılması haqqında ərizə fiziki şəxslərin və ya hüquqi şəxslərin icra orqanının rəhbərinin yaşadığı (olduğu) yer üzrə verilir.

8.6. Mülki Prosesual Məcəllənin 355-6-cı maddəsinə əsasən vergi ödəyicisi olan fiziki şəxslərin və ya hüquqi şəxslərin icra orqanının rəhbərinin ölkədən getmək hüququnun müvəqqəti məhdudlaşdırılması haqqında ərizədə məhdudlaşdırmaya əsas olan hallar və ərizəçinin xahişi göstərilməlidir.

8.7. Vergi ödəyicisi olan fiziki şəxsin və ya hüquqi şəxsin icra orqanının rəhbərinin ölkədən getmək hüququnun müvəqqəti məhdudlaşdırılması məqsədilə vergi borclarının alınması ilə məşğul olan struktur tərəfindən hüquq strukturuna sifariş verildiyi zaman sifarişə aşağıdakı sənədlərin təsdiq olunmuş surətləri əlavə olunmalıdır:

8.7.1. Borcun ödənilməsinə dair vergi ödəyicisinə göndərilmiş sonuncu bildiriş, xəbərdarlıq və onların vergi ödəyicisinə Vergi Məcəlləsinin 70-ci maddəsinin tələblərinə uyğun təqdim edilməsini və ya göndərilməsini təsdiq edən sənəd;

8.7.2. Borclu fiziki şəxs və ya hüquqi şəxs haqqında "Axtarış&Hesabat" informasiya sistemindən alınmış ümumi məlumat;

8.7.3. Ölkədən getmək hüququnun müvəqqəti məhdudlaşdırılması tələb olunan vergi ödəyicisi olan fiziki şəxsin və ya hüquqi şəxsin icra orqanının rəhbərinin qanunvericiliklə müəyyən edilmiş qaydada şəxsiyyətini təsdiq edən sənədin surəti;

8.7.4. Müraciət hazırlanan tarixə vergi ödəyicisinin şəxsi hesab və rəqəsinə çıxarış;

8.7.5 Vergi ödəyicisi ilə bağlanmış "Elektron sənəd mübadiləsi haqqında" müqavilə.

8.8. Vergi ödəyicisi olan fiziki şəxsin və ya hüquqi şəxsin icra orqanının rəhbərinin ölkədən getmək hüququnun müvəqqəti məhdudlaşdırılması barədə vergi orqanına daxil olan məhkəmə qərarları hüquq strukturu tərəfindən həmin gün və ya növbəti iş günündən gec olmayaraq AVİS-in müvafiq ekranına işlənilməlidir.

8.9. Vergi ödəyicisi olan fiziki şəxsin və ya hüquqi şəxsin icra orqanının rəhbərinin ölkədən getmək hüququnun müvəqqəti məhdudlaşdırılması barədə məhkəmə qərarları hüquq strukturu tərəfindən AVİS-in müvafiq ekranına işlənildiyi gün və ya növbəti iş günü müvafiq məlumatların "Giriş-çıxış və qeydiyyat" idarələrarası avtomatlaşdırılmış məlumat-axtarış sistemində daxil edilməsi Dövlət Vergi Xidmətinin müvafiq struktur vahidi tərəfindən təmin edilir.

8.10. Vergi Məcəlləsinin 24.0.2-1-ci maddəsinə əsasən vergi ödəyicisi olan fiziki şəxsin və ya hüquqi şəxsin icra orqanının rəhbərinin ölkədən getmək hüququnun müvəqqəti məhdudlaşdırılmasına səbəb olmuş əsaslar aradan qalxdıqdan sonra dərhal həmin

məhdudlaşdırmanın götürülməsi barədə qərar qəbul etmək vergi orqanlarının vəzifələrinə aid edilmişdir.

8.11. Vergi ödəyicisi olan fiziki şəxsin və ya hüquqi şəxsin icra orqanının rəhbərinin ölkədən getmək hüququnun müvəqqəti məhdudlaşdırılmasına səbəb olmuş əsasların aradan qalxması dedikdə aşağıdakılar nəzərdə tutulur:

8.11.1. Barəsində qərar çıxarılmış şəxs öldükdə və ya Azərbaycan Respublikasının Mülki Məcəlləsi ilə müəyyən edilmiş qaydada ölmüş hesab edildikdə;

Bu zaman borcların alınması ilə məşğul olan struktur tərəfindən hüquqi şəxsin icra orqanına yeni rəhbərin təyin olunması nəzərdə saxlanılmalı və yeni rəhbər təyin olunduqda Qaydaların 8.3-cü bəndinin tələbləri nəzərə alınmaqla dərhal ölkədən getmək hüququnun müvəqqəti məhdudlaşdırılması üçün müvafiq tədbirlər görülməlidir;

8.11.2. Şəxsin ölkədən getmək hüququnun müvəqqəti məhdudlaşdırılmasına əsas olmuş məhkəmə qərarının ləğv edilməsi barədə qanuni qüvvəyə minmiş məhkəmə qərarı olduqda.

8.11.3. Şəxsin ölkədən getmək hüququnun müvəqqəti məhdudlaşdırılmasına əsas olmuş məhkəmə qərarı üzrə borc məbləği artıq mövcud olmadıqda.

8.11.4. Kommersiya hüquqi şəxslərin dövlət qeydiyyatı məlumatına əsasən ölkədən getmək hüququ müvəqqəti məhdudlaşdırılmış hüquqi şəxsin icra orqanının rəhbəri dəyişdikdə.

Bu zaman dəyişdirilən rəhbər şəxsin digər hüquqi şəxslərin icra orqanının rəhbəri olub-olmaması və ya fərdi sahibkar kimi vergi orqanından qeydiyyatdan keçib keçməməsi, borcunun olması və digər hüquqi şəxs üzrə və ya fərdi sahibkar kimi ölkədən getmək hüququnun müvəqqəti məhdudlaşdırılması barədə qüvvədə olan məhkəmə qərarının olub-olmaması borcların alınması ilə məşğul olan struktur tərəfindən araşdırılır.

8.12. Qaydaların 8.11-ci bəndində göstərilən hallarda dərhal şəxsin ölkədən getmək hüququnun məhdudlaşdırılmasının götürülməsi barədə qərar qəbul edilməsi üçün müvafiq tədbirlər görülməlidir.

8.13. Ölkədən getmək hüququnun müvəqqəti məhdudlaşdırılmasına səbəb olmuş əsaslar aradan qalxdıqda, ölkədən getmək hüququ müvəqqəti məhdudlaşdırılmış şəxslər barəsində həmin məhdudlaşdırmanın götürülməsinə dair bu Qaydalara Əlavə 24-ə uyğun olaraq müvafiq qərar formasının avtomatik şəkildə hazırlanması üçün təklif AVİS-in müvafiq ekranına çıxır. Məhdudlaşdırılmanın götürülməsinə səbəb olmuş əsaslar (Qaydaların 8.11.1-8.11.4-cü yarımbəndlərinin tələbləri nəzərə alınmaqla) həmin gün ərzində araşdırıldıqdan sonra müvafiq Qərar imzalanması üçün Dövlət Vergi Xidmətinin müvafiq əmri ilə buna

səlahiyyət verilmiş vəzifəli şəxsə göndərilir.

Həmin qərarlar imzalandığı gün məhdudlaşdırmanın geri götürülməsi məqsədilə Dövlət Vergi Xidmətinin müvafiq struktur vahidi tərəfindən müvafiq məlumatlar “Giriş-çıxış və qeydiyyat” idarələrarası avtomatlaşdırılmış məlumat-axtarış sistemində daxil edilir. Qərarın surəti barəsində qərar qəbul edilmiş şəxsə göndərilir.

8.14. Ölkədən getmək hüququnun müvəqqəti məhdudlaşdırılması, yaxud məhdudlaşdırmanın götürülməsi barədə vergi ödəyicisi olan fiziki şəxsin və ya hüquqi şəxsin icra orqanının rəhbərinin məlumatlandırılması Vergilər Nazirliyinin Kollegiyasının 07.09.2016-cı il tarixli 1617050000011400 nömrəli qərarı ilə təsdiq edilmiş “Borclu vergi ödəyiciləri üzrə risk qruplarının müəyyən edilməsi və borcların, faizlərin və maliyyə sanksiyalarının dövlət büdcəsinə alınması sahəsində vergi ödəyicilərinin maarifləndirilməsi Qaydaları” (bundan sonra – Kollegiya qərarı ilə təsdiq olunmuş müvafiq Qaydalar) ilə müəyyən edilmiş qaydada həyata keçirilir.

IX. Borcların məhkəmə qaydasında tələb edilməsi və ya icra qurumları tərəfindən alınması üçün müraciətlərin edilməsi

9.1. Siyahıya alınmış əmlakın hərracda satılması ilə bağlı məhkəməyə edilən müraciətlər:

9.1.1. Vergi Məcəlləsinin 90.1-ci maddəsinə əsasən vergi orqanı tərəfindən vergi ödəyicisinin əmlakı siyahıya alındıqdan sonra 30 gün müddətində vergi öhdəliyi yerinə yetirilmədikdə, vergi orqanı vergilər, faizlər və maliyyə sanksiyaları, habelə işsizlikdən sığorta, icbari tibbi sığorta və ya məcburi dövlət sosial sığorta haqları üzrə yaranmış borcların ödənilməsinin təmin olunması məqsədilə siyahıya alınmış əmlakın zəruri və kifayət olan həcmdə ixtisaslaşdırılmış açıq hərracda satılması haqqında qərar qəbul olunması üçün məhkəməyə müraciət etməlidir. Siyahıya alınmış əmlakın yararlıq müddəti həmin maddədə göstərilən müddət başa çatanaqədək bitirsə, vergi orqanı dərhal məhkəməyə müraciət edə bilər.

9.1.1-1. Vergi Məcəlləsinin 1.4-cü maddəsinə əsasən Vergi Məcəlləsinin vergitutmanın ümumi əsasları, vergilərin ödənilməsi qaydaları (ödənilməsi mənbələri istisna olmaqla), vergi ödəyicilərinin və dövlət vergi orqanlarının, habelə vergi münasibətlərinin digər iştirakçılarının vergitutma məsələləri ilə bağlı hüquq və vəzifələri, vergi nəzarətinin forma və metodları, vergi qanunvericiliyinin pozulmasına görə məsuliyyət, dövlət vergi orqanlarının və onların vəzifəli şəxslərinin hərəkətlərindən (hərəkətsizliyindən) şikayət edilməsi qaydaları ilə bağlı

müddəaları məcburi dövlət sosial sığorta haqqı, icbari tibbi sığorta və işsizlikdən sığorta haqqına münasibətdə də tətbiq olunur.

9.1.2. Vergi Məcəlləsinin 90.1-ci maddəsinin tələblərinin yerinə yetirilməsinin təmin edilməsi məqsədilə vergi orqanı tərəfindən vergi ödəyicisinin əmlakı siyahıya alındıqdan sonra 30 gün müddətində yaranmış borcların ödənilməsi təmin edilmədikdə, AVİS-in müvafiq ekranına daxil edilmiş məlumat və materiallar əsasında hüquq strukturu tərəfindən ən gec 5 iş günü ərzində iddia ərizəsi hazırlanmalı və məhkəməyə müraciət edilməlidir. Məhkəməyə edilən müraciətlərə aşağıdakı sənədlərin təsdiq edilmiş surətləri əlavə olunur:

9.1.2.1. Borclu fiziki şəxs və ya hüquqi şəxs haqqında “Axtarış&Hesabat” informasiya sistemindən alınmış məlumat;

9.1.2.2. Borcun ödənilməsinə dair bildiriş və xəbərdarlıq, onların vergi ödəyicisinə Vergi Məcəlləsinin 70-ci maddəsinin tələblərinə uyğun təqdim edilməsini və ya göndərilməsini təsdiq edən sənəd;

9.1.2.3. Vergi ödəyicisinin şəxsi hesab vərəqəsindən çıxarış;

9.1.2.4. Kredit təşkilatına və ya bank əməliyyatları aparən şəxsə verilmiş və qüvvədə olan sərəncamlar;

9.1.2.5. Vergi ödəyicisinin əmlakının siyahıya alınması haqqında Qərar;

9.1.2.6. Vergi ödəyicisinin əmlakının siyahıya alınması haqqında Protokol, ona əlavə edilmiş Siyahı və bu Qaydaların 6.13-cü bəndinə əsasən özündə əmlakın fotosəkillərini və ya video çəkilişini əks etdirən müvafiq daşıyıcı;

9.1.2.7. Vergi ödəyicisinin siyahıya alınmış əmlakının məsul saxlanmaya verilməsi haqqında akt;

9.1.2.8. Siyahıya alınmış daşınar əmlakın borclu vergi ödəyicisinə məxsus olması barədə ondan alınmış izahat (iltizam);

9.1.2.9 Vergi ödəyicisi ilə bağlanılan “Elektron sənəd mübadiləsi haqqında” müqavilə.

9.2. “Tələbin icraya yönəldilməsi haqqında” Qərarın icra edilməsi ilə bağlı icra qurumlarına edilən müraciətlər:

10.2.1. “İnzibati icraat haqqında” Qanunun 82.2-ci maddəsinə əsasən inzibati aktı qəbul etmiş inzibati orqan tələbin icraya yönəldilməsi haqqında bu Qaydalara Əlavə 28-ə uyğun formada qərar qəbul edir.

9.2.2. Cinayət tərkibi yaratmayan borclarla bağlı (əsas borcun məbləği 20 min manatdan aşağı olduqda) vergi ödəyicisinin siyahıya alınmalı əmlakı olmadıqda və ya kifayət qədər əmlakı olmadıqda, habelə əmlakın satışından daxil olan pul vəsaiti borcların ödənilməsi üçün kifayət etmədikdə və ya əmlak qanunvericilikdə nəzərdə tutulmuş qaydada

hərracda satılmadıqda, bu borcların “İnzibati icraat haqqında” Qanunun 82.2-ci maddəsinə uyğun olaraq alınması üçün müvafiq tədbirlər görülməlidir.

Qaydaların 9.2.2-ci yarımbəndində göstərilən halların məlum olduğu gündən 3 iş günü ərzində vergi ödəyicisinə bu Qaydalara Əlavə 27-yə uyğun formada “Xəbərdarlıq” göndərilir. Xəbərdarlıq vergi ödəyicisinə çatdırıldıqdan sonra 10 gün ərzində borc ödənilmədikdə, borcların alınması ilə məşğul olan struktur tərəfindən “Tələbin icraya yönəldilməsi haqqında” Qərar hazırlanır və hüquq strukturu ilə AVİS-də razılaşdırmaqla imzalanması üçün vergi orqanının rəhbərinə təqdim edilir. İcra strukturlarına edilən müraciətlərə aşağıdakı sənədlərin təsdiq edilmiş surətləri əlavə olunur:

9.2.2.1. “Tələbin icraya yönəldilməsi haqqında” Qərar;

9.2.2.2. Borclu fiziki şəxs və ya hüquqi şəxs haqqında “Axtarış&Hesabat” informasiya sistemindən alınmış məlumat;

9.2.2.3. Borcun ödənilməsinə dair bildiriş və xəbərdarlıq, onların vergi ödəyicisinə Vergi Məcəlləsinin 70-ci maddəsinin tələblərinə uyğun təqdim edilməsini və ya göndərilməsini təsdiq edən sənəd;

9.2.2.4. Vergi ödəyicisinin şəxsi hesab və rəqəmindən çıxarış;

9.2.2.5. Kameral qaydada vergilərin, işsizlikdən sığorta, icbari tibbi sığorta və ya məcburi dövlət sosial sığorta haqlarının hesablanması barədə qərar, yaxud vergi, məcburi dövlət sosial sığorta, icbari tibbi sığorta və işsizlikdən sığorta qanunvericiliyinin pozulmasına görə məsuliyyətə cəlb edilməsi haqqında qərarlar və ya inzibati xəta haqqında iş üzrə qərar;

9.2.2.6. Kredit təşkilatına və ya bank əməliyyatları aparən şəxsə verilmiş və qüvvədə olan sərəncamlar;

9.2.2.7. Borclu fiziki şəxsin mülkiyyətində nəqliyyat vasitəsi və ya onun iş yeri barədə məlumatlar olduqda həmin məlumatlar;

9.3. Borcun əmr icraatı qaydasında alınması ilə bağlı məhkəməyə edilən müraciətlər:

9.3.1. Mülki Prosessual Məcəllənin 275-ci maddəsinə əsasən müəyyən pul məbləğinin ödənilməsi tələbləri və ya əmlakın tələb edilməsi üzrə işlərə baxılmasının bu fəslə uyğun olaraq sadələşdirilmiş qaydasına yol verilir. Bu işlər üzrə hakimin aktı məhkəmə əmri formasında çıxarılır və bu akt icra sənədi hesab edilir. Mülki Prosessual Məcəllənin 276.1-ci maddəsinə əsasən kreditörün tələbi aşkardırsa və ya həmin tələb borclunun mübahisə edilməyən vəzifəsinə əsaslanırsa bu hallarda məhkəmə əmri verilə bilər. Mülki Prosessual Məcəllənin 276.2.7-ci maddəsinə əsasən məhkəmə əmri verilə bilən hallardan biri də fiziki şəxslərdən vergilər və məcburi dövlət sosial sığortası üzrə qalıq alınması ilə bağlıdır.

9.3.2. Fiziki şəxslərdən əmr icraatı qaydasında vergilərin və məcburi dövlət sosial sığortasının alınmasını təmin etmək üçün Mülki Prosesual Məcəllənin 4-cü fəslində müəyyən edilmiş aidiyyət qaydalarına riayət etməklə yazılı formada məhkəməyə ərizə ilə müraciət edilə bilər. Bu tədbir həmin borc məbləği üzrə “Tələbin icraya yönəldilməsi haqqında” Qərarın icra qurumuna təqdim edildiyi gündən 3 ay keçdikdən icra edilmədən geri qaytarılmasına dair vergi orqanına rəsmi məlumat daxil olduqdan sonra həyata keçirilə bilər.

9.3.3. Borclu vergi ödəyicisi olan fiziki şəxslərin borclarının və məcburi dövlət sosial sığortasının əmr icraatı qaydasında alınmasını təmin etmək üçün AVİS-in müvafiq ekranına daxil edilmiş məlumat və materiallar əsasında hüquq strukturu tərəfindən ən geci 5 iş günü ərzində ərizə hazırlanmalı və məhkəməyə müraciət edilməlidir. Məhkəməyə edilən müraciətlərə aşağıdakı sənədlərin təsdiq edilmiş surətləri əlavə olunur:

9.3.3.1. Borclu fiziki şəxs haqqında “Axtarış&Hesabat” informasiya sistemindən alınmış məlumat;

9.3.3.2. Borcun ödənilməsinə dair bildiriş və bu Qaydalara Əlavə 29-ə uyğun formada tərtib edilmiş xəbərdarlıq, onların vergi ödəyicisinə Vergi Məcəlləsinin 70-ci maddəsinin tələblərinə uyğun təqdim edilməsini və ya göndərilməsini təsdiq edən sənəd;

9.3.3.3. Vergi ödəyicisinin şəxsi hesab və rəqəsindən çıxarış;

9.3.3.4. Kredit təşkilatına və ya bank əməliyyatları aparan şəxsə verilmiş və qüvvədə olan sərəncamlar.

9.3.3.5. Borcun alınması üçün çıxarılmış “Tələbin icraya yönəldilməsi haqqında” Qərar;

9.3.3.6. Vergi ödəyicisi ilə bağlanmış “Elektron sənəd mübadiləsi haqqında” müqavilə.

9.3.4. Əmr icraatı qaydasında işə baxılması nəticəsində məhkəmə əmri qəbul edilir ki, bu da qətnamə qüvvəsinə malikdir. Əgər müəyyən edilmiş müddətdə məhkəməyə borclunun etirazı daxil olmazsa, hakim kreditora dərhal məhkəmənin möhürü ilə təsdiq edilmiş icrası məcburi olan məhkəmə əmrinin surətini verir.

9.4. Borcun ümumi qaydada tutulması ilə bağlı məhkəməyə edilən müraciətlər:

9.4.1. Vergi Məcəlləsinin 23.1.15-1-ci maddəsinə əsasən hesablanmış vergilər üzrə borcların və faizlərin, tətbiq edilmiş maliyyə sanksiyalarının, habelə işsizlikdən sığorta, icbari tibbi sığorta və ya məcburi dövlət sosial sığorta haqlarının alınması, yaxud hesablanmış borcların ödənilməsinin təmin olunması məqsədi ilə vergi ödəyicisinin siyahıya alınmış əmlakının ixtisaslaşdırılmış açıq hərəaclarda satılması barədə məhkəmədə iddia qaldırmaq vergi orqanlarının hüquqlarına aid edilmişdir.

9.4.2. Vergi ödəyicisinin siyahıya alınmalı əmlakı olmadıqda (ƏMDK yanında Daşınmaz Əmlakın Dövlət Reyestri Xidmətinə edilmiş yazılı sorğular və alınmış cavabla müəyyən

edilməlidir) və ya kifayət qədər əmlakı olmadıqda, habelə əmlakın satışından daxil olan pul vəsaiti borcların ödənilməsi üçün kifayət etmədikdə və ya əmlak qanunvericilikdə nəzərdə tutulmuş qaydada hərracda satılmadıqda, borcların alınması ilə məşğul olan struktur tərəfindən AVİS-in müvafiq ekranına daxil edilmiş məlumat və materiallar əsasında hüquq strukturu tərəfindən ən gec 5 iş günü ərzində Vergi Məcəlləsinin 23.1.15-1-ci maddəsinə əsasən borcun ümumi qaydada tutulması ilə bağlı iddia ərizəsi hazırlanmalı və məhkəməyə müraciət edilməlidir.

Məhkəməyə edilən müraciətlərə aşağıdakı sənədlərin təsdiq edilmiş surətləri əlavə olunur:

9.4.2.1. Borclu fiziki şəxs və ya hüquqi şəxs haqqında "Axtarış&Hesabat" informasiya sistemindən alınmış məlumat;

9.4.2.2. Borcun ödənilməsinə dair bildiriş və bu Qaydalara Əlavə 30-a uyğun formada tərtib edilmiş xəbərdarlıq, onların vergi ödəyicisinə Vergi Məcəlləsinin 70-ci maddəsinin tələblərinə uyğun təqdim edilməsini və ya göndərilməsini təsdiq edən sənəd;

9.4.2.3. Vergi ödəyicisinin şəxsi hesab və rəqəsindən çıxarış;

9.4.2.4. Kredit təşkilatına və ya bank əməliyyatları aparan şəxsə verilmiş və qüvvədə olan sərəncamlar;

9.4.2.5. Vergi ödəyicisinin əmlakının siyahıya alınması haqqında Qərar;

9.4.2.6. Vergi ödəyicisi ilə bağlanmış "Elektron sənəd mübadiləsi haqqında" müqavilə;

9.4.2.7. Bəyannamələrin (hesabatların) təsdiq olunmuş surətləri;

9.4.2.8. Vergi qanunvericiliyinin pozulmasına görə məsuliyyətə cəlb etmə qərarları;

9.4.2.9. Mülkiyyətində daşınmaz əmlakın olub-olmaması barədə edilmiş sorğular və cavabları;

9.4.2.10. Borcun tərkibini təsdiq edən digər ilkin sənədlər.

9.4.2.11. Borcun alınması üçün çıxarılmış "Tələbin icraya yönəldilməsi haqqında" Qərar və həmin qərarın icra edilmədən qaytarılmasına dair vergi orqanına daxil olmuş rəsmi məlumatın surəti;

9.4.2.12. Vergi ödəyicisinin aktivləri barədə məlumatın (həmçinin məlumat vergi ödəyicisi tərəfindən qanunvericilikdə müəyyən edilmiş müddətdə təqdim edilmədikdə tətbiq edilmiş maliyyə sanksiyası barədə qərar) təqdim edilməsi barədə vergi orqanının məktubu və alınmış cavab."

9.5. İddia ərizəsi vergi ödəyicisinin ünvanının düzgün olmaması və ya həmin ünvanda yaşamaması ilə əlaqədar poçtdan geri qaytarıldıqda, hüquq strukturu tərəfindən iddia ərizəsinin vergi ödəyicisinə çatdırılması məqsədilə borcların alınması ilə məşğul olan struktura

müraciət edilir. İddia ərizəsinin vergi ödəyicisinə çatdırılması həmin iş üzrə əmlakın siyahıya alınmasını həyata keçirmiş əməkdaşa, əməkdaş müəyyən səbəblərdən işdə olmadıqda isə digər əməkdaşa həvalə edilməlidir. İddia ərizəsinin vergi ödəyicisinə çatdırıldığını təsdiq edən sənəd daxil olduqda həmin sənədin hüquq strukturuna göndərilməsi təmin edilir.

9.6. Məhkəmələrə müraciətlərin edilməsi üçün AVİS-in müvafiq ekranına daxil edilmiş məlumat və materiallarda çatışmazlıqlar aşkar edildikdə, hüquq strukturunun müraciəti əsasında həmin nöqsanlar 5 iş günü müddətində (əlavə araşdırılma tələb edildikdə 10 iş günü müddətində) aradan qaldırılaraq aidiyyəti üzrə yenidən təqdim olunmalıdır. Əgər çatışmazlıq borclunun daşınmaz əmlakı və ya dövlət qeydiyyatı tələb olunan daşınar əmlakı üzərində mülkiyyət hüququnu təsdiq edən sənədlərin mövcud olmaması ilə bağlıdırsa, qeyd edilən sənədlər əldə edilənədək materiallar hüquq strukturuna təqdim edilə bilməz və bu hala yuxarıda qeyd olunan müvafiq təqdim etmə müddətləri şamil edilmir. Çatışmazlıqların aradan qaldırılması mümkün olmadıqda borcun alınması üçün mövcud qanunvericilikdə və bu Qaydalarda nəzərdə tutulmuş digər tədbirlərin görülməsi təmin edilməlidir.

9.7. İddia ərizəsi (ərizə) əsasında daxil olan məhkəmə qərarları hüquq strukturu tərəfindən 3 iş günü ərzində AVİS-in müvafiq ekranına işlənilməlidir.

X. Cinayət tərkibi yaradan borc materiallarının hazırlanması və aidiyyəti üzrə göndərilməsi

10.1. Cinayət Məcəlləsinin 213-cü maddəsinə əsasən xeyli, külli və ya xüsusilə külli miqdarda vergiləri, işsizlikdən sığorta və ya məcburi dövlət sosial sığorta haqlarını ödəməkdən yayınma cinayət əməli hesab edilir. Cinayət Məcəlləsinin göstərilən maddəsinin qeyd hissəsinə əsasən “xeyli miqdar” dedikdə iyirmi min manatdan yuxarı, lakin yüz min manatdan artıq olmayan məbləğ, “külli miqdar” dedikdə yüz min manatdan yuxarı, lakin beş yüz min manatdan artıq olmayan məbləğ, “xüsusilə külli miqdar” dedikdə beş yüz min manatdan yuxarı olan məbləğ başa düşülür.

10.2. Faizlərin, maliyyə sanksiyalarının və Vergi Məcəlləsinin 151-ci və 201.3-cü maddələrinə əsasən hesablanmış cari vergilərin ödənilməməsi Cinayət Məcəlləsinin 213-cü maddəsində nəzərdə tutulmuş məsuliyyəti yaratmadığına görə bu Qaydaların 10-cu hissəsinin məqsədləri üçün yalnız əsas vergilər üzrə borclar, ödənilməyən işsizlikdən sığorta və məcburi dövlət sosial sığorta haqları nəzərə alınmalıdır.

10.3. Vergi ödəyicisinin fəaliyyəti üzrə açıq səyyar vergi yoxlaması qərarı olduqda, yoxlama materiallarına baxılmanın nəticəsi üzrə yekun qərar qəbul edilənədək (səyyar vergi

yoxlaması ilə əhatə olunmayan dövrlər üzrə yaranan məbləğlər istisna olmaqla), yaxud vergi ödəyicisi tərəfindən dəqiqləşdirilmiş hesabat təqdim edildikdə həmin hesablamaya baxılanadək cinayət tərkibi yaradan borc materiallarının aidiyyəti üzrə göndərilməsi təxirə salınır.

10.4 Səyyar vergi yoxlamasının nəticələrinə əsasən Cinayət Məcəlləsinin 213-cü maddəsi ilə vergiləri, işsizlikdən sığorta və məcburi dövlət sosial sığorta haqlarını ödəməkdən yayınma cinayətinin əlamətlərinin olması (əsas borc məbləği 20 min manatdan yuxarı olduqda) ehtimal edildikdə, həmin materialların göndərilməsi yerli vergi orqanının audit strukturu tərəfindən cinayət xarakterli materialları Dövlət Vergi Xidmətinin müvafiq əmri ilə təsdiq edilmiş "Vergi və hüquq-mühafizə orqanları arasında əlaqələndirmə fəaliyyətinin təşkili Qaydaları"na uyğun olaraq həyata keçirilir.

10.5. Borcun yaranmasından 2 ay müddət keçdikdən sonra görülən tədbirlərin nəticəsi olmadıqda (vergi ödəyicisi tərəfindən borcun ödənilməsindən aşkar surətdə boyun qaçırıldıqda, qismən ödəniş nəticəsində qalan borc məbləğinin digər hissəsinin ödənilməsindən imtina edildikdə, 20 min manatdan yuxarı borc məbləği ilə əlaqədar əmlakın siyahıya alınması tədbiri zamanı siyahıya alınma prosesinə maneçilik törədildikdə və vergi orqanının vəzifəli şəxslərinin tələbləri yerinə yetirilmədikdə vergi ödəyicisinin tapılması ilə bağlı görülən tədbirlər nəticəsiz qaldıqda və s.) bütün cinayət tərkibi yaradan borclu vergi ödəyicilərinin siyahısı aidiyyəti üzrə istintaq orqanına göndərilməsi məqsədilə AVİS-in müvafiq ekranında əks olunur. Qeyd edilən siyahı üzrə səyyar vergi yoxlamalarının nəticələrinə əsasən cinayət tərkibi yaradan və aidiyyəti üzrə istintaq orqanına göndərilən materiallar istisna olmaqla, 5 gün müddətində bəyannamə, kameral və səyyar vergi yoxlaması nəticəsində yaranan (səyyar vergi yoxlamasının nəticələri üzrə əsas borc məbləği 20 min manat və ondan aşağı olan) borc materiallarının araşdırılması həyata keçirilir.

Vergi ödəyicisi tərəfindən borcun hissə-hissə ödənilməsi barədə yazılı şəkildə öhdəlik götürüldükdə və həmin öhdəliyin icra edilməsinə riayət edildikdə borc materiallarının aidiyyəti üzrə istintaq orqanına göndərilməsi prosesi borcun ödənilməsi tam yerinə yetirildiyi müddətə qədər vergi orqanı tərəfindən təxirə salına bilər.

10.6. Yerli vergi orqanının borcların alınması ilə məşğul olan strukturları tərəfindən əsas borcu 20 min manatdan yuxarı olan vergi ödəyiciləri üzrə aşağıdakılar araşdırılmalıdır:

- Borcun tərkibinin müəyyən edilməsi (tədiyyələr, dövrlər, yaranma mənbəyi və sair meyarlar üzrə);
- Vergi ödəyicisinə borclarla bağlı bildiriş məktubunun göndərilməsi;

- Borcların alınması və ya pul vəsaitinin məxaric əməliyyatları üzrə dondurulması üçün kredit təşkilatına və ya bank əməliyyatları aparan şəxsə icra sənədi və ya icra (ödəniş) sənədi olan sərəncamların verilməsi;

- Borclu vergi ödəyicilərinin aktivləri barədə məlumatın alınması;

- Ölkədən getmə hüququnun müvəqqəti məhdudlaşdırılması barədə məhkəmə qərarının olması (şəxsin vəfat etdiyi, şəxsiyyətinin müəyyən edilməsi mümkün olmadığı, vergi borcunu məhkəmədə mübahisələndirdiyi, ölkədən getmə ilə bağlı iddia ərizəsinin məhkəmə tərəfindən rədd edilməsi və qəbul edilmiş qərarlardan şikayət verildiyi hallar istisna olmaqla);

- Borclu vergi ödəyicilərinin əmlakının siyahıya alınması, o cümlədən əmlakın siyahıya alınması ilə bağlı vergi orqanının vəzifəli şəxslərinin tələblərinin yerinə yetirilməməsi ilə bağlı inzibati məsuliyyət tədbirləri;

- Vergi ödəyicisinə məxsus nəqliyyat vasitəsi siyahıya alınmaya təqdim edilmədiyi təqdirdə borcun həmin nəqliyyat vasitəsinə yönəldilməsi üçün "Tələbin icraya yönəldilməsi barədə Qərar"ın müvafiq icra qurumlarına göndərilməsi;

- Vergilər üzrə borcların yaranmasından tələbetmə müddətinin keçib-keçməməsi məsələsinin araşdırılması. Bu zaman borcun yaranmasından tələbetmə müddəti keçmişdirsə, həmin borcun aidiyyəti üzrə istintaq orqanına göndərilməsi həyata keçirilmir.

10.7. Bu Qaydaların 10.6-cı bəndində qeyd edilən tədbirlərdən hər hansı birinin həyata keçirilməməsi müəyyən edilərsə, materialların aidiyyəti üzrə istintaq orqanına göndərilməsi prosesi təxirə salınmaqla, həmin tədbirlərin qısa vaxt ərzində icrası təmin edilməlidir. Həmçinin, tədbirlərin görülməməsində təqsiri olan əməkdaşın intizam məsuliyyətinə cəlb edilməsi məsələsinə baxılmalıdır.

Xüsusi riskli vergi ödəyiciləri üzrə cinayət materialları aidiyyəti üzrə göndərilərkən, istisna hal kimi bu Qaydaların 10.6-cı bəndində qeyd edilən tədbirlərin həyata keçirilməsi nəzərə alınmaya bilər.

10.8. Yerli vergi orqanının borcların alınması ilə məşğul olan strukturu tərəfindən borcların alınması ilə bağlı tədbirlərin tam şəkildə görüldüyü və əldə olunan nəticənin borcun bağlanması üçün kifayət etmədiyi müəyyən edildikdən sonra müvafiq təsdiqləmənin alınması məqsədilə hesablamanın aparıldığı dövr və tədiyyələr üzrə cinayət işinin olub-olmamasının öyrənilməsi üzrə aidiyyəti üzrə istintaq orqanına, səyyar və kameral yoxlamalar nəticəsində hesablanmış məbləğlərinin qanuniliyinin və əsaslılığının yoxlanılması üzrə isə yerli vergi orqanının aidiyyəti strukturlarına müraciət edilir.

10.9. Vergi ödəyicisi tərəfindən təqdim edilmiş bəyannamələr (hesabatlar) əsasında yaranmış borclarla bağlı yerli vergi orqanının hüquq, səyyar və kameral yoxlamalar

strukturlarına təsdiqləmə üçün müraciət edilmir. Bu zaman yalnız hesablamanın aid olduğu dövr və tədiyyələr üzrə cinayət işinin olub-olmamasının öyrənilməsi üçün aidiyyəti üzrə istintaq orqanına müraciət edilir.

10.10. Yerli vergi orqanının səyyar və kameral yoxlamalar üzrə strukturları hesablanmış verginin, işsizlikdən sığorta və məcburi dövlət sosial sığorta haqları məbləğinin qanuniliyini və əsaslılığını yoxlayaraq 15 gün ərzində, araşdırma tələb olunduğu halda isə əlavə 15 gün ərzində təsdiqləməni və yaxud imtina barədə rəyi borcların alınması ilə məşğul olan struktura təqdim etməlidirlər.

10.11. Rəy əsaslandırılmış şəkildə tərtib olunmalı, hesablamaya əsas olmuş hallar (o cümlədən, yaranmış uyğunsuzluqlar) ətraflı qeyd olunmalı və hesablamanı təsdiq edən sənədlər rəyə əlavə olunmalıdır. Hesablamanı həyata keçirən strukturun rəhbəri verilən rəyə görə şəxsən məsuliyyət daşıyır.

10.12. Yerli vergi orqanının səyyar və kameral yoxlama strukturları tərəfindən borc materialları üzrə hesablanmış vergilərin, işsizlikdən sığorta və məcburi dövlət sosial sığorta haqlarının tam və ya qismən əsassız olduğu, habelə düzgün hesablanmadığı müəyyən edildikdə, vergi məbləğlərinin, ödənilməyən işsizlikdən sığorta və məcburi dövlət sosial sığorta haqlarının azaldılması və müvafiq düzəlişlərin aparılması məqsədilə "İnzibati icraat haqqında" Azərbaycan Respublikasının qanununun 65-ci, 67-69-cu maddələrinin tələblərinə əsasən hesablamalara yenidən baxılmalı (hesablamanın aparıldığı dövrdən 3 il müddətin keçib-keçməməsindən asılı olmayaraq) və vergilərin hesablanması barədə qəbul edilmiş inzibati aktın tam və ya qismən ləğv edilməsi barədə qərar qəbul edilməlidir. Həmin qərarla səyyar vergi yoxlamasının təyin edilməsi barədə göstəriş qeyd olunduğu halda, vergi yoxlamaları nəticəsində hesablanmış məbləğlər şəxsi hesab və rəqəsdən azaldılmalı və səyyar vergi yoxlamasının keçirilməsi barədə qərar qəbul edilməlidir. Kameral yoxlama ilə aparılan hesablamar sənədlərlə tam təsdiq və sübut olunursa, (xronometraj metodu ilə aparılan müşahidənin nəticələrinə, vergi ödəyicisinin bank hesablarında olan vəsaitlərlə bağlı aparılan əməliyyatlar barədə məlumatlara, Nazirlər Kabinetinin 1 mart 2001-ci il tarixli, 55 nömrəli qərarında göstərilən qaydaya uyğun mənfəət vergisinin hesablanması və sair) bu zaman səyyar vergi yoxlamasının keçirilməsinə zərurət yaranmır. Lakin əgər aparılan hesablamar sənədlərlə tam təsdiq olunmursa və ya sübut olunmursa (vergi ödəyicisi tərəfindən sənədlərin təqdim edilməməsinə görə aparılan hesablama, bazar qiyməti tətbiq olunmaqla müəyyən edilən hesablamar, vergi dövrünün konkret müəyyən edilməməsi ilə bağlı hesablamar və sair), bu zaman inzibati aktın tam və ya qismən ləğv edilməsi barədə

qərar çıxarılmıqla, aparılan kameral yoxlamalar nəticəsində hesablamalar azaldılır, həmin qərarla səyyar vergi yoxlamasının təyin edilməsi təmin edilir.

10.13. Qəbul edilmiş qərarların icra edilməsindən sonra vergi ödəyicisinin cinayət tərkibi yaradan borcu mövcud olmadıqda, inzibati aktı qəbul etmiş yerli vergi orqanı tərəfindən borcun alınmasının təmin edilməsi məqsədilə Azərbaycan Respublikasının "İnzibati icraat haqqında" Qanununun 82-ci maddəsinin müddəalarına əsasən tələbin icraya yönəldilməsi haqqında qərar qəbul edilərək (borc üzrə əmlak siyahıya alınma tədbiri keçirilmiş hissə istisna olmaqla) icra strukturlarına müraciət edilir.

10.14. Həyata keçirilən yoxlamaların təyin edilməsi əsaslarının və vergi qanunvericiliyinin prosedur qaydalarına riayət edilməsinin yoxlanılması məqsədilə yerli vergi orqanının borcların alınması ilə məşğul olan strukturu tərəfindən hüquq strukturuna təsdiqləmənin alınması üçün müraciət edilir. Hüquq strukturu 15 gün (araşdırma zərurəti olduğu halda əlavə 15 gün) ərzində cinayət materialları ilə əlaqəli yoxlamaların təyin edilməsi əsaslarını və vergi qanunvericiliyinin prosedur qaydalarına riayət edilməsi vəziyyətini yoxlayaraq razılaşıdığı halda təsdiqləməni, razı olmadıqda isə imtina barədə müvafiq rəyini borcların alınması ilə məşğul olan strukturuna təqdim edir.

10.15. Araşdırma zamanı yerli vergi orqanının hüquq strukturu tərəfindən yalnız hesablamaların ləğv edilməsinə əsas verən verən mühüm prosedur pozuntusu müəyyən edildiyi halda, Qaydaların 10.14-cü bəndində göstərilən müddət ərzində borcun alınması ilə məşğul olan struktura rəy təqdim edilir.

Borcun alınması ilə məşğul olan struktur öz növbəsində qeyd edilən hal ilə əlaqədar "İnzibati icraat haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununun tələblərinə əsasən inzibati akta yenidən baxılması və inzibati aktın tam və ya qismən ləğv edilməsi barədə hesablamaları aparıcı aidiyyəti strukturlara yerli vergi orqanının rəhbərinin dərkənarı ilə rəsmi qaydada müraciət etməlidir. Həmin strukturlar tərəfindən müraciətin daxil olduğu gündən 10 gün ərzində müvafiq qərarın qəbulu ilə bağlı tədbirlər görülməlidir.

10.16. Yerli vergi orqanının hüquq, audit və kameral yoxlamaları üzrə strukturlarından və aidiyyəti üzrə istintaq orqanından müvafiq rəylər (cavab məktubları) daxil olduqdan sonra və cinayət xarakterli materialların aidiyyəti üzrə istintaq orqanına göndərilməsinə zərurət yarandığı halda, 3 gün ərzində borcların alınması ilə məşğul olan struktur tərəfindən borcların birlikdə araşdırılması məqsədi ilə vergi ödəyicisinə bu Qaydalara Əlavə 25-ə uyğun formada tərtib edilən çağırış vərəqəsi göndərilir. Çağırış vərəqəsi ilə vergi ödəyicisi müəyyən olunmuş vaxtda və yerdə 5 iş günü ərzində dəvət edilməlidir. Çağırış vərəqəsində göstərilən vaxtda aparılan araşdırmanın nəticəsinə dair 3 nüsxədə bu Qaydalara Əlavə 26-ya uyğun formada

“Cinayət tərkibi yaradan borcların araşdırılmasının nəticəsinə dair” akt tərtib olunur. Akt araşdırmanı aparan borcların alınması ilə məşğul olan strukturun vəzifəli şəxsi(ləri) tərəfindən imzalanır və bir nüsxəsi vergi ödəyicisinə təqdim edilir və ya göndərilir.

10.17. Səyyar vergi yoxlamaları nəticəsində 20 min manatdan yuxarı borcun yaranması ilə bağlı cinayət xarakterli faktlar aşkar edildikdə, tədbirlərin nəticəsinə dair materialların aidiyyəti üzrə istintaq orqanına göndərilməsi yerli vergi orqanının audit strukturu tərəfindən Dövlət Vergi Xidmətinin müvafiq əmri ilə təsdiq edilmiş “Vergi və hüquq-mühafizə orqanları arasında əlaqələndirmə fəaliyyətinin təşkili Qaydaları”na uyğun olaraq həyata keçirilir.

Bu zaman vergi ödəyicisinin vergi borcu olduğu halda, səyyar vergi yoxlaması materialının aidiyyəti üzrə istintaq orqanına təqdim edilməsi üçün Dövlət Vergi Xidmətinin hüquq sahəsində nəzarəti həyata keçirən struktur vahidinə göndərilməsi barədə məktubda səyyar vergi yoxlamasının nəticəsinə dair məlumatlarla yanaşı, vergi borcunun tərkibinə dair aktın tərtibi tarixinə olan vergi borcunun məbləği də öz əksini tapmalıdır.

Səyyar vergi yoxlaması materialı ilə birlikdə vergi borcuna dair sənədlər də hüquq sahəsində nəzarəti həyata keçirən struktur vahidinə təqdim edildikdə bu Qaydaların 10-cu bəndinin borc materiallarının göndərilməsi ilə bağlı müddəaları tətbiq edilmir. Lakin Dövlət Vergi Xidmətinin müvafiq əmri ilə təsdiq edilmiş “Vergi və hüquq-mühafizə orqanları arasında əlaqələndirmə fəaliyyətinin təşkili Qaydaları”na uyğun olaraq müvafiq sənədlər materiallara əlavə edilməlidir.

Səyyar vergi yoxlamasını həyata keçirmiş müvafiq struktur vergi ödəyicisini məsuliyyətə cəlb etmə qərarı çıxarıldıqdan 10 gün sonra 5 gün ərzində vergi borcunun tərkibinə dair aktın əldə olunması üçün borcların alınması ilə məşğul olan struktura müraciət etməli, sonuncu da öz növbəsində həmin aktı 5 gündən gec olmayaraq (aidiyyəti strukturların rəyinin alınması zərurəti olduqda və vergi ödəyicisi tərəfindən dəqiqləşdirilmiş bəyannamə təqdim edilməklə vergilər yenidən hesablandıqda 15 gündən gec olmayaraq) hesablamaya dair sənədləri təqdim etməlidir. Nəzərə alınmalıdır ki, bu zaman vergi borcunun tərkibinə dair aktın tərtibində vergi ödəyicisinin iştirakı tələb olunmur, habelə vergi borcunun aid olduğu dövr üzrə vergi ödəyicisi tərəfindən dəqiqləşdirilmiş bəyannamə təqdim edilməklə vergilər yenidən hesablandıqda, dəqiqləşdirilmiş bəyannamə 10 gündən gec olmayaraq kameral vergi yoxlamasından keçirilməlidir.

10.18. Vergi borcunun tərkibinə dair aktda göstərilən vergi borcu tam və ya qismən hazırkı səyyar vergi yoxlaması ilə əhatə edilən dövrə aid olmadıqda və əvvəlki səyyar vergi yoxlamaları ilə hesablanmış vergilərin ödənilməməsi nəticəsində yarandıqda borcların alınması ilə məşğul olan struktur tərəfindən hesablamaya dair sənədlər vergi borcunun tərkibinə dair akta əlavə edilmir və həmin sənədlərin Dövlət Vergi Xidmətinin hüquq

sahəsində nəzarəti həyata keçirən struktur vahidinə təqdim ediləcək materiala əlavə edilməsi hazırki səyyar vergi yoxlamasını həyata keçirmiş müvafiq struktur tərəfindən təmin edilir.

10.19. Cinayət tərkibi yaradan borcu olan vergi ödəyicilərinin aidiyyəti üzrə istintaq orqanına göndərilməsi məqsədilə yerli vergi orqanının borcların alınması ilə məşğul olan strukturu tərəfindən materiallar Dövlət Vergi Xidmətinin müvafiq əmri ilə təsdiq edilmiş "Vergi və hüquq-mühafizə orqanları arasında əlaqələndirmə fəaliyyətinin təşkili Qaydaları"na uyğun olaraq sənədləşdirilməklə tam şəkildə hazırlanmalı və Dövlət Vergi Xidmətinin borcların alınması sahəsində nəzarəti həyata keçirən müvafiq struktur vahidinə göndərilməlidir.

10.20. Dövlət Vergi Xidmətinin borcların alınması sahəsində nəzarəti həyata keçirən müvafiq strukturu göndərilən materiallar üzrə borcları alınması məqsədilə zəruri tədbirlərin görülməsini, habelə tələbetmə müddətinin keçməsinə və borcun tərkibinin müəyyən edilməsini 7 gün ərzində araşdırır. Araşdırma bitdikdən sonra, borc məbləğinin kameral yoxlama nəticəsində hesablandığı müəyyən edildikdə nazirliyin kameral yoxlamalar sahəsində nəzarəti həyata keçirən struktur vahidindən, səyyar vergi yoxlamaları nəticəsində hesablandığı müəyyən edildikdə nazirliyin səyyar vergi yoxlamalar sahəsində nəzarəti həyata keçirən struktur vahidindən və qanunvericiliyin prosedur qaydalarına əməl edilməsi vəziyyətinin araşdırılması ilə bağlı isə, nazirliyinin hüquq strukturundan müvafiq razılıqların alınması üçün müraciətlər edilir.

10.21. Nazirliyin müvafiq struktur vahidləri tərəfindən təqdim edilən materiallara 15 gün müddətində (araşdırmaya zərurət olduqda əlavə 15 gün) baxılır. Təqdim edilən materiallar üzrə nöqsan aşkar edilmədikdə, AVİS vasitəsilə müvafiq razılıqlar verilir. Hesablamalar üzrə nöqsan aşkar edildiyi halda isə, bu barədə rəy tərtib edilməli və nazirliyin Dövlət Vergi Xidmətinin borcların alınması sahəsində nəzarəti həyata keçirən müvafiq strukturuna xidməti məktubla göndərilməlidir.

Razılıq verildikdən sonra daxil olmuş materiallar üzrə borc məbləğlərinin hesablanması, əsaslandırılmasında borcun müəyyən edilməsində və hesablamaların ləğv edilməsinə səbəb olan prosedurlara riayət edilməsində, habelə "Vergi və hüquq-mühafizə orqanları arasında əlaqələndirmə fəaliyyətinin təşkili Qaydaları"nda nəzərdə tutulan sənədlərin materiala əlavə edilməsində nöqsanlar aşkar edilmədikdə, Dövlət Vergi Xidmətinin borcların alınması sahəsində nəzarəti həyata keçirən müvafiq struktur vahidi 7 gün ərzində materialların aidiyyəti üzrə istintaq orqanına göndərilməsini təmin edir.

10.22. Dövlət Vergi Xidmətinin borcların alınması sahəsində nəzarəti həyata keçirən müvafiq strukturu materialların araşdırılması nəticəsində öz səlahiyyətləri çərçivəsində nöqsan aşkar etdikdə, sənədləri yerli vergi orqanına geri qaytarır. Qeyd edilən nöqsan sənəd

çatışmazlığı ilə bağlı olduqda isə zəruri sənədlərin 5 gün ərzində təqdim edilməsi barədə yerli vergi orqanına məktub göndərir.

Borc ilə bağlı materiallar Dövlət Vergi Xidmətində aidiyyəti üzrə istintaq orqanına göndərilməsinə qədər olan müddətdə araşdırılarkən borc tam şəkildə ödənilərsə və ya ləğv edilərsə, borc sənədləri yerli vergi orqanına geri qaytarılır.

10.23. Dövlət Vergi Xidmətinin aidiyyəti üzrə kameral və səyyar vergi yoxlamalarının sahəsində nəzarəti həyata keçirən struktur vahidləri tərəfindən borc materialları üzrə hesablanmış vergilərin, işsizlikdən sığorta və məcburi dövlət sosial sığorta haqlarının tam və ya qismən əsassız olduğu, habelə düzgün hesablanmadığı müəyyən edildikdə, bu barədə məlumatlar Dövlət Vergi Xidmətinin borcların alınması sahəsində nəzarəti həyata keçirən müvafiq struktur vahidinə təqdim ediləcək rəydə ətraflı şəkildə göstərməlidir.

Verilmiş rəylərə əsasən borc məbləğlərinin azaldılması və ya hesablamalarda müvafiq düzəlişlərin aparılması məqsədilə "İnzibati icraat haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununun tələblərinə əsasən yenidən baxılması və vergilərin hesablanması barədə qəbul edilmiş inzibati aktın tam və ya qismən ləğv edilməsi barədə qərar qəbul edilməsi üçün Dövlət Vergi Xidmətinin borcların alınması sahəsində nəzarəti həyata keçirən müvafiq strukturu tərəfindən yerli vergi orqanına icra məktubu göndərilir.

Bundan əlavə, nazirliyin kameral və səyyar vergi yoxlamalarının sahəsində nəzarəti həyata keçirən struktur vahidləri vergi qanunvericiliyinin tətbiqi sahəsində yaranmış suallara aydınlıq gətirilməsi məqsədilə nazirliyin vergi siyasəti sahəsində nəzarəti həyata keçirən müvafiq strukturuna müraciət edə bilərlər.

10.24. Aparılan araşdırma zamanı hesablamanın ləğv edilməsinə səbəb olan prosedur pozuntusu halı aşkar edildiyi təqdirdə, hesablamalara "İnzibati icraat haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununun tələblərinə əsasən yenidən baxılması və inzibati aktın tam və ya qismən ləğv edilməsi məqsədilə Dövlət Vergi Xidmətinin hüquq strukturu tərəfindən tərtib edilmiş rəy bu Qaydaların 10.23-cü bəndində göstərilən qaydada yerli vergi orqanına təqdim edilməsi üçün nazirliyin borcların alınması sahəsində nəzarəti həyata keçirən müvafiq strukturuna təqdim edilməlidir.

10.25. Vergi ödəyicisinin cinayət tərkibi yaradan borc materialları yalnız özü tərəfindən təqdim edilən bəyannamələrə (hesabatlara) əsasən yaranmışdırsa, bu zaman Dövlət Vergi Xidmətinin aidiyyəti üzrə hüquq, kameral və səyyar vergi yoxlamalarının təşkili sahəsində təşkilati və nəzarət tədbirlərini həyata keçirən struktur vahidlərindən müvafiq rəylər alınmır və materiallar göndərilir.

10.26. Cinayət tərkibi yaradan borc materialları aidiyyəti üzrə istintaq orqanına daxil olduqdan sonra aidiyyəti üzrə istintaq orqanının preventiv tədbirlər sahəsində fəaliyyət göstərən müvafiq strukturu tərəfindən icraata daxil olmuş materiallar üzrə 60 gün ərzində borcların alınması məqsədilə səlahiyyətləri daxilində aşağıdakı tədbirlər həyata keçirilir.

10.26.1. Aidiyyəti üzrə istintaq orqanının preventiv tədbirlər sahəsində fəaliyyət göstərən müvafiq strukturu tərəfindən daxil olan borc materialları üzrə aparılan ilkin araşdırmalar zamanı aidiyyəti strukturlara sorğuların göndərilməsi təmin edilir, vergi ödəyicisi və ya onun vəzifəli şəxsləri ilə telefon əlaqəsi saxlanılır, zərurət olduğu hallarda vergi ödəyicisindən və ya onun vəzifəli şəxslərindən izahatlar alınır və vergi ödəyicisinin təsərrüfat subyektlərində müşahidə (baxış) keçirilir, eləcə də vergi ödəyicisi, onun vəzifəli şəxsləri və faktiki rəhbərləri müəyyən edilməklə, araşdırmaya dəvət olunmalarının təmin edilməsi məqsədilə aidiyyəti üzrə istintaq orqanının Əməliyyat strukturuna sorğu göndərilir və qanunvericilikdə nəzərdə tutulmuş digər tədbirlər həyata keçirilir.

10.26.2. Borc materialları üzrə aidiyyəti üzrə istintaq orqanının preventiv tədbirlər sahəsində fəaliyyət göstərən müvafiq strukturu tərəfindən həyata keçirilmiş tədbirlər nəticəsində borclar tam ödənildikdə və ya ləğv edildikdə xidməti məlumat yazılmaqla Dövlət Vergi Xidmətinin borcların alınması sahəsində nəzarəti həyata keçirən müvafiq struktur vahidinə və yerli vergi orqanına məlumat verilir və icraat vərəqəsinə daxil edilir. Vergi ödəyicisi borcu qəbul edərək, ödənilməsi istiqamətdə real hərəkətlər etdikdə və bu zaman borcun ödənilməsi üçün 60 gündən çox müddət zərurəti yarandıqda, materiallar rəhbərliyin razılığı ilə müəyyən edilmiş müddətə preventiv strukturun icraatında saxlanıla bilər.

10.27. Vergi ödəyicisi tərəfindən borcun ödənilməsindən imtina edildikdə və ya görülən tədbirlər nəticəsində borcun ödənilməsi təmin edilmədikdə və ya tam təmin edilmədikdə, aidiyyəti üzrə istintaq orqanının preventiv tədbirlər sahəsində fəaliyyət göstərən müvafiq strukturu vergi ödəyiciləri üzrə daxil olmuş cinayət materiallarına araşdırma aktı tərtib etmədən borcun alınması istiqamətində əldə edilən izahatları, ödəniş qəbzlərini və sair sənədləri əlavə etməli və bu Qaydaların 10.26-cı maddəsində nəzərdə tutulan müddət gözlənilmədən aidiyyəti üzrə istintaq orqanının təşkilati-analitik sahəsində fəaliyyət göstərən strukturuna təqdim etməlidir.

10.28. Aidiyyəti üzrə istintaq orqanının təşkilati-analitik sahəsində fəaliyyət göstərən müvafiq strukturu 10 gün müddətində vergi ödəyiciləri üzrə daxil olmuş cinayət materiallarını Dövlət Vergi Xidmətinin müvafiq əmri ilə təsdiq edilmiş "Vergi və hüquq-mühafizə orqanları arasında əlaqələndirmə fəaliyyətinin təşkili Qaydaları"na uyğun olaraq tam şəkildə

hazırlamalı və ibtidai araşdırmanın aparılması məqsədilə aidiyyəti üzrə aidiyyəti üzrə istintaq orqanının İstintaq və təhqiqat strukturuna təqdim etməlidir.

10.29. Həyata keçirilən preventiv tədbirlər nəticəsində əsas vergilər, ödənilməyən işsizlikdən sığorta və məcburi dövlət sosial sığorta haqları üzrə borcların tam ödənilməsi və ya cinayət tərkibi yaratmayan məbləğ qaldığı halları istisna olmaqla, aidiyyəti üzrə istintaq orqanının icraatına daxil olmuş borc materialları üzrə istintaq və təhqiqat strukturu tərəfindən cinayət təqibi başlanılmadan və hüquqi qiymət verilmədən vergi ödəyicilərinin sənədləri aidiyyəti üzrə qeydiyyatda olduğu vergi orqanına geri qaytarıla bilməz.

10.30. Vergi ödəyicisinin cinayət işi ilə əlaqədar qəbul edilmiş prosessual qərarların (cinayət işinin başlanması, cinayət işinin xitamı, cinayət işinin rədd edilməsi, cinayət işinin dayandırılması, sübutların qiymətləndirilməsi, mülki iddiaçının və zərərçəkmiş şəxsin müəyyən edilməsi barədə qərarlar, ittiham aktının prokurorluğa göndərilməsi barədə qərar) onun icraat və rəqəsinə işlənilməsi təmin edilməlidir.

10.31. Cinayət tərkibi yaradan borc materialları aidiyyəti üzrə istintaq orqanına göndərildikdən sonra vergi ödəyicisinin 20 min manatdan yuxarı borcunun yaranması ilə bağlı yeni hallar müəyyən edilərsə, həmin borcların alınması məqsədilə bu Qaydaların 10.6-cı yarım bəndində nəzərdə tutulan tədbirlər görüldükdən sonra aidiyyəti üzrə istintaq orqanına göndərilməsi adi qaydada həyata keçirilir.

10.32. Vergilərin dövlət büdcəsinə yayındırılması üzrə cinayət işinə məhkəmədə baxılan zaman mülki iddianın tam və ya qismən təmin edilməsi hallarında qəbul edilmiş hökmün vergi ödəyicisinin şəxsi hesab və rəqəsinə işlənilməsi hüquq strukturunun verdiyi məlumatlar əsasında borcların alınması ilə məşğul olan struktur tərəfindən təmin edilməlidir.

XI. Borcların alınması (ödənilməməsi) ilə əlaqədar qanuni qüvvəyə minmiş məhkəmə qərarlarının qərəzli olaraq icra edilməməsi və ya həmin məhkəmə qərarlarının icrasına maneçilik törədilməsi faktlarına dair materialların hazırlanması və aidiyyəti üzrə göndərilməsi

11.1. Cinayət Məcəlləsinin 306-cı maddəsinə əsasən qanuni qüvvəyə minmiş məhkəmə qətnaməsini, hökmünü, qərardadını, qərarını və ya əmrini qərəzli olaraq icra etməmə və ya həmin məhkəmə aktlarının icrasına maneçilik törətmə cinayət əməli hesab edilir.

11.2. "İcra haqqında" Qanunun 12.1-ci maddəsinə əsasən icra məmuru icra sənədini aldığı gündən iki ay müddətində icra hərəkətlərini həyata keçirməli və icra sənədində göstərilən tələblərin icra olunmasını təmin etməlidir. Müstəsna hallarda icra sənədində

göstərilən tələblərin icra olunması icra qurumunun rəhbərinin təqdimatı əsasında icra xidmətinin rəhbəri (baş icra məmuru) tərəfindən 1 ay müddətində uzadıla bilər.

11.3. "İcra haqqında" Qanunun 84-2.1-ci maddəsinə əsasən borcların alınması (vergilərin ödənilməməsi) ilə əlaqədar qanuni qüvvəyə minmiş məhkəmə qərarlarını "İcra haqqında" Qanunla müəyyən olunmuş müddətdə qərəzli olaraq icra etməyən və ya həmin məhkəmə qərarlarının icrasına maneçilik törədən şəxslər Cinayət Məcəlləsi ilə müəyyən olunmuş qaydada cinayət məsuliyyətinə cəlb olunurlar.

11.4. "İcra haqqında" Qanunun 84-2.3-cü maddəsinə əsasən, icra məmurları vergi orqanlarının müraciətlərinə əsasən "İcra haqqında" Qanunun 84-2.1-ci maddəsində qeyd olunan faktlara dair onlara məlum olan bütün məlumatları və əldə etdikləri sənədləri on beş gün müddətində aidiyyəti üzrə təqdim etməyə borcludurlar. Əlavə araşdırma tələb olunduğu hallarda bu müddət on beş gün uzadıla bilər.

11.5. Borcların alınması ilə məşğul olan struktur borclu vergi ödəyicisinin əməllərində Cinayət Məcəlləsinin 306-cı maddəsində nəzərdə tutulan əlamətlərin olub-olmaması istiqamətində araşdırma işlərinə başlamazadan əvvəl təhlil işlərini aparır. Qanuni qüvvəyə minmiş, lakin icra edilməmiş (borcu tam şəkildə ödənilməyən) məhkəmə qərarlarının siyahısı AVİS-in müvafiq ekranından əldə edilir. Siyahı üzrə məhkəmə qərarları fərdi qaydada və ətraflı təhlil edilir. Məhkəmə qərarları üzrə təmin edilmiş borcun yaranmasına əsas olan vergi orqanının inzibati aktının (qərarının) məhkəmə və ya inzibati qaydada ləğv edildiyi hallar aşkar edildikdə, həmin məhkəmə qərarları siyahıdan kənarlaşdırılır. Məhkəmə qərarları aşağıdakı üstünlük meyarlarına uyğun olaraq seçilib qruplaşdırılır:

11.5.1. İcra olunmayan məhkəmə qərarı üzrə borcu olan vergi ödəyiciləri;

11.5.2. Fəaliyyəti aktiv olan vergi ödəyiciləri;

11.5.3. Aktiv təsərrüfat subyekti (obyekti) olan vergi ödəyiciləri;

11.5.4. Mülkiyyətində daşınar və (və ya) daşınmaz əmlak olan vergi ödəyiciləri;

11.5.5. Cari il ərzində dövriyyəsi və (və ya) hesablaması və (və ya) ödəməsi olan vergi ödəyiciləri.

11.6. Bu Qaydaların 11.5-ci bəndində qeyd olunan ilkin təhlil işləri aparıldıqdan sonra borcların alınması ilə məşğul olan struktur araşdırma işlərinə aşağıdakı qaydada və müddətlərdə başlayır:

11.6.1. Borcların alınması (ödənilməməsi) ilə əlaqədar icra məmurunun "İcraata başlamaq haqqında" qərarı vergi orqanına göndərilmişdirsə, həmin qərarın qəbul edildiyi gündən 40 gün keçdikdən sonra araşdırma işlərinə başlanılır.

11.6.2. Borcların alınması (ödənilməməsi) ilə əlaqədar icra məmurunun “İcraata başlamaq haqqında” qərarı vergi orqanına göndərilməmişdirsə, məhkəmə qərarı AVİS-in müvafiq modulunda qüvvəyə mindiyi gündən 30 gün sonra məhkəmə qərarının hansı icra qurumuna yönəldilməsi aidiyyəti məhkəmə və (və ya) icra qurumları ilə şifahi və ya yazılı formada dəqiqləşdirilir. Bundan sonra icra məmurunun “İcraata başlamaq haqqında” qərarın qəbul edildiyi gündən 40 gün keçdikdən sonra araşdırma işlərinə başlanılır.

11.7. Araşdırma işləri bu Qaydaların 11.6-cı bəndində qeyd olunan müddətlər bitdikdən sonra ən geci 3 iş günü ərzində yekunlaşdırılmalıdır. Nəticədə bu Qaydaların 11.5-ci bəndində qeyd olunan üstünlük meyarlarına cavab verən vergi ödəyiciləri tərəfindən məhkəmə qərarlarının qərəzli olaraq icra edilməməsi və ya həmin məhkəmə qərarlarının icrasına maneçilik törədilməsi faktlarına dair icra məmurlarına məlum olan bütün məlumatları və əldə etdikləri sənədləri vergi orqanlarına təqdim etmələri üçün aidiyyəti icra qurumuna müraciət göndərməlidir. Müraciətdə xüsusilə aşağıdakı sənədlərin təsdiq olunmuş surətlərinin və məlumatların vergi orqanlarına təqdim edilməsi öz əksini tapmalıdır:

11.7.1. Məhkəmə qərarı əsasında verilmiş icra vəərəqəsi;

11.7.2. İcra vəərəqəsi əsasında qəbul edilmiş “İcraata başlamaq haqqında” qərar;

11.7.3. Tələbin könüllü icra edilməsi barədə göndərilmiş bildiriş;

11.7.4. Məcburi icra tədbirlərinin həyata keçirilməsini təsdiq edən sənədlər;

11.7.5. Borclu fiziki şəxs və ya hüquqi şəxsin icra orqanının rəhbərindən, yaxud digər şəxslərdən alınmış izahatlar;

11.7.6. Borclunun iş yeri və əmək haqqı məbləği barədə məlumatları təsdiq edən sənədlər;

11.7.7. Borclunun nəqliyyat vasitəsinin olub-olmaması barədə Daxili İşlər Nazirliyinə (və ya onun yerli qurumlarına) edilmiş sorğu və alınmış cavab sənədləri;

11.7.8. Borclunun daşınmaz əmlakının olub-olmaması barədə Əmlak Məsələləri Dövlət Xidmətinə (və ya onun yerli qurumlarına) edilmiş sorğu və alınmış cavab sənədləri;

11.7.9. Borclunun ümumi mülkiyyətində (paylı mülkiyyət, birgə mülkiyyət) əmlakının olub-olmaması barədə aidiyyəti üzrə edilmiş sorğu və alınmış cavab sənədləri;

11.7.10. İşlə təmin olunması ilə bağlı borclu tərəfindən dövlət məşğulluq orqanlarına müraciətin edilib-edilməməsi barədə Dövlət Məğulluq Xidmətinə (və ya onun yerli qurumlarına) edilmiş sorğu və alınmış cavab sənədləri;

11.7.11. Borclu dövlət məşğulluq orqanları tərəfindən təklif olunan işdən imtina etdiyi halda, imtina etməsinin səbəbləri barədə məlumat və ya borcludan alınmış izahat;

11.7.12. Borcunu vaxtında ödəməyəcəyi təqdirdə cinayət məsuliyyətinə cəlb ediləcəyi barədə borcluya təqdim edilmiş xəbərdarlıq (xəbərdarlıqda xəbərdarlıqla tanış olması və bir nüsxəsini alması barədə borclunun imzası qeyd olunmalı, tarix yazılmalı, imza etməkdən imtina etdikdə bununla bağlı xəbərdarlıqda müvafiq qeydlər öz əksini tapmalıdır);

11.7.13. İnzibati xəta haqqında protokol tərtib edilmişdirsə və (və ya) inzibati xəta haqqında iş üzrə məhkəmə qərarı çıxarılmışdırsa, həmin protokol və qərar;

11.7.14. Edilmiş digər sorğular, alınmış cavab sənədləri və əldə olunmuş məlumatlar.

11.8. Vergi orqanının müraciəti üzrə icra qurumlarının cavab məktubu daxil olduğu gündən ən gec 5 iş günü müddətində borcların alınması ilə məşğul olan struktur tərəfindən məhkəmə qərarı üzrə təmin edilmiş borcun ödənilib-ödənilməməsi və ya borcun yaranmasına əsas olan vergi orqanının inzibati aktının (qərarının) məhkəmə və ya inzibati qaydada ləğv edilib-edilməməsini bir daha araşdırılmalıdır. Hər hansı bir çətinlik aşkar edilmədikdə, bu bənddə qeyd olunan müddət ərzində toplanmış materiallar fakt üzrə ibtidai araşdırmanın aparılması məqsədilə bu Qaydalara və Dövlət Vergi Xidmətinin müvafiq əmri ilə təsdiq edilmiş "Vergi və hüquq-mühafizə orqanları arasında əlaqələndirmə fəaliyyətinin təşkili Qaydaları"na uyğun olaraq aidiyyəti üzrə istintaq orqanına göndərilməsi üçün Dövlət Vergi Xidmətinin hüquqi işlərin təşkili sahəsində təşkilati və nəzarət tədbirlərini həyata keçirən struktur vahidinə təqdim edilməlidir. Materiallara aşağıdakı sənədlərin təsdiq olunmuş surətləri əlavə olunur:

11.8.1. Vergi orqanları tərəfindən aidiyyəti icra qurumuna edilmiş müraciət;

11.8.2. Aidiyyəti icra qurumundan daxil olan cavab məktubu və ona əlavə olunmuş bu Qaydaların 11.7-ci bəndində göstərilən sənədlər və məlumatlar (əlavə olunan hissədə);

11.8.3. Borclu fiziki şəxs və ya hüquqi şəxs haqqında "Axtarış&Hesabat" informasiya sistemindən alınmış məlumat;

11.8.4. Müraciət hazırlanan tarixə vergi ödəyicisinin şəxsi hesab və rəqəsindən çıxarış.

11.8.5. Müvafiq məhkəmə qərarı;

11.8.6. Əldə edilmiş digər sənədlər və məlumatlar.

11.9. "İcra haqqında" Qanunun 84-2.5-ci maddəsinə əsasən borcların alınması (ödənilməməsi) ilə əlaqədar qanuni qüvvəyə minmiş məhkəmə qərarlarını bu Qanunla müəyyən olunmuş müddətdə qərəzli olaraq icra etməmə faktı müvafiq cinayətlərə dair işlər üzrə ibtidai istintaq aparın orqan tərəfindən müəyyən olunur. Aidiyyəti üzrə istintaq orqanının təhqiqatçısı və ya müstəntiqləri tərəfindən ibtidai araşdırma zamanı zərurət yaranarsa hər hansı bir sənəd və məlumatın təqdim edilməsi ilə bağlı aidiyyəti icra qurumuna müraciət edilə bilər.

XII. İcra məmurlarının icraatında olan işlərlə bağlı vergi orqanları tərəfindən görülməli tədbirlər

12.1. İcra məmurlarının icraatında olan işlərlə dair ümumi tələblər.

12.1.1. Məhkəmə qərarlarının və icra sənədi hesab olunan digər sənədlərin icra qaydaları "İcra haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanunu ilə (bundan sonra Qanun) tənzimlənir.

Qanunun 2.1-ci maddəsinə əsasən Azərbaycan Respublikasında məhkəmə və digər orqanların qərarlarının məcburi icrası icra məmurları tərəfindən həyata keçirilir.

Qanunun 6.1-ci maddəsinə əsasən Azərbaycan Respublikası məhkəmələrinin qərarları, məhkəmə əmrləri, inzibati xətalara dair işlərə baxmaq səlahiyyəti olan orqanların (vəzifəli şəxslərin) qərarları və Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi ilə nəzərdə tutulmuş hallarda digər orqanların qərarları icra sənədi sayılır.

12.1.2. Məhkəmələr və vergi orqanları tərəfindən icraya yönəldilən icra sənədləri icra məmuru tərəfindən alındığı vaxtdan üç gün müddətində icraata başlamaq haqqında qərar qəbul edilir. İcraata başlamaq haqqında qərarın surəti onun qəbul edildiyi vaxtdan bir gün müddətində tələbkara (məhkəmə qərarlarına münasibətdə vergi orqanına), borcluya, habelə icra sənədini vermiş məhkəməyə və ya digər orqana (tələbin icraya yönəldilməsi haqqında qərarlara münasibətdə vergi orqanına) göndərilir.

12.1.3. Qanunun 12-ci maddəsinə əsasən icra məmuru icra sənədini aldığı gündən iki ay müddətində icra hərəkətlərini həyata keçirməli və icra sənədində göstərilən tələblərin icra olunmasını təmin etməlidir. Müstəsna hallarda icra sənədində göstərilən tələblərin icra olunması icra qurumunun rəhbərinin təqdimatı əsasında icra xidmətinin rəhbəri (baş icra məmuru) tərəfindən 1 ay müddətində uzadıla bilər.

12.1.4. Qanunun 13-cü maddəsinə əsasən məhkəmələrin qərarları əsasında verilən icra vərəqələri və məhkəmə əmrləri bir ay ərzində icraya yönəlməlidir.

12.2. Tələbin icra edilmədiyi və ya qismən icra edildiyi icra sənədi aşağıdakı hallarda icra sənədini vermiş məhkəməyə və ya vergi orqanına qaytarılır:

12.2.1. Tələbkarın ərizəsi əsasında;

12.2.2. Borclu hüquqi şəxsin ünvanını və ya borclu fiziki şəxsin yaşayış yerini, borclunun əmlakının olduğu yeri müəyyən etmək və yaxud bank və ya digər kredit təşkilatlarında ona məxsus pul vəsaitlərinin və başqa qiymətli şeylərin olması barədə məlumat əldə etmək mümkün olmadıqda (borclunun və ya onun əmlakının bu qanunla nəzərdə tutulan hallarda axtarışı istisna olmaqla) və ya ləğv olunan hüquqi şəxsin əmlakı tələbkarın tələblərinin təmin edilməsi üçün yetərli olmadıqda;

12.2.3. Borcluda tələbin yönəldilə biləcəyi əmlak və gəlirlər olmadıqda və icra məmuru tərəfindən onun əmlakının və gəlirlərinin axtarışı ilə bağlı görülmüş bütün tədbirlər nəticə vermədikdə;

12.2.4. Tələbkar icra sənədi icra olunarkən borclunun satılmamış əmlakını özündə saxlamaqdan və ya borcludan alınmış müəyyən əşyaları götürməkdən imtina etdikdə;

12.2.5. Tələbkar öz hərəkətləri (hərəkətsizliyi) ilə icra sənədinin icrasına mane olduqda.

12.3. İcrası mümkün olmayan icra sənədinin geri qaytarılması:

12.3.1. Qanunun 70.4-cü maddəsinə əsasən icra sənədinin icrası mümkün olmadıqda, icra məmuru icra sənədinin məhkəməyə və ya icra sənədini vermiş digər orqana (vergi orqanına) qaytarılması haqqında qərar qəbul edir.

12.3.2. Vergi orqanları həmin qərardan onun surətini aldıqdan sonra 30 gün müddətində müvafiq məhkəməyə şikayət verə bilərlər.

12.3.3. İcra sənədinin qaytarılması Qaydaların 12.3-cü bəndində nəzərdə tutulan əsaslar aradan qalxdıqdan sonra vergi orqanının müraciəti ilə həmin sənədin yenidən icraya yönəldilməsini istisna etmir.

Bu səbəbdən qeyd olunan əsasların aradan qalxdığı və ya əsasların aradan qalxmasının vergi orqanına bəlli olduğu gündən 10 iş günü ərzində icra sənədinin yenidən icraya yönəldilməsi barədə ərizə ilə aidiyyəti məhkəməyə müraciət olunmalıdır.

12.4. İcraatda vergi orqanlarının hüquq və vəzifələri.

12.4.1. Vergi orqanının nümayəndəsi icraat materialları ilə tanış olmaq, onlardan çıxarışlar etmək, onların surətini çıxarmaq, əlavə materiallar təqdim etmək, vəsatət vermək, icra hərəkətlərinin həyata keçirilməsində iştirak etmək və bu zaman şifahi və yazılı izahatlar vermək, icraatın gedişində meydana çıxan bütün məsələlər üzrə öz dəlil və mülahizələrini bildirmək, icraatda iştirak edən digər şəxslərin vəsatətlərinə, dəlil və mülahizələrinə etiraz etmək, icra məmuruna etiraz etmək və onun hərəkətlərindən (hərəkətsizliyindən) şikayət vermək hüquqlarına malikdirlər.

12.4.2. İcra hərəkətlərinin həyata keçirilməsi zamanı tərəflər icra haqqında Azərbaycan Respublikası qanunvericiliyinin tələblərini yerinə yetirməyə borcludurlar.

Qanunun 32.2-ci maddəsinə əsasən hüquqi şəxslər qanunla, nizamnamə və ya əsasnamə ilə verilmiş səlahiyyət həddində hərəkət edən orqanları və ya vəzifəli şəxsləri yaxud onların nümayəndələri vasitəsilə icraatda iştirak edirlər. Hüquqi şəxsləri təmsil edən şəxslərin onların səlahiyyətlərini təsdiq edən sənədləri olmalıdır.

Qanunun 33-cü maddəsinə əsasən nümayəndələrin səlahiyyətləri Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyinə uyğun olaraq rəsmiləşdirilmiş etibarnamə ilə təsdiq olunur.

12.5. Məcburi icra tədbirləri və icra məmurları tərəfindən onların tətbiqi əsasları

12.5.1. Qanunun tələblərinə əsasən icra sənədinin icra məmuruna təqdim olunması, icra məmuru tərəfindən icraata başlamaq haqqında qərarın qəbul edilməsi, könüllü icra üçün icra məmuru tərəfindən borcluya verilmiş müddətin keçməsi hallarından hər hansı biri olarsa icra məmuru aşağıdakı məcburi icra tədbirlərindən birini tətbiq etmək hüququna malikdir:

12.5.2 Borclunun əmlakı üzərinə həbs qoymaq və onu satmaq yolu ilə tələbin əmlaka yönəldilməsi;

12.5.3. Tələbin borclunun əmək haqqına, pensiyasına, təqaüdünə və sair gəlirlərinə yönəldilməsi;

12.5.4. Tələbin borclunun üçüncü şəxslərdə olan pul vəsaitlərinə və digər əmlakına yönəldilməsi;

12.5.5. İcra sənədində göstərilmiş müəyyən əşyaların borcludan götürülüb tələbkara verilməsi;

12.5.6. Qanuna və Azərbaycan Respublikasının digər qanunvericilik aktlarına uyğun olaraq icra sənədinin icrasını təmin edən başqa tədbirlər.

12.6. İcra məmuru tərəfindən icra sənədi üzrə icraata aşağıdakı hallarda xitam verilir:

12.6.1. Məhkəmə tələbkarın tələbdən imtinasını qəbul etdikdə;

12.6.2. Məhkəmə tələbkar ilə borclu arasında barışıq sazişini təsdiq etdikdə;

12.6.3. Tələbkar və ya borclu öldükdə, ölmüş elan edildikdə və ya xəbərsiz itkin düşmüş hesab edildikdə, əgər məhkəmə və ya digər orqanın qərarı ilə müəyyən edilmiş tələblər və ya vəzifələr həmin şəxsin vərəsəsinə və ya qanunvericiliklə müəyyən edilmiş qaydada onun əmlakını idarə edən şəxsə keçə bilməzsə;

12.6.4. İcra sənədinin verilməsi üçün əsas olmuş məhkəmə və ya digər orqanın qərarı və yaxud qanuna görə icra sənədi sayılan sənəd ləğv edildikdə;

12.6.5. Qanun əsasında borclunun dövlətə olan borcu silindikdə;

12.6.6. İcra sənədi tam icra olunduqda.

12.7. İcra sənədi üzrə icraata xitam verilməsi barədə icra məmuru tərəfindən əsaslandırılmış qərar qəbul edilir. Həmin qərar icra qurumunun rəhbəri tərəfindən yoxlanılaraq təsdiq olunur və onun surəti 3 gün müddətində tərəflərə, habelə icra sənədini vermiş məhkəməyə və ya digər orqana (vergi orqanına) göndərilir.

12.8. Vergi orqanı qərarın ona təqdim olunduğu (və ya alındığı) gündən 10 gün müddətində həmin qərardan müvafiq məhkəməyə şikayət verə bilər.

İcraata xitam verilməsi barədə icra məmurunun qərarı məhkəmə tərəfindən ləğv edildikdə icra tədbirləri davam etdirilir. Bu zaman icra sənədinin icra müddəti icraata başlamaq haqqında qərarın qəbul edildiyi vaxtdan hesablanır.

12.9. İcra sənədlərinin vaxtında və düzgün icra edilməsinə nəzarət icra qurumunun rəhbəri və məhkəmə tərəfindən öz səlahiyyətləri daxilində həyata keçirilir.

12.10. Məhkəmə qərarlarının və vergi orqanlarının tələbin icraya yönəldilməsi haqqında qərarlarının icrası ilə bağlı bütün məsələlər müvafiq modul (bu Qaydaların qəbul olunduğu tarixə "İcra işləri") vasitəsi ilə həyata keçirilir.

12.11. Siyahıya alınmış əmlakın ixtisaslaşdırılmış açıq hərraclarda (bundan sonra – hərrac) satılması ilə bağlı məhkəmə qətnamələrinin icrası.

12.11.1. Hər gün borcların alınması ilə məşğul olan strukturun rəhbəri tərəfindən qanunu qüvvəyə minmiş məhkəmə qərarları bu Qaydalarda və qanunvericilikdə nəzərdə tutulmuş qaydada tədbirlərin görülməsi üçün müvafiq modul vasitəsi ilə borcların alınması ilə məşğul olan strukturun əməkdaşlarının icraatına verilir.

12.11.2. İcra vərəqəsi icra məmurunun icraatına daxil olduqdan 10 gün müddətində qiymətləndirici icra məmuru tərəfindən qanunvericiliklə müəyyən edilmiş qaydada dəvət olunur. Qiymətləndiricinin xidməti məhkəmənin qərarı ilə əmlakı satılan vergi ödəyicisi tərəfindən ödənilir.

12.11.3. Vergi ödəyicisinin siyahıya alınmış əmlakı Vergi Məcəlləsi ilə müəyyən olunmuş qaydada satılır.

12.11.4. Qanunun 62.1-ci maddəsinə əsasən icra məmurundan müvafiq sifarişin alındığı gündən ən gec iki ay müddətində ixtisaslaşdırılmış müəssisələr tərəfindən hərrac keçirilməlidir.

12.11.10. Əmlakın satışından daxil olan pul vəsaiti vergilər, faizlər və maliyyə sanksiyaları üzrə dövlət büdcəsinə yaranmış borcların, habelə işsizlikdən sığorta, icbari tibbi sığorta və ya məcburi dövlət sosial sığorta haqlarının ödənilməsi üçün kifayət etmədikdə və ya əmlakın qanunvericilikdə nəzərdə tutulmuş qaydada satılmadıqda borcların dövlət büdcəsinə ödənilməsinə təmin etmək məqsədilə həmin icra sənədi üzrə mövcud bazada vergi ödəyicisinin mülkiyyətində olan daşınar və ya daşınmaz əmlaklarının olub-olması araşdırılmalıdır. Araşdırma ilə müsbət nəticə əldə olunarsa 10 iş günü ərzində müvafiq sənədlər əlavə edilməklə Vergi Məcəlləsinin 90.4-cü maddəsinin tələblərinə uyğun olaraq müvafiq tədbirlərin görülməsi üçün icra qurumuna müraciət olunmalıdır.

Bir qayda olaraq keçirilən hərracların tarixləri və mərhələləri qətnamə həvalə edilmiş əməkdaş tərəfindən daim nəzarətdə saxlanılmalıdır. Vergi Məcəlləsinin müddəalarına əsasən

hərrac 3 mərhələdən ibarətdir. Bu səbəbdən üçüncü hərrac baş tutmayan və ya siyahı üzrə ayrı-ayrılıqda əmlakın satışı baş tutmayan icra sənədlərinin siyahısı əldə olunmalı və Qaydaların 12.11.10-cu yarım bəndində nəzərdə tutulmuş tədbirlər görülməlidir.

Qeyd olunan tədbirlər icra məmurunun icra sənədini Qanunun 70.4-cü maddəsinə əsasən qəbul etdiyi qərarla məhkəməyə geri qaytarana qədər həyata keçirilməlidir.

12.11.11. Bu Qaydaların 12.11.10-cu yarım bəndində göstərilən araşdırma və tədbirlər müsbət nəticə verməyən həmin icra sənədləri üzrə mövcud olan borc məbləğləri barəsində vergi orqanı tərəfindən tələbin icraya yönəldilməsi haqqında qərarlar çıxarılmalı və icra edilməsi üçün aidiyyəti icra qurumlarına göndərilməlidir.

12.11.12. İcra məmurunun icraata başlamaq haqqında qərarı vergi orqanına daxil olduğu gündən etibarən hər ay ən azı bir dəfə olmaqla siyahıya alınmış əmlakın etibar olunmuş şəxs tərəfindən israf edilməsi, özgəninkiləşdirilməsi, gizlədilməsi, həmçinin dəyişdirilməsi vəziyyəti yerində yoxlanılmalıdır.

Azərbaycan Respublikasının Cinayət Məcəlləsinin 303-cü maddəsinə əsasən bu cür hərəkətlərə yol verilmiş şəxslər cinayət məsuliyyətinə cəlb edilir.

12.11.13. Monitorinqlər nəticəsində qeyd olunan pozuntu hallarına rast gəlinərsə bu barədə dərhal yuxarı vəzifəli şəxsə və aidiyyəti icra qurumuna məlumat verilir. Tərtib olunacaq akta əlavə edilməsi üçün yerində pozuntu faktını əks etdirən fotosəkillər və ya video çəkilişlər aparılır. Daha sonra vergi ödəyicisinin (və ya səlahiyyətli nümayəndəsinin), icra məmurunun və iki hal şahidinin iştirakı ilə həmin faktlar sərbəst formada tərtib olunan aktla rəsmiləşdirilir. Tərtib olunmuş akt tədbir iştirakçıları tərəfindən imzalanır. Vergi ödəyicisi (və ya səlahiyyətli nümayəndəsi) tərtib olunmuş aktı imzalamaqdan imtina edərsə bu barədə aktda müvafiq qeydlər edilir. İcra məmurunun iştirakını həmin anda təmin etmək mümkün olmadıqda vergi orqanının əməkdaşları, vergi ödəyicisi (və ya səlahiyyətli nümayəndəsi) və iki hal şahidinin iştirakı ilə qeyd edilən qaydada müvafiq sənədləşmə aparılır.

12.11.14. Toplanmış materialların aidiyyəti üzrə göndərilməsi və qanunvericiliklə müəyyən edilmiş tədbirlərin görülməsi üçün 10 iş günü müddətində Azərbaycan Respublikasının Dövlət Vergi Xidmətinin müvafiq əmri ilə təsdiq edilmiş "Vergi və hüquq-mühafizə orqanları arasında əlaqələndirmə fəaliyyətinin təşkili" Qaydalarının tələblərinə uyğun olaraq materialların Dövlət Vergi Xidmətinin Hüquq strukturuna göndərilməsi təmin edilməlidir.

12.12. Əmlak siyahıya alınması ilə bağlı olmayan məhkəmə qərarlarının və vergi orqanlarının tələbin icraya yönəldilməsi haqqında qərarlarının icrası.

12.12.1. Hər gün borcların alınması ilə məşğul olan strukturun rəhbəri tərəfindən qanunu qüvvəyə minmiş məhkəmə qərarları və vergi orqanlarının tələbin icraya yönəldilməsi haqqında qərarları bu Qaydalarda və qanunvericilikdə nəzərdə tutulmuş qaydada tədbirlərin görülməsi üçün müvafiq modul vasitəsi ilə borcların alınması ilə məşğul olan strukturun əməkdaşlarının icraatına verilir.

12.12.2. Əməkdaş icraatına verilmiş məhkəmə qərarı və tələbin icraya yönəldilməsi haqqında qərar üzrə icra məmurundan daxil olmuş "İcraata başlamaq haqqında" qərarı 2 iş günü ərzində AVİS-in müvafiq ekranına əlavə etməlidir.

12.12.3. Əməkdaş hər ayda bir dəfədən az olmayaraq, ümumi bazada olan icra olunmamış məhkəmə qərarları (qüvvəyə minmişlər) və vergi orqanlarının icra məmuruna göndərilmiş tələbin icraya yönəldilməsi haqqında qərarlar ilə icra qurumlarının icraatında olan işlər üzrə üzleşdirmələr aparmalı və vergi orqanına daxil olmayan icraata başlamaq haqqında icra məmurunun qərarlarını müəyyən etməlidir. Əgər hər hansı icra sənədinin icra olunması üçün icra qurumuna daxil olmadığı müəyyən edilərsə 5 iş günü ərzində aidiyyəti məhkəməyə müvafiq ərizə ilə müraciət olunmalıdır.

12.12.4. Əməkdaş məhkəmə qərarının icrasına möhlət verilməsi və ya onların hissə-hissə icrası ilə əlaqədar məhkəmə qərarının olub-olmaması hallarını araşdırmalı, belə bir qərar olduğu halda həmin qərarı 2 iş günü ərzində AVİS-in müvafiq ekranına əlavə etməlidir.

12.12.5. Əməkdaş icra hərəkətlərinin təxirə salınması haqqında icra məmurunun qərarını daxil olduğu gün ərzində araşdırmalıdır. Araşdırma nəticəsində əsassız təxirəsalma faktı aşkar edilərsə, qərarın surəti alındıqdan sonra 3 gün müddətində müvafiq məhkəməyə şikayət verilməlidir.

12.12.6. İcra məmurunun icraata başlamaq haqqında qərarı vergi orqanına daxil olduqdan 30 gün sonra əmlakın hərraca çıxarılması və ya 60 gün sonra qətnamənin icra vəziyyəti ilə əlaqədar məlumat olmadıqda və ya qətnamə üzrə borc məbləği ödənilmədikdə, vergi orqanı tərəfindən aidiyyəti icra qurumuna sorğu məktubu ilə müraciət edilməli və ya qətnamənin icra vəziyyəti, vergi orqanında həmin qətnamə həvalə edilmiş şəxs tərəfindən müvafiq etibarnamə əsasında aidiyyəti icra qurumuna gedilməklə Qaydaların 13.4.1-ci yarımbəndində nəzərdə tutulmuş hüquqlardan geniş istifadə etməklə yerində araşdırılmalıdır.

Sorğu məktubunda konkret olaraq hansı qətnamənin icrası ilə əlaqədar (qətnamənin tarixi, №-si və cavabdehin adı göstərilməklə) və hansı tarixlərdə hərracı təşkil edən təşkilata aidiyyəti sənədlərin göndərilməsi və s. xüsusi olaraq sorğu edilməlidir.

12.12.7. Əməkdaş icraat materialları ilə tanış olan zaman icra məmuru tərəfindən könüllü icra üçün müəyyən olunmuş müddət bitdikdən sonra heç bir icra hərəkətinin

edilmədiyini müəyyən edilərsə aktiv fəaliyyəti və aktiv obyektləri olan, təsərrüfat subyektlərində nəzarət kassa aparatı quraşdırılan, həmin tarixə dövrüyyələri, nəqliyyat vasitələri, əsas vəsaitləri, işçiləri, idxal-ixrac və digər əməliyyatları və s. borcun ödənilməsi üçün önəmli olan faydalı məlumatlar olan vergi ödəyiciləri barəsində Qanunu 43-cü maddəsinə əsasən məcburi icra tədbirlərinin tətbiq edilməsi barədə vəsatət verməlidir. Eyni zamanda icra məmuru tərəfindən bu cür şəxslər barəsində İnzibati Xətalər Məcəlləsinin 528-ci maddəsinə əsasən tədbirlər görülməsi üçün əlavə vəsatət verilməlidir.

12.12.8. İcra məmurunun “İcraata başlamaq haqqında” qərarının vergi orqanına daxil olduğu gündən 30 gün sonra qətnamə üzrə borc məbləği ödənilmədikdə, vergi orqanı tərəfindən Vergi Məcəlləsinin 23.1.15-3-cü maddəsinə əsasən vergi ödəyicisi olan fiziki şəxsin və ya hüquqi şəxsin icra orqanının rəhbərinin ölkədən getmək hüququnun müvəqqəti məhdudlaşdırılması ilə bağlı ərizə ilə məhkəməyə müraciət olunması üçün müvafiq tədbirlər görülməlidir.

12.12.9. İcra məmurunun “İcraata başlamaq haqqında” qərarının qəbul edildiyi gündən 40 gün keçdikdən sonra vergi orqanı tərəfindən borcların alınması ilə əlaqədar qanuni qüvvəyə minmiş məhkəmə qərarlarını Qanunla müəyyən olunmuş müddətdə qərəzli olaraq icra etməyən və ya həmin məhkəmə qərarlarının icrasına maneçilik törədən şəxslərin Cinayət Məcəlləsi ilə müəyyən olunmuş qaydada cinayət məsuliyyətinə cəlb olunması üçün bu Qaydaların 9-cu hissəsində nəzərdə tutulmuş qaydada müvafiq tədbirlər görülməlidir.

XIII. Dövlət büdcəsinə alınması ümitsiz olan vergi borclarının silinməsi, artıq ödənilmiş vergilərin, faizlərin və maliyyə sanksiyalarının tələbetmə müddətinin bitmiş hesab edilməsi

13.1. Vergi Məcəlləsinin 93-cü maddəsinə əsasən vergilər, faizlər və maliyyə sanksiyaları üzrə ümitsiz borclar vergi orqanları tərəfindən aşağıdakı hallarda silinir:

- Vergi Məcəlləsində müəyyən edilmiş vergi öhdəliyinin yerinə yetirilməsi müddəti qurtardıqda;

- Vergi Məcəlləsində müəyyən edilmiş əsaslar üzrə vergi öhdəlikləri qüvvədən düşdükdə;

- Vergilər, faizlər və maliyyə sanksiyaları üzrə borclar məhkəmə qərarı ilə ümitsiz borc hesab edildikdə.

- **Qanuni qüvvəyə minmiş məhkəmə qərarı ilə təmin edilmiş vergilər üzrə borcların və faizlərin, tətbiq edilmiş maliyyə sanksiyalarının (məcburi dövlət sosial sığorta,**

işsizlikdən sığorta və icbari tibbi sığorta haqları istisna olmaqla) dövlət büdcəsinə alınması barədə məhkəmə qərarının qüvvəyə mindiyi tarixdən 5 illik müddət keçdikdə.

13.2. Vergi Məcəlləsinin 85.4-cü maddəsinə əsasən vergi orqanları vergiyə cəlb edilən hesabat dövrü qurtardıqdan sonra 3 il ərzində vergi ödəyicisinin vergisini, faizləri və maliyyə sanksiyasını hesablamaq və hesablanmış məbləği yenidən hesablamaq, verginin, faizlərin və maliyyə sanksiyalarının hesablanmış (yenidən hesablanmış) məbləğini vergiyə cəlb edilən hesabat dövrü qurtardıqdan sonra 5 il ərzində tutmaq hüququna malikdirlər.

13.2.1. Vergi Məcəlləsinin 85.5-ci maddəsinə əsasən vergi ödəyicisi vergi hesabatı dövrü qurtardıqdan sonra 3 il ərzində ondan düzgün tutulmamış vergilərin, faizlərin və maliyyə sanksiyalarının hesablanmasını və hesablanmış məbləğin yenidən hesablanmasını, artıq ödənilmiş vergilərin, faizlərin və maliyyə sanksiyalarının məbləğinin qaytarılmasını və ya əvəzləşdirilməsini 5 il ərzində tələb etmək hüququna malikdir.

13.3. “Azərbaycan Respublikası Vergi Məcəlləsinin 78.3, 85.4, 90.3 və 93.1.1-ci maddələrinin şərh edilməsinə dair” Azərbaycan Respublikası Konstitusiyaya Məhkəməsi Plenumunun 12.01.2011-ci il tarixli Qərarı qəbul edilmişdir. Həmin Qərara əsasən hesablanmış vergilərin, faizlərin və tətbiq edilmiş maliyyə sanksiyalarının tutulmasının Azərbaycan Respublikası Vergi Məcəlləsinin 85.4-cü maddəsi ilə müəyyən olunmuş müddətinin bitməsi həmin Məcəllənin 93.1.1-ci maddəsinə uyğun olaraq vergi öhdəliyinin yerinə yetirilməsi müddətinin bitməsi kimi qəbul olunaraq, tutulma müddəti bitmiş vergilər, faizlər və maliyyə sanksiyaları üzrə borclar ümidsiz borc kimi silinir.

13.4. Konstitusiyaya Məhkəməsi Plenumunun Qərarında qeyd edilənləri və “Azərbaycan Respublikasının Vergi Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikasının 2018-ci il 30 noyabr tarixli 1356-VQD nömrəli Qanunu ilə Vergi Məcəlləsinə edilmiş dəyişiklikləri nəzərə alaraq, vergi orqanları tərəfindən vergi ödəyicilərinin vergilər, faizlər və maliyyə sanksiyaları üzrə borclarının tutulması üçün Vergi Məcəlləsinin 85.4-cü maddəsi ilə müəyyən edilmiş tələbetmə müddəti bitdikdə vergi ödəyicilərinin vergilər, faizlər və maliyyə sanksiyaları üzrə borcları vergi orqanları tərəfindən Vergi Məcəlləsinin 93.1.1-ci maddəsinə əsasən ümidsiz borc kimi silinməlidir. Bunun üçün ilk növbədə hər bir tədiyyə üzrə vergi orqanlarının tələbetmə hüququnun axımının başlanıldığı tarix müəyyənləşdirilməlidir. Vergi Məcəlləsinin **85.5-1-ci maddəsinə əsasən Vergi Məcəlləsinin 85.4-cü və 85.5-ci maddələrində vergi orqanlarının tələbetmə hüququ ilə bağlı nəzərdə tutulan müddətlə əlaqədar müəyyən edilmiş məhdudiyətlər məcburi dövlət sosial sığorta haqqına, işsizlikdən sığorta haqqına və icbari tibbi sığorta haqqına münasibətdə tətbiq edilmir.** Bundan əlavə, vergi ödəyicisi vergi orqanı tərəfindən hesablanmış vergilər, faizlər və tətbiq

edilmiş maliyyə sanksiyalarından məhkəməyə şikayət verdikdə həmin şikayətin verildiyi tarixdən məhkəmənin qanuni qüvvəyə minmiş qərarı qəbul olunan tarixədək keçən müddət, habelə bu Məcəllənin 38.7.1-ci, 38.7.2-ci, 38.7.4-cü və 38.7.5-ci maddələri ilə müəyyən olunan müddətlər bu Məcəllənin 85.4-cü və 85.5-ci maddələri ilə müəyyən olunmuş müddətə daxil edilmir.

13.5. Vergi Məcəlləsinin 4-cü maddəsinə əsasən Azərbaycan Respublikasında ödənilməli olan vergilər müəyyən edilmişdir ki, bu tədiyyələrin hər biri üzrə Vergi Məcəlləsinin Xüsusi hissəsi ilə hesabat dövrləri müəyyən edilmişdir. Vergi Məcəlləsinin 85.4-cü maddəsinə əsasən vergi orqanının vergi borclarını tutmaq hüququ ilə əlaqədar 5 ilin hesablanması ilə əlaqədar müddətin axımı hər bir tədiyyə üzrə müəyyən edilmiş hesabat dövrünün sonuncu günündən sonra başlanır.

Vergi Məcəlləsinin 68.1-ci maddəsinə əsasən Vergi Məcəlləsində müəyyən edilən hər hansı müddətin axımı onun hesablanmasını şərtləndirən hüquqi hərəkətin və ya faktiki hadisənin həyata keçirildiyi sonrakı gündən başlanır.

Vergi Məcəlləsinə əsasən hesabat dövrləri təqvim ili, rüb və aylardan ibarətdir. Gəlir, Mənfəət, Əmlak, Torpaq vergiləri üzrə hesabat dövrü təqvim ili, Sadələşdirilmiş vergi üzrə hesabat dövrü rüb, mədən, aksiz, ƏDV, yol, pul vəsaitlərinin nağd çıxarılmasına görə sadələşdirilmiş vergi və uduşlardan (mükafatlardan) əldə edilən gəlirdən ödəmə mənbəyində tutulan vergi üzrə hesabat dövrləri təqvim ayı sayılır.

Muzdla işləyən fiziki şəxslərə ödəmələr verən hüquqi şəxslər və sahibkarlar, dövlət sosial təminat sistemi vasitəsi ilə ödənilən pensiyalar istisna olmaqla digər şəxslərə pensiya ödəyən hüquqi şəxslər və sahibkarlar, hüquqi və fiziki şəxslərə dividend ödəyən rezident hüquqi şəxslər, hüquqi və fiziki şəxslərə faizlər ödəyən hüquqi şəxslər və sahibkarlar, Vergi Məcəlləsinin 124, 125 və 126-cı maddələrində nəzərdə tutulan ödəmələr verən hüquqi şəxslər və ya sahibkarlar vergi ödəyicisi kimi vergi orqanlarında uçota alınmayan, VÖEN təqdim etməyən fiziki şəxslərin göstərdiyi xidmətlərə (işlərə) görə həmin fiziki şəxslərə haqq ödəyən hüquqi şəxslər və ya fərdi sahibkarlar, Vergi Məcəlləsinin 116.2-ci maddəsində nəzərdə tutulmuş sığorta müqaviləsinə vaxtından əvvəl xitam verildikdə, sığorta haqları ödəyən sığortaçılar tərəfindən ödəmə mənbəyindən vergi tutanlar üçün hesabat dövrü rübüdür.

Məcburi dövlət sosial sığortası və işsizlik sığortası hesabatını verməli olan şəxslər hər rüb hesablanmış və ödənilmiş məcburi dövlət sosial sığorta haqqı və digər daxil olan məbləğlər barədə hesabat təqdim edirlər. Hər rüb üçün hesabat həmin rübdən sonra gələn

birinci ayın 20-dən gec olmayaraq və hər rüb üçün ayrı-ayrılıqda vergi orqanına təqdim edilməlidir.

ƏDV və sadələşdirilmiş vergi ödəyiciləri olan muazdlı işləyən fiziki şəxslərə ödəmələr verən hüquqi şəxslərin və sahibkarların ödəmə mənbəyindən tutulan vergilər üzrə hesabat dövrü təqvim ili hesab edilir.

Qanunvericiliyin yuxarıda qeyd edilən maddələrinin tələblərinə əsasən hesabat dövrü təqvim ili olan tədiyyələr üzrə vergi orqanının vergi borclarını tutmaq üçün qanunvericiliklə müəyyən edilmiş 5 illik müddətin axımı hesabat dövründən (təqvim ilindən) sonrakı ilin mart ayının 31-dən sonrakı növbəti iş günündən, hesabat dövrü rüb olan tədiyyələr üzrə 5 illik müddətin axımı hesabat dövründən (rübədən) sonrakı ayın 20-dən sonrakı növbəti iş günündən, hesabat dövrü təqvim ayı olan tədiyyələr üzrə 5 illik müddətin axımı hesabat ayından sonrakı ayın 20-dən sonrakı növbəti iş günündən başlanır və müvafiq ilin, rübün, ayın müvafiq iş günündə qurtarır.

Vergi Məcəlləsinin 68.2-ci maddəsinə əsasən hər hansı müddət qeyri-ış gününə təsadüf edərsə, həmin müddət onun ardınca gələn ən yaxın növbəti iş gününə keçirilir.

Müddətlərin hesablanması zamanı nəzərə almaq lazımdır ki, torpaq vergisi üzrə vergi orqanının vergi borclarını tələb etmə müddətinin hesablanması ilə əlaqədar qanunvericiliklə müəyyən edilmiş 5 illik müddətin axımı hesablanmış verginin 50% ilə əlaqədar hesabat dövrünün (hesabat ilinin) avqust ayının 15-dən sonrakı növbəti iş günündən, digər 50% ilə əlaqədar hesabat dövrünün (hesabat ilinin) noyabr ayının 15-dən sonrakı növbəti iş günündən başlanır və müvafiq ilin, rübün, ayın müvafiq iş günündə qurtarır.

13.6. Vergi orqanlarının tələb etmə müddətinin hesablanması zamanı nəzərə almaq lazımdır ki, vergilər və maliyyə sanksiyaları vergi orqanlarının məsuliyyətə cəlb etmə haqqında qərarlarına əsasən hesablandığı və ya tətbiq edildiyi halda vergi orqanının vergi borclarını tutmaq üçün qanunvericiliklə müəyyən edilmiş 5 illik müddətin hesablanması zamanı Vergi Məcəlləsinin 68-ci maddəsinin tələbləri nəzərə alınır.

13.7. Vergi orqanlarının tələb etmə müddətinin hesablanması zamanı nəzərə almaq lazımdır ki, Vergi Məcəlləsinin 89.15-ci maddəsinə əsasən əmlakın siyahıya alınmasına razılıq verilməsi ilə əlaqədar edilmiş müraciətə Azərbaycan Respublikası Əmlak Məsələləri Dövlət Komitəsi tərəfindən razılığın verilməməsi vergi orqanlarının tələb etmə müddətinin axımının dayanmasına səbəb olmur. Bununla əlaqədar əmlakın siyahıya alınması Əmlak Məsələləri Dövlət Xidmətinin razılığı ilə həyata keçirilməli olan vergi ödəyicilərinin əmlakının siyahıya alınmasına əvvəllər razılığın verilməməsi qeyd edilən vergi ödəyicilərinin yeni

yararmış borclarının ödənilməsinin təmini üsulu kimi əmlakının siyahıya alınmasına razılıq verilməsi məqsədilə yenidən aidiyyəti üzrə müraciətlərin edilməsini istisna etmir.

Vergi orqanları tərəfindən tələbetmə hüququnun bitməsi ilə əlaqədar vergi borclarının silinməsi həyata keçirilərkən Vergi Məcəlləsinin 88-ci maddəsinin tələbləri gözlənilməklə vergi orqanları tərəfindən tələbetmə hüququnun bitməsi ilə əlaqədar vergi borclarının silinməsinin icra edilmə tarixinə edilmiş ödənişlər nəzərə alınmalıdır. Eyni zamanda nəzərə alınmalıdır ki, tələbetmə müddəti keçdikdən sonra ödənilmiş vəsaitlər geri qaytarılmır.

13.8. Vergidən yayınma faktı üzrə cinayət işinin başlanılmasına dair qərar qəbul edilmişdirsə, iş üzrə yekun qərar qəbul edilənədək tələbetmə hüququnun bitməsi ilə əlaqədar vergi borclarının silinməsi həyata keçirilməməlidir.

13.8.1. Bundan əlavə, vergi orqanlarının tələbetmə hüququnun bitməsi ilə əlaqədar vergi borclarının silinməsi həyata keçirilərkən nəzərə almaq lazımdır ki, vergi ödəyicisinin vergi öhdəliyinin yerinə yetirilməsi müddətinin axımı səyyar vergi yoxlamasının nəticəsi üzrə qəbul edilmiş "Vergi ödəyicisinin vergi qanunvericiliyinin pozulmasına görə məsuliyyətə cəlb edilməsi haqqında" Qərarın tarixindən deyil, həmin vergi növü üzrə qanunla müəyyən edilmiş hesabat dövrü (təqvim ayı, rüb, il) bitdikdən sonra hesablanır.

13.9. Vergi Məcəlləsinin 93.1.2-ci maddəsinə əsasən Vergi Məcəlləsində müəyyən edilmiş əsaslar üzrə vergi öhdəliklərinin qüvvədən düşməsi hallarına aşağıdakılar aiddir:

13.9.1. Vergi Məcəlləsinin 81.2-ci maddəsinə əsasən varis (varisləri) olmadıqda;

13.9.2. Vergi Məcəlləsinin 81.4-cü maddəsinə əsasən qanunvericiliklə müəyyən olunmuş qaydada itkin düşmüş və ya fəaliyyət qabiliyyətini itirmiş sayılan fiziki şəxsin əmlakı onun vergi öhdəliklərini ödəmək üçün kifayət etmədikdə;

13.9.3. Vergilərin hesablanmasına dair vergi orqanının qərarı yuxarı vergi orqanı tərəfindən ləğv edildikdə;

13.9.4. Məhkəmənin qanuni qüvvəyə minmiş qərarına əsasən vergi orqanlarının hesablamaları (hesablamaya dair qərarları) ləğv edildikdə.

Fiziki şəxs vəfat etdikdə və ya məhkəmənin qanuni qüvvəyə minmiş qərarı əsasında o ölmüş elan edildikdə, onun qeydiyyat yeri üzrə müvafiq Vətəndaşlıq Vəziyyəti Aktlarının Qeydiyyatı orqanı tərəfindən vətəndaşlıq vəziyyəti aktlarının qeydiyyatı kitabında həmin şəxsin vəfat etməsi və ya ölmüş elan edilməsi barədə müvafiq qeydlər edilir və ölüm haqqında şəhadətnamə verilir.

Fiziki şəxsin vəfatı ilə əlaqədar onun dövlət büdcəsinə olan borcları silinərkən həmin şəxsin ölüm haqqında Şəhadətnaməsinin surəti işə əlavə olunur. Mirasın vəfat etmiş şəxsin varisi (varisləri) tərəfindən qəbul edilib-edilməməsi vergi ödəyicisinin vəfatına qədər fəaliyyət

göstərdiyi ərazi üzrə, hüquqi ünvanının və faktiki ünvanının olduğu ərazi üzrə və mirasın olduğu ərazi üzrə notariat kontorları və vəfat etmiş şəxsin varisi (varisləri) ilə dəqiqləşdirilməli, bununla əlaqədar qeyd olunan notariat kontorlarından və vəfat etmiş şəxsin varisindən (varislərindən) rəsmi məlumatların alınması təmin edilməlidir.

Vəfat etmiş şəxsin varisi (varisləri) tərəfindən mirasın qəbul edilmədiyinə dair qeyd edilən notariat kontorlarından və vəfat etmiş şəxsin varisindən (varislərindən) məlumat alındıqda, bu məlumatlar və həmin şəxsin ölüm haqqında şəhadətnaməsinin surəti əlavə edilməklə bu Qaydaların 13.12-ci bəndinə əsasən yaradılmış Komissiyaya müraciət edilir.

13.10. Vəfat etmiş və ya məhkəmənin qərarı əsasında ölmüş elan edilmiş şəxsin varisi (varisləri) olduqda və onun əmlakı varisə (varislərə) keçdikdə vəfat etmiş və ya ölmüş hesab edilmiş şəxsin vergiləri üzrə borcları və rəsəlik əmlakının dəyəri hədlərində ödənilir. Qeyd edilən halda vəfat etmiş şəxslərin vergi borcları və rəsəlik əmlakının qəbul edildiyi tarixdəki dəyərində uyğun olaraq onun əmlakını və rəsəlik qaydasında qəbul etmiş şəxslərdən yazılı qaydada tələb edilməlidir. Vərəsəlik əmlakını qəbul etmiş şəxs vəfat etmiş və ya məhkəmənin qətnaməsi əsasında ölmüş elan edilmiş şəxsin vergi öhdəliklərini yerinə yetirməkdən imtina etdikdə, bu Qaydalarla müəyyən edilmiş qaydada əmlakın siyahıya alınması həyata keçirilir və məhkəməyə müraciət edilir. Məhkəməyə müraciət edilən zaman ərizəyə aşağıdakı sənədlərin təsdiq olunmuş surətləri əlavə olunmalıdır:

13.10.1. Şəxsin vəfat etməsini təsdiq edən sənəd və ya ölmüş elan edilməsi ilə əlaqədar məhkəmə qərarı;

13.10.2. Notariat orqanı tərəfindən verilmiş qanuni və ya vəsiyyətnamə üzrə və rəsəlik haqqında şəhadətnamə;

13.10.3. Əmlakın və rəsəyə keçməsini təsdiq edən sənəd;

13.10.4. Vergi borclarının alınması ilə əlaqədar görülmüş tədbirləri əks etdirən sənədlər.

Vərəsəlik əmlakının dəyərindən artıq vergi borclarının silinməsi bu Qaydalara Əlavə 32-ə uyğun olaraq bu Qaydaların 13.12-ci bəndinə əsasən yaradılmış Komissiya tərəfindən qəbul edilmiş qərar əsasında həyata keçirilir.

Vəfat etmiş və ya məhkəmənin qanuni qüvvəyə minmiş qərarı ilə ölmüş elan edilmiş şəxsin büdcəyə olan borcları silindikdən sonra, onun varisi müəyyən edildikdə və ya ölmüş elan edilmiş şəxs qayıtdıqda, yaxud onun olduğu yer aşkar edildikdə və bununla əlaqədar olaraq məhkəmənin onun ölmüş elan edilməsi barədə qərarı ləğv edildikdə vergi ödəyicisinin borcları bərpa edilir.

13.11. Fiziki şəxsin itkin düşməsi və ya onun fəaliyyət qabiliyyətinin itirilmiş hesab edilməsi məhkəmənin qərarı ilə müəyyən olunur.

Mülki Prosessual Məcəllənin 315-ci maddəsinə əsasən itkin düşənin əmlakının idarə edilməsi üçün əmlakın yerləşdiyi yer üzrə yerli icra hakimiyyəti orqanı ilə müvafiq şəxs (qəyyum) arasında müqavilə bağlanılır.

Mülki Məcəllənin 33.5-ci maddəsinə əsasən qəyyumlar qəyyumluqda olanların qanun üzrə nümayəndələri olur, onların adından və onların mənafeləri üçün bütün zəruri əqdləri bağlayırlar.

Vergi Məcəlləsinin 81.3-cü maddəsi rəhbər tutularaq məhkəmə tərəfindən qanunvericiliklə müəyyən edilmiş qaydada itkin düşmüş və ya fəaliyyət qabiliyyətini itirmiş sayılan fiziki şəxsin öhdəliklərini itkin düşmüş və ya fəaliyyət qabiliyyətini itirmiş şəxsin əmlak sərəncamçısı (qəyyum) kimi səlahiyyətləndirilən şəxsdən həmin əmlak hesabına ödənilməsi təmin edilməlidir.

Bununla əlaqədar olaraq vergi borclarının alınması prosesinə başlanılmasından qabaq itkin düşmüş və ya fəaliyyət qabiliyyətini itirmiş şəxs haqda məhkəmənin çıxarılmış qərarının və əmlakın sərəncamçısının (qəyyumun) müvafiq səlahiyyətlərini təsdiq edən sənədin surəti əldə edilir. Bundan sonra bu Qaydalarla müəyyən edilmiş qaydada əmlakın siyahıya alınması həyata keçirilir və məhkəməyə müraciət edilir. Məhkəməyə müraciət edilən zaman ərizəyə aşağıdakı sənədlərin təsdiq olunmuş surətləri əlavə olunmalıdır:

13.11.1. Şəxsin itkin düşməsi və fəaliyyət qabiliyyətini itirmiş hesab olunması barədə məhkəmə qərarı.

13.11.2. Qəyyumun təyin edilməsi haqqında sənəd;

13.11.3. Vergi borclarının alınması ilə əlaqədar görülmüş tədbirləri əks etdirən sənədlər.

Vergi Məcəlləsinin 81.4-cü maddəsinə əsasən qanunvericiliklə müəyyən olunmuş qaydada itkin düşmüş və ya fəaliyyət qabiliyyətini itirmiş şəxsin əmlakı onun vergi öhdəliklərini ödəmək üçün kifayət deyilsə, vergilərin əmlakın çatışmaması ilə əlaqədar ödənilməyən hissəsinin silinməsi ilə əlaqədar görülmüş tədbirləri təsdiq edən sənədlər əlavə edilməklə bu Qaydaların 13.12-ci bəndinə əsasən yaradılmış Komissiyaya müraciət edilir.

13.12. Vergi Məcəlləsi ilə müəyyən edilmiş hallarda və qaydada vergi borclarının silinməsinə və artıq ödənilmiş vergilərin, faizlərin və maliyyə sanksiyalarının tələbetmə müddətinin bitmiş hesab edilməsini təmin etmək məqsədilə vergi orqanının rəhbərinin sədrliyi və üzvləri vergi orqanının müvafiq struktur bölmələrinin 4 nəfərdən ibarət vəzifəli şəxsləri olmaqla vergi orqanının rəhbərinin əmri ilə daimi Komissiya yaradılır. Vergi orqanının vergi borclarının alınması və hüquq strukturlarının rəhbərləri Komissiyanın məcburi üzvləridirlər.

Vergi borclarını tələbetmə müddətinin bitməsi ilə əlaqədar vergi borclarının silinməsi Komissiyanın bu Qaydalara Əlavə 31-ə, artıq ödənilmiş vergilərin, faizlərin və maliyyə

sanksiyalarının tələbetmə müddətinin bitmiş hesab edilməsi haqqında Komissiya bu Qaydalara Əlavə 33-ə uyğun olaraq qəbul etdiyi qərarları əsasında həyata keçirilir. Qeyd olunan qərarlarda fiziki şəxsin soyadı, adı və atasının adı, (hüquqi şəxsin tam adı) VÖEN-i, ünvanı, vergi borclarının və artıq ödəmələrin məbləği, habelə həmin borcların silinməsinin hüquqi əsasları və s. qeyd edilir.

Vergi borclarını tələbetmə müddətinin bitməsi ilə əlaqədar vergi borclarının silinməsi Komissiyanın bu Qaydalara Əlavə 31-ə uyğun olaraq qəbul etdiyi qərarı əsasında həyata keçirilir. Qeyd olunan qərarada borcları silinən fiziki şəxsin soyadı, adı və atasının adı, (hüquqi şəxsin tam adı) VÖEN-i, ünvanı, vergi borclarının məbləği, habelə həmin borcların silinməsinin hüquqi əsasları və s. qeyd edilir.

Fiziki şəxsin vəfat etməsi və ya məhkəmə qərarı ilə ölmüş, itkin düşmüş və ya fəaliyyət qabiliyyətini itirilmiş hesab edilməsi ilə əlaqədar vergi borclarının Komissiyanın bu Qaydalara Əlavə 32-ə uyğun olaraq qəbul etdiyi qərarı əsasında həyata keçirilir. Qeyd olunan qərarada fiziki şəxsin soyadı, adı və atasının adı, VÖEN-i, ünvanı, vergi borclarının məbləği, habelə həmin borcların silinməsinin hüquqi əsasları və s. qeyd edilir.

Qanunvericiliklə müəyyən olunmuş qaydada vergi borclarının tələbetmə müddətinin bitməsi, fiziki şəxsin vəfat etməsi və ya məhkəmə qərarı ilə ölmüş, itkin düşmüş və ya fəaliyyət qabiliyyətini itirilmiş hesab edilməsi ilə əlaqədar vergi borclarının silinməsi və ya artıq ödənilmiş vergilərin, faizlərin və maliyyə sanksiyalarının tələbetmə müddətinin bitmiş hesab edilməsi Komissiyanın qərarına əsasən borcların alınması ilə məşğul olan struktur tərəfindən həyata keçirilir.

Vergi Məcəlləsinin 81.5-ci maddəsinə əsasən fiziki şəxsin itkin düşmüş və ya fəaliyyət qabiliyyətini itirmiş kimi tanınmasının ləğv olunmasına dair məhkəmə tərəfindən qanunvericiliklə müəyyən olunmuş qaydada qərar qəbul edildikdə, əvvəllər silinmiş vergi öhdəlikləri bərpa edilir. Fiziki şəxsin itkin düşmüş və ya fəaliyyət qabiliyyətini itirmiş sayıldığı vaxtdan bu cür tanınmanın ləğv olunduğuna dair qərar qəbul edildiyi vaxtadək olan dövr ərzində faizlər hesablanmır və maliyyə sanksiyaları tətbiq edilmir.

Tələbetmə müddətinin bitməsi ilə əlaqədar vergi ödəyicilərinin müraciətinin olması, vergi ödəyicisi olan fiziki şəxsin vəfat etməsi, məhkəmə tərəfindən ölmüş və ya xəbərsiz itkin düşmüş elan edilməsi ilə əlaqədar vergi borclarının silinməsi göstərilən faktlar müəyyən edildikdə (aparılmış araşdırmaların nəticəsindən asılı olaraq) araşdırma qurtardıqdan sonra bir ay ərzində, müraciət daxil olduqda isə müraciətlərə baxılması barədə mövcud qanunvericilikdə müəyyən edilən müddət ərzində Komissiya tərəfindən qərar qəbul edilməklə həyata keçirilir.

13.13. Digər hallarda Vergi Məcəlləsinin 93.1.2-ci maddəsinə əsasən vergi borclarının silinməsi vergi orqanlarının hesablamalarının ləğv edilməsinə dair qanuni qüvvəyə minmiş məhkəmə qətnaməsi və ya yuxarı vergi orqanının qərarı olduqda həyata keçirilir.

13.14. Vergi Məcəlləsinin 93-cü maddəsinə əsasən vergilər, faizlər və maliyyə sanksiyaları üzrə ümitsiz borcların silinməsi halları göstərilmişdir ki, bu hallardan biri də Vergi Məcəlləsinin 93.1.3-cü maddəsinə əsasən vergilər faizlər və maliyyə sanksiyaları üzrə borclar məhkəmə qərarı ilə ümitsiz borc hesab edildikdə qanunla müəyyən edilmiş qaydada silinə bilər.

Bununla əlaqədar vergi borclarının ümitsiz borc hesab edilməsinə dair qanuni qüvvəyə minmiş məhkəmə qərarı hüquq strukturundan daxil olduqda məhkəmə qərarına əsasən vergi borclarının silinməsi borcların alınması ilə məşğul olan struktur tərəfindən təmin edilməlidir.

13.15. Vergi borclarının silinməsi vergi ödəyicisinin müflis elan olunmasına dair məhkəmə qərarlarına əsasında həyata keçirilə bilər. Belə ki, Vergi Məcəlləsinin 77.4.5-ci maddəsinə əsasən Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi ilə müəyyən edilmiş qaydada müflis olması nəticəsində ləğv edilmiş borclu vergi ödəyicisinin məhkəmənin qərarı ilə ödənilməsindən imtina edilmiş tələblər ləğv edilmiş sayıldıqda vergi öhdəliklərinə xitam verilir.

Bununla əlaqədar vergi ödəyicisinə qarşı başlanılmış iflas prosesinin nəticəsində vergi ödəyicisinin müflis elan olunmasına dair qanuni qüvvəyə minmiş məhkəmə qərarı daxil olduqda məhkəmə qərarına əsasən vergi borclarının silinməsi borcların alınması ilə məşğul olan struktur tərəfindən həyata keçirilməlidir.

13.16. Bu Qaydaların 13.12-ci bəndinə əsasən yaradılmış Komissiyanın sədri və üzvləri qəbul edilmiş hər bir qərarın qanuniliyinə görə məsuliyyət daşıyırlar.

* * *